

Sectorplan 01 Huishoudelijk restafval (fijn en grof)

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Huishoudelijk restafval	<p>Dit betreft een mengsel van naar aard en samenstelling verschillende onderdelen van huishoudelijk afval dat ontstaat nadat afzonderlijke deelstromen (gft-afval, papier/karton, glas, enz.) gescheiden zijn gehouden en gescheiden worden ingezameld/afgevoerd. Dit kan zowel fijn als grof huishoudelijk afval zijn (zie begrippenlijst F.3). Onder huishoudelijk restafval vallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> partijen fijn en grof huishoudelijk restafval die als zodanig worden aangeboden. partijen fijn en grof huishoudelijk restafval die bij de inzameling (denk aan route-inzameling, het gebruik van [kraak]perswagens, etc.) door of namens de gemeente ontstaan. de restfractie (de bak 'overig' of 'rest' op de milieustraat) die resteert na gescheiden afgifte van componenten uit grof huishoudelijk afval op een gemeentelijke milieustraat. mengsels van componenten uit grof huishoudelijk afval die ontstaan op de milieustraat omdat enkele van de stromen genoemd in art. 3.115 van de Activiteitenregeling milieubeheer gezamenlijk in één opslagvoorziening worden geborgen (zie ook hoofdstuk B.3, paragraaf B.3.5 van het beleidskader).
Residuen die ontstaan bij het sorteren of anderszins verwerken van huishoudelijk restafval	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard voor verwerking

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	fijn huishoudelijk restafval	<p>Verbranden als vorm van verwijdering.</p> <p>Sorteren, nascheiden of anderszins verwerken gericht op nuttige toepassing van (een deel van) het huishoudelijk afval is toegestaan, met als beperking dat het overblijvende residu nog minimaal verbrand moet kunnen worden¹. Voor de verwerking van de hierbij gevormde deelfracties / monostromen wordt verwezen naar de daarvoor geldende minimumstandaarden of het beleidskader.</p>
b	grof huishoudelijk restafval (de container 'overig' of 'rest' op de milieustraat)	Verbranden als vorm van verwijdering.
c	deelstromen van grof huishoudelijk afval van milieustraten die op basis van art. 3.115, lid 6 en lid 7 van de Activiteitenregeling in één opslagvoorziening mogen	<p>Sorteren of anderszins verwerken met als doel monostromen af te scheiden die geschikt zijn voor recycling.</p> <p>De mate van recycling dient gelijkwaardig te zijn aan de situatie waarin de stromen wel meteen op de milieustraat gescheiden gehouden waren. Voor de verwerking van de hierbij gevormde deelfracties / monostromen wordt verwezen naar de daarvoor geldende minimumstandaarden of het</p>

¹ Dit kan dus betekenen dat iets minder ver wordt gesorteerd ten behoeve van recycling dan technisch mogelijk is om te voorkomen dat een residu overblijft dat alleen maar gestort zou kunnen worden.

	worden opgeslagen	beleidskader.
d	grof huishoudelijk restafval dat gemengd is aangeboden of bij inzameling niet naar soort gescheiden is gehouden (denk aan route-inzameling, het gebruik van [kraak]perswagens, etc.)	Sorteren of anderszins verwerken met als doel zoveel mogelijk monostromen af te scheiden die geschikt zijn voor recycling, met als beperking dat het overblijvende residu nog minimaal verbrand moet kunnen worden. ¹ De mate van recycling dient zo goed mogelijk gelijkwaardig te zijn aan wat zou zijn bereikt wanneer de betreffende componenten wel vanaf het moment van aanbieden door de primaire ontdoener gescheiden zouden zijn gehouden. Dit kan betekenen dat in vergunningen van bedrijven die deze stroom ontvangen sturingsvoorschriften worden opgenomen om afvoer naar een laagwaardigere verwerking dan recycling, zoals verbranding en stort te voorkomen.
e	residuen van het sorteren of anderszins verwerken van huishoudelijk restafval	Verbranden als vorm van verwijdering.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstof en minimumstandaard

Na aanvang van de planperiode wordt gezien of de lijn dat bij sorteren, nascheiden of anderszins verwerken als alternatief voor verbranden geen enkel residu mag worden gestort gehandhaafd moet blijven. Het resultaat van deze analyse kan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard in de nabije toekomst.

Verder wordt verwacht dat vanaf 2025 het verbranden van huishoudelijk restafval waarin een aantal specifieke recyclebare deelstromen voorkomen niet meer aan de orde is. Gezien wordt of tussentijds aanpassen van de minimumstandaard door verbranding van bepaalde componenten te verbieden kan bijdragen aan de realisatie van dit streven.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking is toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a, b en e. Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof is hergebruik geen reële optie.
	Ja	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder c en d, tenzij een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd en/of tenzij de mate van (voorbereiding voor) hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2).
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige	Ja	Tenzij een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort, aangezien in dat geval de mate van nuttige toepassing de

toepassing gevolgd door recycling		overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a, b en e, tenzij alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd, aangezien in dat geval de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. B.13.5.2.)
	Nee	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder c en d, omdat recycling mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a, b en e. Uit de stukken in het kennisgevingsdossier moet eenduidig blijken wat de herkomst en inzamelmethode van het over te brengen afval is.
	Nee	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder c en d, omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten	Ja	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a, b en e, tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort en overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging.
	nee	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder c en d, omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. storten ³	nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling (van huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder c en d) of verbranden als vorm van verwijdering (voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a, b en e) mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a en e. Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof is hergebruik geen reële optie.
	Ja	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder d, indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a en e, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij op het moment van indienen van de kennisgeving belemmeringen bestaan op basis van het flexibele importplafond voor buitenlands brandbaar afval. Zie beleidskader par. B.13.4.2.2 en par. B.10.5.
	Nee	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder d, omdat recycling mogelijk is, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat door voorbehandeling monostromen zijn afgescheiden.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a en e, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij op het moment van indienen van de kennisgeving belemmeringen bestaan op basis van het flexibele importplafond voor buitenlands brandbaar afval. Zie beleidskader par. B.13.4.2.2 en par. B.10.5.
	Nee	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder d, omdat

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

³ Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

		recycling mogelijk is, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat door voorbehandeling monostromen zijn gescheiden.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Ja	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a en e, tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
	Nee	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder d, omdat recycling mogelijk is, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat door voorbehandeling monostromen zijn afgescheiden en als vervolghandeling geen deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat: <ul style="list-style-type: none"> • recycling van huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder d; of • verbranden als vorm van verwijdering van huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a en e; mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Huishoudelijk restafval is afval dat overblijft bij particuliere huishoudens nadat afzonderlijke deelstromen (gft-afval, papier/karton, glas, enz.) gescheiden zijn gehouden en gescheiden zijn afgevoerd. Het restafval betreft gemengd afval. De restfractie van grof huishoudelijk restafval dat overblijft nadat alle stromen genoemd in art. 3.115, lid 2, van de [Activiteitenregeling](#) zijn afgescheiden (de bak 'overig' of 'rest' op de milieustraat) en de residuen die ontstaan bij het sorteren of anderszins scheiden van grof huishoudelijk restafval vallen eveneens onder de reikwijdte van dit sectorplan. Zie voor de omschrijving van de begrippen 'fijn huishoudelijk restafval' en 'grof huishoudelijk restafval' de aparte begrippenlijst bij dit LAP ([bijlage F.3](#)).

Ook onder dit sectorplan vallen mengsels van componenten uit grof huishoudelijk afval die ontstaan op de milieustraat omdat enkele van de stromen genoemd in art. 3.115, lid 2, van de [Activiteitenregeling](#) op grond van artikel 3.115, lid 6, van deze regeling gezamenlijk in één opslagvoorziening worden geborgen (zie ook [hoofdstuk B3](#), paragraaf B.3.5.2.3 van het beleidskader). Deze afvalstoffen zijn genoemd in paragraaf II onder c. Het beleid voor de gescheiden ingezamelde monostromen of tijdens de nascheiding/sortering afgescheiden monostromen is uitgewerkt in andere sectorplannen of het beleidskader.

Overigens worden ingezamelde of afgegeven huishoudelijke afvalstoffen op grond van hoofdstuk 10 van de Wm gelijkgesteld met bedrijfsafvalstoffen. Om pragmatische redenen valt een aantal van deze afvalstoffen onder de reikwijdte van sectorplan 1 en niet onder sectorplan 2. In de afbakening is concreet genoemd welke ingezamelde of afgegeven huishoudelijke afvalstoffen het betreft.

Volgens recente wijzigingsvoorstellen wordt in de Kaderrichtlijn afvalstoffen waarschijnlijk een definitie van stedelijk afval opgenomen. Huishoudelijk restafval is onderdeel van het stedelijk afval. De overige vormen van stedelijk afval komen in andere sectorplannen van het LAP aan bod.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstromen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Bij particuliere huishoudens gescheiden ingezamelde deelstromen, voor zover sprake is van monostromen ⁴	Zie onderstaande sectorplannen. Voor zover de monostromen niet onder een sectorplan van het LAP vallen, moet verwerking worden getoetst aan de afvalhiërarchie, als bedoeld in hoofdstuk A.4 , paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Componenten uit grof huishoudelijk afval die naar soort worden gescheiden, voor zover sprake is van monostromen ⁵	Zie onderstaande sectorplannen. Voor zover de monostromen niet onder een sectorplan van het LAP vallen, moet verwerking worden getoetst aan de afvalhiërarchie, als bedoeld in hoofdstuk A.4 , paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Fijn restafval van bedrijven	Zie SP02 (restafval van bedrijven)
Keukenafval en etensresten afkomstig van internationaal opererende vervoermiddelen	Zie SP02 (restafval van bedrijven)
Papier en karton	Zie SP04 (gescheiden ingezameld papier en karton)
Textiel	Zie SP05 (gescheiden ingezameld textiel)
Gft-afval	Zie SP06 (gescheiden ingezameld groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens)
Grof tuinafval	Zie SP08 (gescheiden ingezameld groenafval)
Kunststoffen	Zie SP11 (kunststof)
Metalen	Zie SP12 (metalen)
Batterijen en/of accu's	Zie SP13 (batterijen en accu's)
KCA	Zie SP18 (KCA/KGA)

⁴ Zie begrippenlijst.

⁵ Zie begrippenlijst.

Particulier gemengd verbouwingsafval	Zie SP28 (gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties) Zie SP29 (steenachtig materiaal)
Dakafval	Zie SP33 (dakafval)
Hout	Zie SP36 (hout)
Asbest	Zie SP37 (asbest en asbesthoudende afvalstoffen)
Vlakglas	Zie SP38 (gescheiden ingezameld vlakglas)
Grond	Zie SP39 (grond)
Verpakkingsafval	Zie SP41 (verpakkingen algemeen)
Verfafval en overige verpakkingen met gevaarlijk afval	Zie SP42 (verpakkingen met verf, lijm, kit of hars) Zie SP43 (verpakkingen met overige gevaarlijke stoffen)
Gasflessen en overige drukhouders	Zie SP44 (glasflessen en overige drukhouders)
Brandblussers	Zie SP45 (brandblussers)
Banden van voertuigen	Zie SP52 (banden) Zie hoofdstuk A.4 , paragraaf A.4.2 van het beleidskader (onder meer banden van fietsen en scooters)
TI-buizen en spaarlampen	Zie SP66 (gasontladingslampen en fluorescentiepoeder)
Elektrische en elektronische apparatuur	Zie SP71 (afgedankte elektrische en elektronische apparatuur)
Matrassen, steenwol, tapijt en rubber	Zie SP84 (overige monostromen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 191210; 191212; 200301; 200307 en 200399.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstromen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#))
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#))
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#))
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#))
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#))
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#))

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Huishoudelijk restafval valt onder één van volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP⁶:

- **Categorie 8:** Deelstromen van grof huishoudelijk afval van milieustraten die op basis van art. 3.115, lid 6 en lid 7 van de Activiteitenregeling in één opslagvoorziening mogen worden opgeslagen.
- **Categorie 9:** Grof huishoudelijk restafval dat gemengd is aangeboden of bij inzameling niet naar soort gescheiden is gehouden (denk aan route-inzameling)
- **Categorie 109A:** overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
- **Categorie 109B:** overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Voor huishoudelijke producten en materialen richt het programma Circulaire Economie (CE), voorheen het programma VANG-HHA, zich onder andere op het materieel en financieel sluiten van ketens. De ambitie is om daarbij de productketens aan te pakken van alle producten die in de afdankfase onderdeel uitmaken van het gemeentelijk huishoudelijk afval. Vanaf 2015 is gestart met de ketenaanpak voor een aantal afvalstoffen en dit wordt de komende jaren verder uitgebreid. Voor huishoudelijk afval relevante ketens die zijn of worden opgepakt zijn in ieder geval kunststoffen, matrassen, incontinentiemateriaal (luiers), voedsel, meubilair, KCA, textiel en drankenkartons. Zie verder [hoofdstuk A.5](#) paragraaf A.5.3.3.5 van het beleidskader.

2. Aandachtspunten t.a.v. het ontstaan van de afvalstof

In het kader van het programma Circulaire Economie zijn acties gestart die van invloed zijn op de afvalstoffen die bij een burger vrijkomen en het beheer van deze afvalstoffen. Een aantal van deze acties wordt hierna beschreven.

Ingezet wordt op het motiveren van consumenten en het veranderen van hun omstandigheden zodat de duurzame keuze makkelijker en aantrekkelijker wordt dan deze nu is. Wat preventie betreft levert het programma verder een bijdrage door:

- het gebruik van primaire grondstoffen te verminderen;
- grondstoffen beter te benutten door ze zo lang mogelijk in de productketens te houden en deze in zo veel mogelijk cycli van gebruik opnieuw in te zetten.

In het kader van het programma wordt verder bekeken hoe gekomen kan worden tot de invoering van eenduidige en efficiënte inzamelsystemen van huishoudelijk en bedrijfsafval (consumptiegoederen), zodanig dat altijd en overal (thuis, op het werk/school of onderweg) consumenten hun afval gescheiden kunnen aanbieden. Daarnaast vindt stimulering van hergebruik plaats via het moderniseren van kringloop- en weggeefwinkels en het versterken van de repareren- en opknappcultuur via repaircafés.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstof

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op

⁶ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Op grond van hoofdstuk 10 (titel 10.4) van de [Wet milieubeheer](#) hebben gemeenten een zorgplicht voor de periodieke inzameling van huishoudelijk afval bij of nabij elk binnen het gemeentelijk grondgebied gelegen perceel, en daarmee ook voor (grof) huishoudelijk restafval.

Gemeenten hebben eveneens op grond van de Wet milieubeheer een zorgplicht voor afvalstoffen van particuliere huishoudens die te groot of te zwaar zijn om op dezelfde wijze als huishoudelijk restafval aan de inzameldienst te worden aangeboden. Gemeenten dienen hiervoor ten minste één brengvoorziening in de vorm van een milieustation of –straat ter beschikking te stellen.

In de plaatselijke verordening geven gemeenten de uitvoering van hun zorgplicht nader vorm, bijvoorbeeld door aan te geven welke stromen door huishoudens gescheiden moet worden gehouden. Het wel of niet gescheiden houden van bepaalde stromen heeft rechtstreeks effect op het wel of niet ontstaan van (grof) huishoudelijk restafval.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

Het beleid voor fijn en grof huishoudelijk restafval is gericht op recycling van deelstromen. Voor verwerking van het residu van (grof) huishoudelijk restafval heeft nuttige toepassing de voorkeur. Vanwege de heterogeniteit van huishoudelijk restafval niet zijnde grof huishoudelijk restafval is dat niet altijd mogelijk. Om die reden is de minimumstandaard 'verbranden als vorm van verwijdering'. Bij verbranden van huishoudelijk restafval in een AVI leidt de rookgasreiniging tot een minimale hoeveelheid reststoffen die wordt gestort. De overige reststoffen worden nuttig toegepast. Bovendien wordt bij het verbranden energie gewonnen. Om deze redenen is de minimumstandaard milieuhygiënisch verantwoord.

Mede op verzoek van de Tweede Kamer ([Kamerstuk 30 872, nr. 41](#)) is het beleid voor grof huishoudelijk restafval primair gericht op verwerken ten behoeve van nuttige toepassing. Uitgangspunt is wel dat wordt voorkomen dat deelstromen of residuen na het verwerken worden gestort. De terugvaloptie voor deze residuen is verbranden als vorm van verwijdering. Storten wordt niet toegestaan. De gedachte achter deze beleidskeuze is dat behandelen gericht op recycling van delen ervan voorop staat, maar wanneer na het afscheiden van herbruikbare delen vervolgens een groot deel als onbrandbare rest moet worden gestort, ontstaat er spanning met een ander beleidsdoel, namelijk beperken van storten. Omdat verbranden met energierugwinning een acceptabele verwerkingsvorm is waarbij bovendien de reststoffen - uitgezonderd wat rookgasreinigingsresidu - nuttig worden toegepast, heeft integrale verbranding in deze gevallen de voorkeur boven een combinatie van recycling van een deel van de componenten en storten van het residu. Voor de verwerkers van grof huishoudelijk restafval betekent dit dat de verwerking moet worden ingericht op het maximaliseren van hergebruik, met als beperking dat het residu ten minste verbrand moet kunnen blijven worden.

Op basis van de minimumstandaard is het voor het vergunnen van alternatieven voor integrale verbranding (sorteren, scheiden, etc.) van belang dat de hele keten vanaf het ontstaan van het fijn en grof huishoudelijk restafval tot en met de verwerking van verkregen fracties wordt gezien. Het bevoegd gezag moet zich bij het vergunnen van het sorteren/nascheiden van fijn en grof huishoudelijk restafval dus een beeld vormen van de vrijkomende fracties en residuen en de wijze van verwerken daarvan. Deze bepaling is in de minimumstandaard opgenomen om te stimuleren dat het bevoegd gezag bij een initiatiefnemer die fijn en grof huishoudelijk restafval anders gaat verwerken dan door verbranden al nagaat of de gevormde fracties en residuen inderdaad niet gestort hoeven te worden. Hiermee wordt voorkomen dat verwerkingsinitiatieven worden vergund die verder in de keten leiden tot fracties of residuen waarvoor storten met ontheffing de enige

optie is.

De vraag kan worden gesteld wanneer een gemeente een voldoende adequaat voorzieningenniveau en scheidingsbeleid op de milieustraat hanteert. Dit verschilt van geval tot geval en hangt samen met de organisatie van het totale afvalbeheer in een gemeente (welke stromen worden al apart ingezameld en welke komen wel op de milieustraat). De toetsing hiervan zal daarom moeten plaatsvinden bij de beoordeling van een melding Activiteitenbesluit milieubeheer voor de milieustraat of bij de vergunningverlening van de sorteerinstallatie voor grof huishoudelijk restafval. In artikel 3.115 van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) zijn de componenten vermeld die - voor zover zij in de betreffende gemeente op de milieustraat worden aangeboden als grof huishoudelijk afval - in ieder geval afgescheiden zouden moeten worden om te kunnen spreken van een voldoende adequaat voorzieningenniveau. Hiervoor dient de gemeente dus een aparte container of ruimte op de milieustraat te hebben teneinde een restfractie af te mogen voeren naar een AVI in plaats van een sorteerder. Artikel 3.115 van de [Activiteitenregeling](#) is opgesteld uitgaande van grof huishoudelijk afval en bevat daarom niet alle stromen waarvoor het zinvol is / kan zijn om deze op een milieustraat apart te houden. Omdat het niet direct grof huishoudelijk afval betreft ontbreken bijvoorbeeld in deze lijst stromen als 'verpakkingsglas', 'batterijen', 'gasontladingslampen', 'kca', frituurvet, incontinentiemateriaal, etc. Aan het ontbreken daarvan moeten dus geen algemene conclusies worden verbonden.

Naast de fysieke mogelijkheid deze stromen gescheiden te houden, dient ook het beheer van de milieustraat te zijn gericht op een zo effectief mogelijke uitvoering daarvan. Zie verder hoofdstuk B.3.

In de minimumstandaard wordt een relatie gelegd met artikel 3.115 van de [Activiteitenregeling](#) en op basis daarvan worden in de minimumstandaard verschillende situaties onderscheiden.

- (a) Een beheerder die voor alle genoemde stromen een gescheiden voorziening heeft en ook een adequaat beheer van de milieustraat voert, mag de restbak afvoeren ter verbranding. De achterliggende gedachte is dat met een goede implementatie van de Activiteitenregeling het overgrote deel van de voor recycling geschikte componenten niet meer in de restbak terecht komt waardoor verplicht nascheiden van de restbak wel extra kosten, maar relatief weinig extra voor recycling geschikt materiaal oplevert.
- (b) De Activiteitenregeling biedt beheerders de mogelijkheid om - mits getoetst en toegestaan door het bevoegd gezag - een aantal van de hiervoor genoemde stromen niet apart te houden maar samen in één opslagvoorziening te bergen. Voorwaarde hierbij is dat de betreffende gecombineerde bak wordt nagescheiden en dat die nascheiding ook leidt tot een scheidingsresultaat dat vergelijkbaar is met de afvalscheiding die wordt bereikt als de in de container aanwezige afvalstoffen op de gemeentelijke milieustraat gescheiden zouden zijn gehouden. Bronscheiding van afvalstoffen heeft tot doel om zoveel mogelijk van die afvalstoffen te recyclen. Uiteraard geldt dat doel ook voor nascheiding. De afvalstoffen die door nascheiding worden verkregen, dienen dus ook te worden gerecycled. Dat betekent dat nascheiding niet alleen eenzelfde niveau van afvalscheiding moet bereiken als wordt bereikt met bronscheiding, maar ook dat een vergelijkbaar niveau van recycling moet worden bereikt. Voor de praktijk betekent deze mogelijkheid om af te zien van enkele van de verplichte opslagvoorzieningen dus zeker niet dat kan worden afgezien van de meerderheid van de genoemde opslagvoorzieningen, alles in één restbak te gooien en die te laten nascheiden. Er zijn immers diverse combinaties die - wanneer eenmaal samen in 1 bak - niet meer kunnen worden nagescheiden tot eenzelfde niveau van recycling (gips is slecht uit overige bouw- en sloopafval te scheiden, glas samen in een bak met textiel geeft problemen voor de recycling van dit textiel, etc.). De beheerder kan dus alleen slimme combinaties maken - bij voorkeur in overleg met de ontvangende sorteerder - die zich goed laten nascheiden (textiel en matrassen, metaal en harde kunststof, etc.). Deze slimme combinaties moeten dan ook daadwerkelijk worden nagescheiden. Het bevoegd gezag kan met een maatwerkvoorschrift toestaan dat een of meer van de opslagvoorzieningen niet aanwezig zijn, op voorwaarde dat de inrichtinghouder op een redelijke in het voorschrift te stellen termijn via nascheiding of op andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding bereikt. In het maatwerkvoorschrift kunnen voorwaarden worden gesteld aan de wijze van nascheiding of andere alternatieve verwerking en het overleggen van bescheiden hierover. Als dit goed gebeurt geldt voor de echte restbak hetzelfde als in optie a en die mag dan dus worden afgevoerd voor verbranding.
- (c) Voor stromen die bij inzameling of aanbod al gemengd zijn geldt een verplichte nascheiding. Aangezien verbranding niet voldoet aan de minimumstandaard mogen AVI's dergelijke mengstromen niet accepteren. Uit het acceptatiebeleid van de AVI's dient te blijken dat zij gemengd grof huishoudelijk afval niet accepteren. Het zal duidelijk zijn dat gescheiden aanbidding en aan de bron gescheiden houden (opties a en b) eigenlijk de voorkeur heeft

boven verplichte nascheiding, omdat bepaalde componenten zich slecht laten nascheiden of andere componenten blijvend verontreinigen. Bij inzameling is dat echter niet altijd praktisch mogelijk en dan is alsnog nascheiden de weg om in ieder geval nog zoveel mogelijk voor recycling geschikt materiaal in handen te krijgen.

Ten aanzien van in het huishoudelijk restafval voorkomende luiers en ander incontinentiemateriaal wordt opgemerkt dat hierin pathogenen en restanten van (afbreekproducten van) medicijnen kunnen voorkomen. Onbekend is in hoeverre deze stoffen bij (biologische) verwerking worden afgebroken. Daardoor is ook niet bekend of deze stoffen kunnen voorkomen in de producten van de verwerking. Ook zijn de gevolgen van de in het incontinentiemateriaal voorkomende absorptiematerialen voor de aard en kwaliteit van de verwerkingsproducten nog onbekend. In het kader van het programma Circulaire Economie, voorheen programma VANG-HHA, wordt voor incontinentiemateriaal een ketenaanpak gevolgd. Mogelijk dat in het kader van de ketenaanpak nieuwe inzichten over de verwerking van incontinentiemateriaal worden verkregen. Voor meer informatie over de ketenaanpak zie [hoofdstuk A.5](#) van het beleidskader.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan. In het algemeen hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

De BREF Afvalverbranding bevat ook een als BBT aangemerkte bepaling die voorschrijft dat de afvalstoffen ten minste een specifieke verwerking moeten ondergaan. Het gaat daarbij om de afscheiding van ferro en non-ferro metalen voor of na verbranding van het afval. Deze bepaling is betrokken bij het sectorplan voor AVI-bodemassas ([SP20](#)).

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, geldt voor categorie 15:

- a. huishoudelijk restafval en daarmee vergelijkbaar restafval van bedrijven;
- b. deelstromen of residuen, afkomstig van de handmatige en mechanische verwerking van stromen restafval als bedoeld onder a;

en voor categorie 16:

- a. grof huishoudelijk restafval;
- b. deelstromen of residuen van de handmatige en mechanische verwerking van grof huishoudelijk afval;

een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Wensbeeld

Het wensbeeld is dat de hoeveelheid restafval van een gemiddelde Nederlander in 2025 is afgenomen tot maximaal 30 kg per jaar. Deze ontwikkeling voor huishoudelijk restafval is vastgelegd in het Publiek Kader Huishoudelijk afval 2025. Daarvoor moet huishoudelijk afval beter worden gescheiden. De ambitie is om te komen tot 75% afvalscheiding in 2020 en om uiteindelijk richting 100% te gaan. In het uitvoeringsprogramma VANG huishoudelijk afval is verder uitgewerkt hoe deze doelstelling wordt bereikt. Dit programma bestaat uit 4 actielijnen met daaronder een breed scala aan activiteiten waarop wordt ingezet. Hierbij wordt zowel gekeken naar preventie als naar afvalscheiding en recycling, naar grof- en fijn huishoudelijk afval en naar bron- en nascheiding. Een logisch gevolg van dit beleid is dat de hoeveelheid Nederlands restafval in verbrandingsinstallatie zal minimaliseren.

Ten aanzien van de in huishoudelijk restafval voorkomende in het afvalstadium geraakte voedingsmiddelen wordt het volgende opgemerkt. Een derde deel van de mondiaal geproduceerde hoeveelheid voedsel gaat verloren of wordt verspild. Dit gebeurt in de gehele keten van agrarische productie tot aan de consumptie. Preventie van voedselverspilling is dan ook een belangrijk aandachtspunt. Ter voorkoming van voedselverspilling richt het beleid zich op:

- a. Het voorkomen van verliezen van voedsel, bestemd voor menselijke consumptie (preventie).
- b. Het zo hoog mogelijk verwaarden van onvermijdelijke rest- en bijstromen in de voedselketen (de zogenoemde 'Ladder van Moerman', die is ingedeeld op basis van maximaal behoud van energie en materiaal, is hierbij het uitgangspunt).

Vanaf 2015 is gestart met de ketenaanpak voor een aantal afvalstoffen, waaronder voedsel (zie verder [hoofdstuk A.5](#) en [hoofdstuk B.2](#), paragraaf B.2.4 van het beleidskader). De ketenaanpak betreft het materieel en financieel sluiten van huishoudelijke product- en materiaalketens door ketenpartijen en wordt uitgevoerd in het kader van het uitvoeringsprogramma VANG-HHA dat onderdeel is van het programma Circulaire Economie. Het programma VANG-HHA richt zich op huishoudelijk afval, maar de resultaten zijn ook van belang voor en van invloed op het afvalbeheer van bedrijven.

Vooruitblik minimumstandaard

Verbranden van recyclebare componenten

Het streven om de hoeveelheid restafval terug te brengen tot 30 kg per inwoner betekent tevens dat voor alle relevante stromen in huishoudelijk afval de keten moet worden gesloten. Verwacht wordt daarom dat vanaf 2025 het verbranden van grof en fijn restafval van huishoudens waarin de volgende recyclebare deelstromen voorkomen niet meer aan de orde is. Het betreft dan in ieder geval de volgende componenten:

kunststofverpakkingsmateriaal, harde kunststoffen, glazen verpakkingsmateriaal, metalen, papier en karton, textiel, niet zijnde tapijt, vlakglas, gft-afval, grof tuinafval, A-hout en B-hout, banden van voertuigen, dakafval, geëxpandeerd polystyreenschuim, gemengd steenachtig materiaal, gips, matrassen en grond.

De hiervoor vermelde, te scheiden deelstromen zijn gebaseerd op artikel 3.115, lid 2, van de [Activiteitenregeling](#). In de loop van de planperiode wordt regelmatig gezien wat de voortgang is en in hoeverre het bannen van deze componenten uit te verbranden restafval al realistisch is. In dat kader zal steeds worden gezien of het tussentijds aanpassen van de minimumstandaard door verbranding van specifieke componenten in restafval te verbieden de beoogde beleidslijn kan ondersteunen.

Storten van residu

Het beleid is er al jaren op gericht dat we huishoudelijk restafval integraal willen verbranden en dat alternatieve verwerking (sorteren, scheiden) niet wordt toegestaan wanneer er vervolgens residuen uit het restafval worden gestort. Voorkomen moet immers worden dat een alternatief leidt tot het afscheiden van enkele voor recycling interessante componenten, terwijl gelijktijdig (een groot deel van) het overige afval vervolgens moet worden gestort. In die gevallen kiezen we liever voor integrale verbranding. Daar tegenover staat dat het mogelijk wel interessant is wanneer de bulk van het restafval door de verwerking voor recycling beschikbaar komt en slechts een klein inert deel wordt gestort. Vraag is dan waar op de schaal tussen 'iets recyclen en veel storten' en 'veel recyclen en iets storten' ligt het omslagpunt en is dat ook zodanig te formuleren dat het bruikbaar is voor vergunningverlening.

In het kader van het project hoogwaardige recycling – onderdeel van het convenant Meer en Beter Recycling – is een eerste poging gedaan om te kijken of het mogelijk is dit omslagpunt te definiëren. Dit is vooralsnog niet geslaagd, mede omdat een aantal zaken die in de maatschappij in het algemeen als negatief voor storten worden aangemerkt zich slecht in een LCA laten vertalen. Bij aanvang van de planperiode wordt hier een nadere studie naar gestart. Indien dit succesvol is kan dat leiden in een aanpassing van de methodiek volgens welke in het kader van dit LAP LCA's moeten worden uitgevoerd ([bijlage F.9](#)), maar mogelijk ook tot aanpassing van de minimumstandaard van dit sectorplan.

Sectorplan 02 Restafval van bedrijven

I Afbakening

Dit sectorplan heeft betrekking op restafval van bedrijven dat qua aard en samenstelling vergelijkbaar is met fijn huishoudelijk restafval. Het kan daarbij gaan om afval dat afkomstig is van bedrijven uit de handel, diensten en overheidssector (HDO-sector), industriële bedrijven en overige niet-industriële bedrijven. Het betreft uitsluitend niet-procesafhankelijk afval. De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
Fijn restafval van niet-industriële bedrijven	Dit betreft afval dat overblijft bij bedrijven uit de handel, diensten en overheidssector (HDO-sector) en overige niet-industriële bedrijven nadat deelstromen gescheiden zijn gehouden en gescheiden zijn afgevoerd. In praktijk betreft het restafval dat qua aard en samenstelling vergelijkbaar is met fijn huishoudelijk restafval.
Niet-procesafhankelijk fijn restafval van industriële bedrijven	Dit betreft restafval afkomstig van industriële bedrijven dat qua aard en samenstelling vergelijkbaar is met fijn huishoudelijk restafval.
Niet-specifiek ziekenhuisafval	Aangezien dit afval qua samenstelling vergelijkbaar is met fijn huishoudelijk restafval, valt dit afval onder dit sectorplan.
Overblijvend residu dat ontstaat bij het sorteren of anderszins verwerken van fijn restafval van bedrijven	Met fijn restafval van bedrijven wordt het restafval van industriële en van niet-industriële bedrijven en niet-specifiek ziekenhuisafval bedoeld.
Keukenafval en etensresten afkomstig zijn van internationaal opererende vervoersmiddelen	Met internationaal opererende vervoersmiddelen worden in ieder geval vaartuigen en vliegtuigen bedoeld.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard voor verwerking

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	<i>Afvalstoffen / deelstroom</i>	<i>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</i>
a	fijn restafval van niet-industriële bedrijven	Verbranden als vorm van verwijdering.
b	niet-procesafhankelijk fijn restafval van industriële bedrijven	Sorteren, nascheiden of anderszins verwerken gericht op nuttige toepassing van (een deel van) het restafval van bedrijven is toegestaan, met als beperking dat het overblijvende residu nog minimaal verbrand moet kunnen worden ¹ . Voor de verwerking van de hierbij gevormde deelfracties / monostromen wordt verwezen naar de daarvoor geldende minimumstandaarden.
c	niet-specifiek ziekenhuisafval	
d	overblijvend residu van het sorteren of anderszins verwerken van fijn restafval van bedrijven	Verbranden als vorm van verwijdering.
e	Keukenafval en etensresten afkomstig van internationaal opererende	

¹ Dit kan dus betekenen dat iets minder ver wordt gesorteerd ten behoeve van recycling dan technisch mogelijk is om te voorkomen dat een residu overblijft dat alleen maar gestort zou kunnen worden.

	vervoersmiddelen	
--	------------------	--

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Na aanvang van de planperiode wordt gezien of de lijn dat bij sorteren, nascheiden of anderszins verwerken van fijn restafval als alternatief voor verbranden geen enkel residu mag worden gestort gehandhaafd moet blijven. Het resultaat van deze analyse kan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard in de nabije toekomst.

Verder wordt verwacht dat vanaf 2025 het verbranden van fijn restafval van bedrijven waarin een aantal specifieke recyclebare deelstromen voorkomen niet meer aan de orde is. Bezien wordt of tussentijds aanpassen van de minimumstandaard door verbranding van bepaalde componenten te verbieden kan bijdragen aan de realisatie van dit streven.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van [hoofdstuk B.13](#) kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Dierlijke bijproducten

Als sprake is van (de aanwezigheid van) dierlijke bijproducten, dan is voor (communautair en internationaal) transport de [Verordening dierlijke bijproducten](#) en niet Verordening (EG) 1013/2006 leidend. Communautair en internationaal transport van dierlijke bijproducten die zijn gemengd met ander afval vallen – als het andere afval gevaarlijk afval is - weer wél onder de EVOA.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort, aangezien in dat geval de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader hoofdstuk B.13 par. B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	--
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

t.b.v. storten ³	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.
-----------------------------	-----	--

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen wettelijke belemmeringen voor het (vorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij op het moment van indienen van de kennisgeving belemmeringen bestaan op basis van het flexibele importplafond voor buitenlands brandbaar afval. Zie beleidskader hoofdstuk B.13 par. B.13.4.2.2 en par. B.10.5.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij op het moment van indienen van de kennisgeving belemmeringen bestaan op basis van het flexibele importplafond voor buitenlands brandbaar afval. Zie beleidskader hoofdstuk B.13 par. B.13.4.2.2 en par. B.10.5.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

³ Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

Fijn restafval van bedrijven is afval dat overblijft bij bedrijven nadat afzonderlijke deelstromen gescheiden zijn gehouden en gescheiden zijn afgevoerd. Het restafval betreft gemengd afval. De residuen die ontstaan bij het sorteren of anderszins scheiden van fijn restafval van bedrijven vallen eveneens onder de reikwijdte van dit sectorplan.

Dit sectorplan heeft in de eerste plaats betrekking op afval afkomstig van bedrijven uit de handel, diensten en overheidssector (HDO-sector). Als voorbeelden van bedrijven worden genoemd: detail- en groothandel, reparatiebedrijven, transportbedrijven, horeca, uitleveringen, financiële en overige zakelijke en niet-zakelijke dienstverlening, verhuur en handel in roerend en onroerend goed, overheidsdiensten, onderwijs, gezondheidszorg, sport en recreatie. Onder restafval van bedrijven vallen bijvoorbeeld ook verpakte goederen (niet gevaarlijk) van niet-industriële bedrijven die de consument niet hebben bereikt en om redenen als bijvoorbeeld beschadiging of over-de-datum worden afgevoerd voor verwerking (vb uit supermarkten).

Niet -procesafhankelijk restafval van bedrijven en niet-specifiek ziekenhuisafval vallen eveneens onder dit sectorplan, omdat zij een vergelijkbare samenstelling hebben als restafval van huishoudens. Met niet-procesafhankelijk restafval van bedrijven wordt bedoeld het restafval afkomstig van industriële bedrijven dat qua samenstelling vergelijkbaar is met huishoudelijk restafval. Niet-procesafhankelijk restafval van bedrijven kan wel vrijkomen bij die procesindustrie, bijvoorbeeld bij ondersteunende activiteiten als kantoor of kantine. Afval dat samenhangt met de industriële processen zelf valt in het algemeen onder [sectorplan 3](#).

Daarnaast heeft dit sectorplan betrekking op restafval van overige niet-industriële bedrijven die ook niet onder de HDO-sector vallen. Als voorbeeld worden genoemd het restafval uit de agrarische sector en restafval uit de bouwnijverheid.

Het beleid voor de gescheiden ingezamelde monostromen of tijdens de nascheiding/sortering afgescheiden monostromen is uitgewerkt in andere sectorplannen of het beleidskader.

Volgens recente wijzigingsvoorstellen wordt in de Kaderrichtlijn afvalstoffen waarschijnlijk een definitie van stedelijk afval opgenomen. Restafval van bedrijven is onderdeel van het stedelijk afval. De overige vormen van stedelijk afval komen in andere sectorplannen van het LAP aan bod.

Verordening dierlijke bijproducten i.r.t. dit sectorplan

Keukenafval en etensresten afkomstig van internationaal opererende middelen van vervoer zijn categorie 1-materiaal als bedoeld in de Verordening EG 1069/2009 ([Verordening dierlijke bijproducten](#)). Bij twijfel of een vuilniszak dergelijk keukenafval en etensresten bevat, moet de hele vuilniszak als categorie 1-materiaal worden beschouwd (voorzorgsbeginsel).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Bij bedrijven gescheiden ingezamelde deelstromen, voor zover sprake is van (vrijwel zuivere) monostromen ⁴	Zie onderstaande sectorplannen. Voor zover de monostromen niet onder een sectorplan van het LAP vallen, moet verwerking worden getoetst aan de afvalhiërarchie, als bedoeld in paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Grof bedrijfsafval, zoals meubilair etc.	Zie beleidskader
Componenten uit grof bedrijfsafval die naar soort worden gescheiden, voor zover sprake is van monostromen ⁴	Zie onderstaande sectorplannen. Voor zover de monostromen niet onder een sectorplan van het LAP vallen, moet verwerking worden getoetst aan de afvalhiërarchie, als bedoeld in paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Fijn en grof restafval van particuliere huishoudens	Zie SP1 (huishoudelijk restafval (fijn en grof))
Partijen verpakt productieafval, mischarges en 'over-de-datum' producten die de	Zie SP3 (procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)

⁴ Zie begrippenlijst.

eindgebruiker nog niet hebben bereikt	
Afval van voedselproductie en overig procesafhankelijk industrieel afval	Zie SP3 (procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Papier en karton	Zie SP4 (gescheiden ingezameld papier en karton)
Textiel	Zie SP5 (gescheiden ingezameld textiel)
Keukenafval, swill, veilingafval, over-de-datums-producten (van verpakking ontdaan)	Zie SP7 (gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval)
Grof tuinafval	Zie SP8 (gescheiden ingezameld groenafval)
Reinigingsdienstenaafval	Zie SP9 (afval van onderhoud van openbare ruimten)
Kunststoffen	Zie SP11 (kunststof)
Metalen	Zie SP12 (metalen)
Batterijen en/of accu's	Zie SP13 (batterijen en accu's)
KGA	Zie SP18 (KCA/KGA)
Specifiek ziekenhuisafval	Zie SP19 (afval van gezondheidszorg bij mens of dier)
Gemengd afval dat vrijkomt bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en bouwwerken	Zie SP28 (gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties)
Dakafval	Zie SP33 (dakafval)
Hout	Zie SP36 (hout)
Asbest	Zie SP37 (asbest en asbesthoudende afvalstoffen)
Vlakglas	Zie SP38 (gescheiden ingezameld vlakglas)
Grond	Zie SP39 (grond)
Verpakkingsafval	Zie SP41 (verpakkingen algemeen) Zie SP42 (verpakkingen met verf, lijm, kit of hars) Zie SP43 (verpakkingen met overige gevaarlijke stoffen)
Gasflessen en overige drukhouders	Zie SP44 (glasflessen en overige drukhouders)
Brandblussers	Zie SP45 (brandblussers)
Banden van voertuigen	Zie SP52 (banden) Zie paragraaf 4.2 van het beleidskader (onder meer banden van fietsen en scooters)
TL-buizen en spaarlampen	Zie SP66 (gasontladinglampen en fluorescentiepoeder)
Elektrische en elektronische apparatuur	Zie SP71 (afgedankte elektrische en elektronische apparatuur)
Matrassen, steenwol, tapijt en rubber	Zie SP84 (overige monostromen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 180104; 180203; 191210; 191212; 200301; 200307; 200399.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#))
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#))
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#))
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#))
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#))

- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#))

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Restafval van bedrijven valt onder categorie 109A of 109B van [bijlage 5](#) van het LAP⁵: *overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP*. Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

In het kader van het programma Circulaire Economie zijn acties gestart die van invloed zijn op de afvalstoffen die bij een producent of andere ontdoener vrijkomen en het beheer van deze afvalstoffen. Een aantal van deze acties wordt hierna beschreven.

Duurzame consumptie is een van de doelstellingen in het uitvoeringsprogramma VANG Buitenshuis van het programma Circulaire Economie. Burgers consumeren ook buitenshuis bijv. bij verenigingen, op stations en op het werk. Ingezet wordt op het motiveren van consumenten en het veranderen van hun omstandigheden zodat de duurzame keuze makkelijker en aantrekkelijker wordt dan deze nu is.

Het programma Circulaire Economie richt zich onder meer op het materieel en financieel sluiten van huishoudelijke product- en materiaalketens door ketenpartijen. De ambitie is om daarbij de productketens aan te pakken van alle producten die in de afdankfase onderdeel uitmaken van het gemeentelijk huishoudelijk afval. Vanaf 2015 is gestart met de ketenaanpak voor een aantal afvalstoffen, namelijk kunststoffen, matrassen, incontinentiemateriaal (luiers), voedsel, meubilair, KCA, textiel en drankenkartons (zie verder [hoofdstuk A.5](#), paragraaf A.5.3.3.5 van het beleidskader). Voor wat betreft preventie levert de ketenaanpak een concrete bijdrage aan de transitie naar Circulaire Economie (CE) door:

- het gebruik van primaire grondstoffen te verminderen;
- grondstoffen beter te benutten door ze zo lang mogelijk in de productketens te houden en deze in zo veel mogelijk cycli van gebruik opnieuw in te zetten.

⁵ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

Voor matrassen en dakafval en mogelijk ook voor andere afvalstromen wordt in het kader van de ketenaanpak tevens bekeken of het mogelijk is om de gescheiden inzameling bij de ontdoeners te verbeteren.

In het kader van het programma wordt verder bekeken hoe gekomen kan worden tot de invoering van eenduidige en efficiënte inzamelsystemen van huishoudelijk en bedrijfsafval (consumptiegoederen), zodanig dat altijd en overal (thuis, op het werk/school of onderweg) consumenten hun afval gescheiden kunnen aanbieden. Daarnaast vindt stimulering van hergebruik plaats via het moderniseren van kringloop- en weggeefwinkels en het versterken van de repareren- en opknappcultuur via repaircafés.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Erkenning vereist voor opslaan en verwerken van dierlijke bijproducten

Zoals eerder in paragraaf IV is aangegeven zijn keukenafval en etensresten afkomstig van internationaal opererende middelen van vervoer categorie 1-materiaal als bedoeld in de Verordening EG 1069/2009 ([Verordening dierlijke bijproducten](#)).

Alle inrichtingen die dierlijke bijproducten opslaan of verwerken moeten (naast een omgevingsvergunning, onderdeel milieu) in het bezit zijn van een erkenning op basis van de [Verordening dierlijke bijproducten](#). De minister van Economische Zaken (EZ) is bevoegd gezag voor het afgeven en controleren van deze erkenningen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) toetst, namens het ministerie van EZ, verwerkingsroutes aan de Verordening op veterinaire rechtelijke en volksgezondheidsvoorschriften en geeft de noodzakelijke erkenning af. De NVWA controleert bij primaire bedrijven en op transport.

Toelichting op de minimumstandaard

Het beleid voor fijn restafval van bedrijven is gericht op recycling van deelstromen. Voor verwerking van het fijn restafval van bedrijven heeft nuttige toepassing de voorkeur. Vanwege de heterogeniteit van fijn restafval van bedrijven is dat niet altijd mogelijk. Om die reden is de minimumstandaard 'verbranden als vorm van verwijdering'. Bij verbranden van restafval van bedrijven in een AVI leidt de rookgasreiniging tot een minimale hoeveelheid reststoffen die wordt gestort. De overige reststoffen worden nuttig toegepast. Bovendien wordt bij het verbranden energie gewonnen. Om deze redenen is de minimumstandaard milieuhygiënisch verantwoord.

Op basis van de minimumstandaard is het voor het vergunnen van alternatieven voor integrale verbranding (sorteren, scheiden, etc.) van belang dat de hele keten vanaf het ontstaan van het fijn restafval van bedrijven tot en met de verwerking van verkregen fracties wordt gezien. Het bevoegd gezag moet zich bij het vergunnen van het sorteren/nascheiden van fijn restafval van bedrijven dus een beeld vormen van de vrijkomende fracties en residuen en de wijze van verwerken daarvan. Deze bepaling is in de minimumstandaard opgenomen om te stimuleren dat het bevoegd gezag bij een initiatiefnemer die fijn restafval van bedrijven anders gaat verwerken dan door verbranden al nagaat of de gevormde fracties en residuen inderdaad niet gestort hoeven te worden. Hiermee wordt voorkomen dat verwerkingsinitiatieven worden vergund die verder in de keten leiden tot fracties of residuen waarvoor storten met ontheffing de enige optie is.

Ten aanzien van in het restafval van bedrijven voorkomende luiers en ander incontinentiemateriaal wordt opgemerkt dat hierin pathogenen en restanten van (afbreekproducten van) medicijnen kunnen voorkomen. Onbekend is in hoeverre deze stoffen bij (biologische) verwerking worden

afgebroken. Daardoor is ook niet bekend of deze stoffen kunnen voorkomen in de producten van de verwerking. Ook zijn de gevolgen van de in het incontinentiemateriaal voorkomende absorptiematerialen voor de aard en kwaliteit van de verwerkingsproducten nog onbekend. In het kader van het programma Circulaire Economie wordt voor incontinentiemateriaal een ketenaanpak gevolgd. Mogelijk dat in het kader van de ketenaanpak nieuwe inzichten over de verwerking van incontinentiemateriaal worden verkregen. Voor meer informatie over de ketenaanpak zie [hoofdstuk A.5](#) van het beleidskader.

Relatie met de verordening dierlijke bijproducten

De [Verordening dierlijke bijproducten](#) is leidend ten opzichte van de Wet milieubeheer (Wm), tenzij sprake is van verbranden en storten van dierlijk afval. In dat geval zijn zowel de Verordening dierlijke bijproducten als de Wet milieubeheer van toepassing. Verwerking door composteren of vergisten van categorie 1-materiaal is niet toegestaan op grond van de Verordening. Indien verbranden van keukenafval en etensresten afkomstig van internationaal opererende middelen van vervoer plaatsvindt, dient tevens te worden voldaan aan de bepalingen van de Verordening dierlijke bijproducten. Dat betekent onder andere dat verwerking moet plaatsvinden in een erkende installatie en moet voldoen aan de eisen zoals beschreven in artikel 10 van de Uitvoeringsverordening dierlijke bijproducten. Storten is niet toegestaan vanwege een stortverbod op grond van artikel 1, cat. 19, van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa)

Het is wel mogelijk dat erkende bedrijven dierlijke bijproducten scheiden of sorteren. Uitgesorteerde materialen zijn nog steeds categorie 1-materiaal totdat zodanige reiniging of ontsmetting heeft plaatsgevonden dat geen gevaar meer bestaat voor volks- of diergezondheid.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREF's) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREF's zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan. In het algemeen hebben deze bepalingen betrekking op de proces-technische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

De BREF Afvalverbranding bevat ook een als BBT aangemerkte bepaling die voorschrijft dat de afvalstoffen ten minste een specifieke verwerking moeten ondergaan. Het gaat daarbij om de afscheiding van ferro en non-ferro metalen voor of na verbranding van het afval. Deze bepaling is betrokken bij het sectorplan voor AVI-bodemassas ([SP20](#)).

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, geldt voor categorie 15:

- a. huishoudelijk restafval en daarmee vergelijkbaar restafval van bedrijven;
 - b. deelstromen of residuen, afkomstig van de handmatige en mechanische verwerking van stromen restafval als bedoeld onder a;
- een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Algemeen

Ten aanzien van de in restafval van bedrijven voorkomende in het afvalstadium geraakte voedingsmiddelen wordt het volgende opgemerkt. Een derde deel van de mondiaal geproduceerde hoeveelheid voedsel gaat verloren of wordt verspild. Dit gebeurt in de gehele keten van agrarische productie tot aan de consumptie. Preventie van voedselverspilling is dan ook een belangrijk aandachtspunt. Ter voorkoming van voedselverspilling richt het beleid zich op:

- a. Het voorkomen van verliezen van voedsel, bestemd voor menselijke consumptie (preventie).
- b. Het zo hoog mogelijk verwaarden van onvermijdelijke rest- en bijstromen in de voedselketen

(de zogenoemde 'Ladder van Moerman', die is ingedeeld op basis van maximaal behoud van energie en materiaal, is hierbij het uitgangspunt).

Vanaf 2015 is gestart met de ketenaanpak voor een aantal afvalstoffen, waaronder voedsel (zie verder [hoofdstuk A.5](#) en [B.2.4](#) van het beleidskader). De ketenaanpak betreft het materieel en financieel sluiten van huishoudelijke product- en materiaalketens door ketenpartijen en wordt uitgevoerd in het kader van het uitvoeringsprogramma VANG-HHA van het programma Circulaire Economie. Het programma VANG-HHA richt zich op huishoudelijk afval, maar de resultaten zijn ook van belang voor en van invloed op het afvalbeheer van bedrijven.

Vooruitblik minimumstandaard

Storten van residu

Het beleid is er al jaren op gericht dat we restafval van bedrijven integraal willen verbranden en dat alternatieve verwerking (sorteren, scheiden) niet wordt toegestaan wanneer er vervolgens residuen uit het restafval worden gestort. Voorkomen moet immers worden dat een alternatief leidt tot het afscheiden van enkele voor recycling interessante componenten, terwijl gelijktijdig (een groot deel van) het overige afval vervolgens moet worden gestort. In die gevallen kiezen we liever voor integrale verbranding. Daar tegenover staat dat het mogelijk wel interessant is wanneer de bulk van het restafval door de verwerking voor recycling beschikbaar komt en slechts een klein inert deel wordt gestort. Vraag is dan waar op de schaal tussen 'iets recyclen en veel storten' en 'veel recyclen en iets storten' ligt het omslagpunt en is dat ook zodanig te formuleren dat het bruikbaar is voor vergunningverlening.

In het kader van het project hoogwaardige recycling – onderdeel van het convenant Meer en Beter Recycling – is een eerste poging gedaan om te kijken of het mogelijk is dit omslagpunt te definiëren. Dit is vooralsnog niet geslaagd, mede omdat een aantal zaken die in de maatschappij in het algemeen als negatief voor storten worden aangemerkt zich slecht in een LCA laten vertalen. Bij aanvang van de planperiode wordt hier een nadere studie naar gestart. Indien dit succesvol is kan dat leiden in een aanpassing van de methodiek volgens welke in het kader van dit LAP LCA's moeten worden uitgevoerd ([bijlage F.9](#)), maar mogelijk ook tot aanpassing van de minimumstandaard van dit sectorplan.

Verbranden van recyclebare componenten

De staatssecretaris van IenM heeft in het programma Circulaire Economie de ambitie uitgesproken dat de hoeveelheid restafval die wordt verbrand of gestort moet worden verminderd. In 2012 werd er nog bijna 10 miljoen ton materiaal uit Nederland aangeboden. De ambitie is om die hoeveelheid in tien jaar te halveren. Het uitvoeringsprogramma [VANG Buitenshuis](#) is gericht op het verminderen van de hoeveelheid restafval van bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties in de dienstensector (zorg, overheid, onderwijs, vrije tijd, horeca, winkels, handel, vervoer, zakelijke dienstverlening). Het gaat om:

- het voorkomen van afval, bijvoorbeeld het tegengaan van voedselverspilling of het verminderen van verpakkingen of gebruik van herbruikbare verpakkingen
- het meer en beter recyclen van afval, nog maar 51% van het afval wordt gerecycled, van het restafval is het merendeel vergelijkbaar met huishoudelijk afval. GFT/Swill, verpakkingen, papier en karton kunnen onder andere nog beter worden gescheiden.

Ook voor bedrijven in de dienstensector is het van belang dat zij hun afval aan de bron zoveel mogelijk naar soort gescheiden houden en gescheiden laten inzamelen en verwerken. Deels is dit ook vervat in regelgeving. Zie hiervoor verder [hoofdstuk B.3](#), paragraaf B.3.5 van het beleidskader.

Om een halvering van restafval dat wordt verbrand (of gestort) te realiseren zullen voor veel relevante stromen in het bedrijfsafval de ketens moeten worden gesloten. Verwacht wordt daarom dat vanaf 2025 het verbranden van fijn restafval van bedrijven waarin de volgende recyclebare deelstromen voorkomen niet meer aan de orde is: kunststofverpakkingsmateriaal, harde kunststoffen, glazen verpakkingsmateriaal, metalen, papier en karton, textiel niet zijnde tapijt, vlakglas, gft, keukenafval /swill /veilingafval/over-de-datum-producten, grof tuinafval, A-hout en B-hout, banden van voertuigen, dakafval, geëxpandeerd polystyreenschuim, gemengd steenachtig materiaal, gips, matrassen en grond. De hiervoor vermelde, te scheiden deelstromen zijn mede gebaseerd op artikel 3.115, lid 2, van de [Activiteitenregeling](#).

In de loop van de planperiode wordt regelmatig gezien wat de voortgang is en in hoeverre het bannen van deze componenten uit te verbranden restafval al realistisch is. In dat kader zal steeds worden gezien of het tussentijds aanpassen van de minimumstandaard door verbranding van specifieke componenten in restafval te verbieden de beoogde beleidslijn kan ondersteunen.

Sectorplan 03 **Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen**

I **Afbakening**

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen	Onder dit sectorplan valt procesafhankelijk afval afkomstig van industriële productieprocessen, voor zover het afval niet valt onder een van de andere sectorplannen. Voorbeelden zijn opgenomen in de toelichting (paragraaf IV). Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen dat reeds is ingezameld, opgebult en/of samengevoegd valt ook onder dit sectorplan.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II **Minimumstandaard**

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van REACH, de POP-verordening en/of de en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#) paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.2 van het beleidskader).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen	Recycling
b	Niet voor recycling geschikt procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen	<p>Dit betreft afval waarvoor recycling, gezien de aard of samenstelling, technisch niet mogelijk of waarvoor de recyclingroute zo duur is dat de kosten voor afgifte <u>van deze partijen aan de poort van de verwerker</u> door de ontdoener, meer zouden bedragen dan €205,-/ton.</p> <p>Hiervoor is de minimumstandaard:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verbranden als vorm van verwijdering voor afvalstoffen die <i>niet gestort mogen worden</i> volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen: 'Hoofdgebruik als brandstof' als vorm van nuttige toepassing is alleen toegestaan binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat het verwerken van deze afvalstof tot brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om een dergelijke inzet buiten inrichtingen te voorkomen. • storten op een daarvoor geschikte stortplaats voor afvalstoffen die gestort mogen worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Voor procesafhankelijk industrieel afval zal in het kader van het convenant meer en betere recycling voor een aantal typen procesafhankelijk industrieel afval onderzocht worden of bepaalde

vormen van recycling hoogwaardiger zijn dan andere. Mogelijk wordt als gevolg daarvan de minimumstandaard voor procesafhankelijk industrieel afval in de toekomst gewijzigd.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Dierlijke bijproducten

Als sprake is van (de aanwezigheid van) dierlijke bijproducten, dan is voor (communautair en internationaal) transport de [Verordening dierlijke bijproducten](#) en niet Verordening (EG) 1013/2006 leidend. Communautair en internationaal transport van dierlijke bijproducten die zijn gemengd met ander afval vallen – als het andere afval gevaarlijk afval is - weer wél onder de EVOA.

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#) paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Indien (voorbereiden voor) hergebruik technische mogelijk is, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van (voorbereiden voor) hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader hoofdstuk B.13 , par. B.13.5.2).
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen zoals bedoeld in par. II onder b, <ul style="list-style-type: none"> • indien uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of de kosten van recycling meer bedragen dan €205,-/ton én, • niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen zoals bedoeld in par. II onder b,

		<ul style="list-style-type: none"> indien uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of de kosten van recycling meer bedragen dan €205,-/ton (zie het toetsingskader hoofdstuk B.13, paragraaf B.13.3.3.3 van het beleidskader) én, niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen zoals bedoeld in par. II onder b, <ul style="list-style-type: none"> indien uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of de kosten van recycling meer bedragen dan €205,-/ton én niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van wettelijke bepalingen in het land van bestemming ² . Onder dit verbod valt ook overbrenging t.b.v. opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie de toelichting op het sectorplan en zie beleidskader B.13.5.5.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien (voorbereiden voor) hergebruik technische mogelijk is en/of voorbereiding voor hergebruik niet wordt belemmerd door specifieke regelgeving inzake zeer schadelijke stoffen.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan €205,-/ton (zie het toetsingskader hoofdstuk B.13 , paragraaf B.13.3.3.3 van het beleidskader).
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen zoals bedoeld in par. II onder b, tenzij als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I van de [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Storten van vloeibare afvalstoffen op een stortplaats is verboden op grond van de Richtlijn storten ([1999/31/EG](#)).

IV Overwegingen bij de afbakening

Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen betreft zowel gevaarlijke als niet-gevaarlijke afvalstoffen die vrijkomen bij industriële productieprocessen. De afvalstoffen zijn divers van samenstelling en omvang. Voorbeelden van procesafhankelijk industrieel afval zijn (niet limitatief): afval van voedselproductie, assen en ander afval van thermische en verbrandingsprocessen, glasafval, katalysatoren, mineraal afval, gebruikte chemicaliën en chemische baden, metaalzouten, residuen en sludges, filtermateriaal, etc. Onder procesafhankelijk industrieel afval vallen ook partijen verpakt productieafval die in het afvalstadium zijn geraakt, mischarges en 'over-de-datum' producten die de beoogde eindgebruiker nog niet hebben bereikt.

De afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen kunnen onder andere onder de categorieën 1 (bepaalde vloeibare afvalstoffen, niet zijnde metallisch kwik), 4 (niet-geïdentificeerde of nieuwe chemische stoffen die afkomstig zijn van onderzoek, ontwikkelingsactiviteiten of onderwijs en waarvan de effecten op de volksgezondheid of het milieu niet bekend zijn) en 28 (oxykalkslib) van artikel 1, eerste lid, van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa) vallen.

Bepaalde deelstromen die bij industriële processen vrijkomen en die gescheiden worden afgevoerd of ingezameld, vallen echter onder een van de andere sectorplannen. Dit is in de tabel hieronder vermeld.

Bedrijven uit de agrarische sector, de bouwnijverheid en de bedrijven uit de handel, diensten en overheidssector (HDO-sector) vallen niet onder de categorie industriële bedrijven. Als voorbeelden van bedrijven van de HDO-sector worden genoemd: detail- en groothandel, reparatiebedrijven, transportbedrijven, horeca, uitleveringen, financiële en overige zakelijke en niet-zakelijke dienstverlening, verhuur en handel in roerend en onroerend goed, overheidsdiensten, onderwijs, gezondheidszorg, sport en recreatie.

Verordening dierlijke bijproducten i.r.t. dit sectorplan

Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen kan vallen onder [Verordening EG 1069/2009](#) tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten (Verordening dierlijke bijproducten).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Niet-procesafhankelijk industrieel restafval	Zie SP2 (Restafval van bedrijven)
Papier- en karton	Zie SP4 (Gescheiden ingezameld papier en karton)
Textiel	Zie SP5 (Gescheiden ingezameld textiel)
Keukenafval, swill, veilingafval en over-de-datum-producten (van verpakking ontdaan)	Zie SP7 (Gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval)
Groenafval van hoveniersbedrijven en agrarisch afval	Zie SP8 (Gescheiden ingezameld groenafval)
Roostergoed van RWZI en AWZI	Zie SP9 (Afval van onderhoud van openbare ruimten)
Kunststofafval	Zie SP11 (Kunststof)
Metalen en grotendeels (>gew. 50%) uit metalen bestaande vaste afvalstoffen	Zie SP12 (Metalen)
Slibben uit zuivering van afvalwater uit de industrie in een AWZI	Zie SP16 (Waterzuiveringsslib)
Assen van de verbranding van afvalstoffen in een slibverbrandingsinstallatie (SVI)	Zie SP22 (Assen van slibverbranding)
Actief kool	Zie SP25 (Actief kool)
Gemengd afval dat vrijkomt bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en bouwwerken	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties)
Bouwmateriaalafval en sloopafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties) Zie SP29 (Steenachtig materiaal) Zie SP36 (Hout)
Houtafval, inclusief zaagsel, schaafsel en spaanders	Zie SP36 (Hout)
Vlakglas	Zie SP38 (Gescheiden ingezameld vlakglas)

Glazen verpakkingsafval	Zie SP41 (Verpakkingen algemeen)
Olie	Zie SP56 (Afgewerkte olie)
Slachtafval en andere resten van de verwerking van dierlijke weefsels	Zie SP65 (Dierlijk afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 010101; 010102; 010304; 010305; 010306; 010307; 010308; 010309; 010399; 010407; 010408; 010409; 010410; 010411; 010412; 010413; 010499; 010504; 010506; 010507; 010508; 010599; 020102; 020103; 020106; 020108; 020109; 020199; 020201; 020202; 020203; 020299; 020301; 020302; 020303; 020304; 020399; 020401; 020402; 020499; 020501; 020599; 020601; 020602; 020699; 020701; 020702; 020703; 020704; 020799; 030101; 030199; 030201; 030202; 030203; 030204; 030205; 030299; 030301; 030302; 030305; 030307; 030308; 030309; 030310; 030399; 040101; 040102; 040103; 040104; 040105; 040108; 040109; 040199; 040209; 040210; 040214; 040215; 040216; 040217; 040221; 040222; 040299; 050108; 050111; 050112; 050113; 050114; 050115; 050117; 050199; 050603; 050604; 050699; 050799; 060102; 060103; 060104; 060105; 060106; 060199; 060201; 060203; 060204; 060205; 060299; 060314; 060315; 060316; 060399; 060403; 060405; 060499; 060602; 060603; 060699; 060703; 060704; 060799; 060802; 060899; 060902; 060903; 060904; 060999; 061002; 061099; 061101; 061199; 061301; 061304; 061399; 070109; 070110; 070199; 070209; 070210; 070214; 070215; 070216; 070217; 070299; 070309; 070310; 070399; 070409; 070410; 070413; 070499; 070509; 070510; 070513; 070514; 070599; 070609; 070610; 070699; 070709; 070710; 070799; 080111; 080112; 080113; 080114; 080117; 080118; 080121; 080199; 080201; 080299; 080312; 080313; 080314; 080315; 080316; 080317; 080318; 080319; 080399; 080409; 080410; 080411; 080412; 080417; 080499; 080501; 090108; 090110; 090199; 100125; 100199; 100202; 100299; 100302; 100304; 100305; 100308; 100309; 100315; 100316; 100317; 100318; 100321; 100322; 100329; 100330; 100399; 100401; 100402; 100403; 100405; 100499; 100501; 100504; 100510; 100511; 100599; 100601; 100602; 100604; 100699; 100701; 100702; 100704; 100799; 100804; 100808; 100809; 100810; 100811; 100812; 100813; 100814; 100899; 100903; 100905; 100906; 100907; 100908; 100911; 100912; 100913; 100914; 100915; 100916; 100999; 101003; 101005; 101006; 101007; 101008; 101011; 101012; 101013; 101014; 101015; 101016; 101099; 101103; 101105; 101109; 101110; 101111; 101112; 101113; 101114; 101199; 101201; 101203; 101206; 101208; 101211; 101212; 101299; 101301; 101304; 101306; 101310; 101311; 101313; 101314; 101399; 110108; 110109; 110110; 110116; 110198; 110199; 110202; 110203; 110205; 110206; 110207; 110299; 110302; 110501; 110502; 110504; 110599; 120112; 120114; 120115; 120120; 120121; 120199; 150202; 150203; 160801; 160802; 160803; 160804; 190801.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstromen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#))
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#))
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#))
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#))
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#))
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).

- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#))

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Procesafhankelijk industrieel afval van bedrijven valt, afhankelijk van het feit of recycling mogelijk is, onder één van volgende categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP³:

- [Categorie 10 en 11](#): procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen dat niet valt onder één van de andere categorieën.
- [Categorie 107 of 108](#): overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP.
- [Categorie 109A of 109B](#): overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP. Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorieën in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Afvalstoffen die behoren tot dezelfde categorie 10, 11, 106 of 107 mogen echter niet zonder meer worden samengevoegd. Hiervoor gelden namelijk specifieke bepalingen die zijn beschreven in [hoofdstuk B.7](#), paragraaf B.7.5.2 van het beleidskader.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([hoofdstuk D.2](#)), mengen ([hoofdstuk B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([hoofdstuk B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([hoofdstuk D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([hoofdstuk B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het bevoegd gezag kan in de omgevingsvergunning van een producent/ontdoener voorschriften

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

verbinden aan het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan ten einde de latere verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (zie ook onder 1). Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

Ten aanzien van de in procesafhankelijk afval voorkomende voedingsmiddelen wordt het volgende opgemerkt. Van de mondiaal geproduceerde hoeveelheid voedsel gaat 30% tot 50% verloren of wordt verspild. Verlies en verspilling vindt plaats in de hele keten van agrarische productie tot aan de consumptie. Preventie is dan ook een belangrijk aandachtspunt voor productiebedrijven van voedingsmiddelen. Ter voorkoming van voedselverspilling richt het beleid zich op het volgende:

- a. Nederland streeft ernaar dat voedsel bestemd voor menselijke consumptie, ook daadwerkelijk door mensen wordt geconsumeerd. Daar moeten de preventiemaatregelen primair op gericht zijn.
- b. Als, ondanks de preventieve maatregelen, toch reststromen vrijkomen dan moet gestimuleerd worden dat deze reststromen zo hoogwaardig mogelijk ingezet worden, bijvoorbeeld als diervoeder. Bij het zo hoog mogelijk verwaarden van rest- en bijstromen in de voedselketen wordt de zogenoemde 'Ladder van Moerman' gevolgd. Om deze ambitie van Nederland te monitoren is de Monitor Voedselverspilling ontwikkeld (WUR) (zie ook [hoofdstuk B.2](#) "preventie").

Vanaf 2015 is gestart met de ketenaanpak voor een aantal afvalstoffen, waaronder voedsel (zie verder [hoofdstuk B.2](#) van het beleidskader). De ketenaanpak betreft het materieel en financieel sluiten van product- en materiaalketens door ketenpartijen en wordt uitgevoerd in het kader van het programma Circulaire Economie.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Erkenning vereist voor opslaan en verwerken van dierlijke bijproducten

Alle inrichtingen die dierlijke bijproducten opslaan of verwerken moeten (naast een omgevingsvergunning, onderdeel milieu) in het bezit zijn van een erkenning op basis van de [Verordening dierlijke bijproducten](#). De minister van Economische Zaken (EZ) is bevoegd gezag voor het afgeven en controleren van deze erkenningen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) toetst, namens het ministerie van EZ, verwerkingsroutes aan de Verordening op veterinaire rechtelijke en volksgezondheidsvoorschriften en geeft de noodzakelijke erkenning af. De NVWA controleert bij primaire bedrijven en op transport.

Toelichting op de minimumstandaard

Het beleid voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen is gericht op recycling.

Afhankelijk van de manier waarop procesafhankelijk industrieel afval is toegepast en vervolgens in de afvalfase komt, kan het echter voorkomen dat recycling niet mogelijk is.

- Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij afvalstoffen die voor het grootste deel gerecycled worden, maar voor een klein deel zodanig zijn vervuild dat verwijderen de enige verwerkingsoptie is. Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is in de minimumstandaard aangegeven dat in dergelijke gevallen van de minimumstandaard kan worden afgeweken. Ook is in paragraaf III aangegeven dat overbrenging t.b.v. andere verwerking dan recycling (behoudens storten) dan kan worden

toegestaan.

- Naast technische overwegingen die recycling onmogelijk maken, kan recycling voor bepaalde (specifiek verontreinigde) partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog andere verwerkingsvormen mogelijk te maken. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen staat beschreven in [hoofdstuk A.4](#), paragraaf A.4.6. van het beleidskader. Ook is in paragraaf III aangegeven dat overbrenging t.b.v. andere verwerkingsvormen (behoudens storten) in dit geval kan worden toegestaan.

In [hoofdstuk B.13](#), paragraaf B.13.3.3.3 van het beleidskader staat aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande verwerking worden overgebracht.

Voor brandbare afvalstromen die dus om technische of economische redenen niet voor recycling geschikt zijn is verbranden toegestaan. Het kan hier zowel gaan om verbranden als vorm van verwijdering als om hoofdgebruik als brandstof. Hierbij geldt echter wel de beperking dat inzet van deze brandbare afvalstromen, met uitzondering van plantaardige en dierlijke oliën en vetten uit de voedingsmiddelenindustrie, in motoren voor voer- en vaartuigen niet is toegestaan. In de vergunningen voor de verwerker van de betreffende afvalstoffen worden sturingsvoorschriften opgenomen. In lijn met de Kaderrichtlijn wordt bij de verwerker van de betreffende brandbare afvalstoffen zo de verplichting neergelegd om er voor te zorgen dat de betreffende afvalstof later in de keten - al dan niet na opwerken tot een brandstof - niet wordt verstoekt in een verbrandingsmotor met onvoldoende waarborgen voor het beperken van emissies naar de lucht. Op de achtergrond van deze beperking wordt verder ingegaan in [hoofdstuk B.10](#), paragraaf B.10.6 van het beleidskader. Voor het gebruik van sturingsvoorschriften in het algemeen wordt verwezen naar [hoofdstuk D.2](#), paragraaf D.2.2.4.2 van het beleidskader.

In het [Besluit organisch-halogeengehalte brandstoffen](#) is bepaald dat vloeibare brandstoffen of stoffen die worden aangewend voor de vervaardiging van brandstoffen niet meer dan 50 mg/kg aan organische halogeenvormingen mogen bevatten.

Het gehalte aan organische halogeenvormingen in brandstoffen of grondstoffen voor brandstoffen wordt gemeten volgens de in bijlage B bij de [Regeling bepalingmethoden organisch-halogeengehalte van brandstoffen](#) aangegeven methode. Ook de bemonsteringsmethode is in deze regeling vastgelegd.

Verwerking van procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen volgens de minimumstandaard vermindert het gebruik van primaire brand- of grondstoffen, zonder dat verwerkingen van de reststoffen nodig zijn die andere grote milieugevolgen hebben. De minimumstandaard is daarom milieuhygiënisch gezien gewenst.

Relatie met Verordening dierlijke bijproducten (1069/2009/EG)

De Verordening dierlijke bijproducten is leidend ten opzichte van de Wet milieubeheer (Wm), tenzij sprake is van verbranden, storten, composteren of vergisten van dierlijk afval. In dat geval zijn zowel de [Verordening dierlijke bijproducten](#) als de Wet milieubeheer van toepassing.

Voor stoffen die onder de Verordening dierlijke bijproducten vallen geldt:

- Categorie 1-materiaal mag niet worden gecomposteerd of vergist.
- Categorie 2-materiaal mag slechts na sterilisatie onder druk worden gecomposteerd of vergist in een erkende installatie (zie de website van de NVWA).
- Categorie 3-materiaal mag worden gecomposteerd en vergist in een erkende installatie, mits voldaan wordt aan de eisen zoals genoemd in artikel 10 van de Uitvoeringsverordening dierlijke bijproducten.

Verbranden kan voorkomen bij stoffen uit alle drie de categorieën.

Om biogas te mogen produceren uit mest en/of andere dierlijke bijproducten moet de vergistingsinstallatie erkend zijn op grond van de Verordening Dierlijke Bijproducten. Deze erkenning moet worden aangevraagd bij de NVWA .

Opvulling, en uitvoer voor opvulling niet toegestaan

Een klein deel van de onder dit sectorplan vallende afvalstoffen werd de afgelopen jaren naar Duitsland uitgevoerd om te worden toegepast in mijnen. Het arrest van het Hof van Justitie van 28 juli 2016 in zaak C-147/15 betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de Consiglio di Stato in de procedure Città Metropolitana di Bari tegen Edilizia Mastrodonato Srl, heeft hierin verandering gebracht. Het Hof oordeelt dat uitsluitend sprake kan zijn van nuttige toepassing indien:

- de betrokken afvalstoffen een nuttig doel dienen door andere materialen te vervangen die anders voor een specifieke functie zouden zijn gebruikt en;
- het gebruikte afval daar volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis voor geschikt is: als het gaat om opvulling van mijnen en groeven zijn uitsluitend inerte, niet-gevaarlijke afvalstoffen geschikt.

Sinds het arrest moet de opvulling van mijnen en groeven met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen worden beschouwd als storten. Gelet op de nationale zelfverzorging voor storten wordt export van afvalstoffen ten behoeve van storten niet toegestaan. Zie ook het beleidskader B.12.2 ev. en B.13.5.5 en volgende.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Diverse BREFs bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. In het algemeen hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

In een aantal gevallen zijn er echter wel als BBT aangemerkte bepalingen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. De minimumstandaard is met een deel van deze BBT-conclusies in overeenstemming. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

De uitgebreide tabel verderop in paragraaf VII geeft een overzicht van relevante passages uit de BREFs waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening. Omdat de tabel erg omvangrijk is, is deze achteraan deze toelichting op het sectorplan geplaatst.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Het beleid is gericht op het laten afnemen van de hoeveelheid te storten of te verbranden Nederlands afval van bedrijven. Daarvoor moet meer procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen van bedrijven gerecycled worden.

In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Het principe hiervan is reeds opgenomen in onder meer de hoofdstukken [A.4](#) (Uitgangspunten), [B.9](#) (Recycling) en [D.2](#) (minimumstandaard). Dit sectorplan heeft betrekking op een grote variatie aan afvalstromen waarvoor soms meerdere vormen van recycling mogelijk zijn. In het eerste deel van de planperiode wordt nagegaan of hier stromen bij zijn waarvoor het meerwaarde kan hebben om onderscheid te maken en beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Als uit dit onderzoek komt dat dit meerwaarde heeft en ook reëel (voldoende verwerkingscapaciteit, acceptabel kostenniveau, etc.) is, kan dit leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

VII Tabel BREF's

Relevante passages in de [BREFs](#) voor vergunningverlening:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF *</i>
Afvalwater met vrij chloor uit de productie van chlooralkali	Chlooralkali industrie	13	Zo dicht mogelijk bij bron te behandelen en vrij chloor afbreken of ontbinden
Chloraat-/bromaathoudend afvalwater uit de productie van chlooralkali	Chlooralkali industrie	14	Beperken emissies chloraat en bromaat (door specifieke behandeling afvalwater)
Slibben vrijkomend in de keramische industrie	Keramische industrie	5.1.6	Hergebruik in het proces of in andere keramische producten
Afval van de cementproductie	Cement, kalk, magnesiumoxide	29	Hergebruik van opgevangen stof in de productieprocessen indien mogelijk; voor materiaal waarvoor dit niet mogelijk is, gebruik in andere commerciële producten indien mogelijk
Afval van de kalkproductie	Cement, kalk, magnesiumoxide	54	Opgevangen (stof)deeltjes hergebruiken in het proces; stof, ongebluste en gebluste kalk die niet aan specificaties voldoen in commerciële producten gebruiken
Magnesiumcarbonaatstof uit de magnesiumoxideproductie	Cement, kalk, magnesiumoxide	66, 67	Hergebruiken van opgevangen magnesiumcarbonaatstof in het proces; indien het niet voor hergebruik in aanmerking komt, gebruiken in andere verhandelbare producten
Slib van rookgasontzwaveling uit de magnesiumindustrie	Cement, kalk, magnesiumoxide	68	Slurry uit natte proces rookgasontzwaveling hergebruiken in het proces of in andere bedrijfstakken
Slib afvalwaterbehandeling chemische industrie	Afgas/ en afvalwaterbehandeling (Final Draft)	14	Voorbehandeling door conditioneren, ontwateren / indikken, stabilisatie en/of drogen
Afvalwater van de voedingsmiddelen- en zuivelindustrie	Voedingsmiddelen, dranken en zuivel	5.1.3, 5.1.6	Specifieke zuivering
Minerale residuen van (versleten) slijpschijven bij warm walsen	Ferrometaalverwerking	A5.1	Storten
Stripvloeistof bij discontinu verzinken	Ferrometaalverwerking	C5	Bij apart beitsen en strippen: hergebruik van stripvloeistof
Afval glasproductie	Glas	14	Recycling van afval in proces of nuttige toepassing ter plaatse of in andere sectoren
Afvalwater ijzer- en staalproductie	IJzer en staal	12	Verschillende afvalwaterstromen scheiden en zo veel mogelijk recyclen
Afval sinterfabriek	IJzer en staal	29	Interne selectieve recycling van residuen sinterproces; indien dit een probleem is, externe recycling; indien recycling niet mogelijk is, op gecontroleerde manier beheren
Afval sinterfabriek	IJzer en staal	30, 31	Residuen die ijzer en koolstof bevatten, zo veel mogelijk recyclen op sinterband, rekening houdend met oliegehalte (< 0,5%)
Afval pellitiseerfabriek	IJzer en staal	40	Interne recycling / hergebruik pellets; slib van afvalwaterzuivering op gecontroleerde manier beheren
Afval cokesfabriek (o.a. teer)	IJzer en staal	57	Recycling naar kolenbelading cokesfabriek
Afvalwater hoogovengasreiniging	IJzer en staal	67	Behandelen door vlokvorming, bezinking en zo nodig vermindering cyanide
Afval hoogovens (stof hoogovengasbehandeling en ontstopping ovenhuis; slib;	IJzer en staal	68	Interne recycling stof (van hoogovengasbehandeling en ontstopping ovenhuis) indien mogelijk; scheiding

Sectorplan 03; procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen
Toelichting bij het sectorplan

slak)			(hydrocyclonage) slib gevolgd door interne recycling grove fractie; behandeling van slak voor extern gebruik; residuen die niet gerecycled kunnen worden, op gecontroleerde manier beheren
Afvalwater continugieten oxystaalproductie en elektrostaalproductie	IJzer en staal	81, 92	Verwijdering vaste deeltjes en olie
Afval oxystaalproductie (stof van oxystaalovengasbehandeling, van secundaire ontstopping en walshuid van continugieten; slib en slak)	IJzer en staal	82	Recycling stof terug in staalproductieprocessen indien mogelijk; gebruik filterstof en slib voor externe terugwinning ijzer en non-ferrometalen; scheiding slib gevolgd door recycling ruwe fractie (intern of extern); interne recycling van (fijn) oxystaalslak of slakbehandeling voor extern gebruik; residuen die niet gerecycled kunnen worden, op een gecontroleerde manier beheren
Afval elektrostaalproductie (vuurvast materiaal, filterstoffen, walshuid, slak)	IJzer en staal	93	Terugwinning en interne recycling vuurvast materiaal; extern gebruik van vuurvast materiaal en slak; externe terugwinning van non-ferrometalen uit filterstoffen; terugwinning walshuid in waterbehandeling gevolgd door recycling (intern of extern); residuen die niet gerecycled kunnen worden, op gecontroleerde manier beheren
Fosforgips uit de productie van ammonia, zuren of kunstmest	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	5.5	Nuttig toepassen door verkopen of als er geen markt is te ontdoen hiervan.
Water van fosforgips bij productie van fosforzuur	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	5.5	Recycling van water van de fosforgipsopslag
Afvalwater van productie van waterstoffluoride	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	6.5	Afvalwater van natte wassing behandelen met combinatie van neutralisatie met kalk, toevoegen van coagulatiemiddelen, filtratie en optioneel sedimentatie
Bijproducten anhydride (CaSO ₄) en fluorkiezelduur bij productie van waterstoffluoride	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	6.5	Nuttig toepassen door verkopen of als er geen markt is te ontdoen hiervan
Afvalwater van productie van NPK meststoffen	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	7.5	Recycling van was- en spoelwater en wasvloeistoffen in het proces
Proceswater van productie van ureum en UAN (ureum ammoniumnitraat)	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	8.5	Behandelen van proceswater indien geen hergebruik, bv. door desorptie en hydrolysatie
Proceswater van productie van AN/CAN (ammoniumnitraat/calcium ammoniumnitraat)	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	9.5	Recycling proceswater on-site of off-site
Afvalwater van productie van SSP/TSP (superfosfaten/triple superfosfaten)	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	10.5	Afvalwatervolume verminderen door recycleren van wasvloeistoffen
Metaalchlorides, afkomstig van onzuiverheden in het erts bij de productie van titaniumdioxide via het chlorideproces	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	3.5.1.7	Zodanig behandelen dat recuperatie van FeCl ₂ uit het proces mogelijk is, overeenkomstig lokale marktomstandigheden en de verwachte kwaliteit en kwantiteit van FeCl ₂
Carbon black uit de productie van carbon black via het 'furnace' proces (productieafval)	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	4.5.7	Hergebruiken in het productieproces door kleine hoeveelheden off-spec carbon black te mengen met normaal carbon black
Hypochloriet oplossing uit de	Anorganische	5.5.1.3	Behandeling door reactie met

Sectorplan 03; procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen
Toelichting bij het sectorplan

productie van amorf pyrogeen silica	bulkchemie (vast en overig)		waterstofperoxide, ofwel d.m.v. heterogene katalytische omzetting
Calciumcarbonaat uit de productie van geprecipiteerd calciumcarbonaat (productieafval)	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	7.12.5.5	Calciumcarbonaat van slechte kwaliteit (off-spec) hergebruiken in het proces
Chloraat- en chromaatbevattende vloeistoffen van de productie van natriumchloraat	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	7.13.5.7	Hoge recyclinggraad aanhouden
Chloraat en chromaat van de productie van natriumchloraat	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	7.13.5.8	Gebruik van indirecte condensators, hetgeen mogelijk maakt om condensaten te recyclen in het proces
Na ₂ S-houdend afvalwater van de alkalische wassing in de productie van koolstofdioxide	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	7.3.5.3	Behandelen d.m.v. oxidatie met waterstofperoxide
Afvalwater afkomstig van de CS ₂ -opslag (overlopen) in de productie van koolstofdioxide	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	7.3.5.4	Behandelen door strippen, gevolgd door thermische oxidatie van CS ₂ in het gevormde afgas
FeCl ₂ -stof uit de productie van ijzer(II)chloride	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	7.4.5.1	FeCl ₂ -stof afscheiden uit de afgassen van de chloreerinstallatie (van de TiO ₂ productie-installatie) en hierbij zo veel mogelijk FeCl ₂ -oplossing recupereren door: FeCl ₂ -stof af te scheiden in een cycloon, een slurry maken van het FeCl ₂ -stof in verdund HCl, de FeCl ₂ -slurry affiltreren, het gehalte zware metalen in de FeCl ₂ -oplossing aanpassen door selectieve precipitatie
FeCl ₂ -slurry uit de productie van ijzer(II)chloride	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	7.4.5.2	Koolstof-stof door filtratie uit de FeCl ₂ -slurry verwijderen en verder behandelen om een verkoopbaar cokesproduct te verkrijgen
Verbruikte katalysatoren uit de organische bulkchemie	Organische bulkchemie	6.6, 7.5.6, 10.5.5	Regeneratie/hergebruik van de katalysatoren, en terugwinnen van (edele) metalen bij einde product
Verbruikte zuiveringsmedia uit de organische bulkchemie	Organische bulkchemie	6.6	Waar mogelijk, regenereren, anders verbranden of storten
Verbruikte adsorbentia uit de productie van lagere olefinen (kraakproces)	Organische bulkchemie	7.5.6	Storten of verbranden
Cokesgruis uit de productie van lagere olefinen (kraakproces)	Organische bulkchemie	7.5.6	Storten of verbranden
Verbruikte kleiachtige adsorptiemiddelen uit de productie van aromaten (BTX)	Organische bulkchemie	8.5.4	Storten of verbranden
Afvalwaterdeelstromen van productie van ethyleenoxide en ethyleenglycol	Organische bulkchemie	9.5.5	Concentreren van deelstromen met terugwinning van een zwaar organische stroom
Lichte en zware koolwaterstoffen die door destillatie zijn teruggewonnen uit waterstromen bij productie acrylonitril	Organische bulkchemie	11.5.4	Terugwinnen bruikbare componenten (b.v. acetonitril) en vervolgens verbranden met energietrugwinning
Ammoniumsulfaat (bijproduct) uit waterige effluentstromen productie acrylonitril	Organische bulkchemie	11.5.4 & 11.5.5	Indien mogelijk terugwinning ten behoeve van verkoop als meststof, anders behandelen in een installatie waar zwavelzuur wordt teruggewonnen
Waterstofcyanide (bijproduct) uit de productie van acrylonitril	Organische bulkchemie	11.5.5	Indien mogelijk terugwinning voor hergebruik, anders verbranden als verwijdering

Sectorplan 03; procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen
Toelichting bij het sectorplan

Acetonitril (bijproduct) uit de productie van acrylonitril	Organische bulkchemie	11.5.5	Indien mogelijk terugwinning voor hergebruik, anders verbranden (met energierecuperatie)
Bijproducten van productie van ethyleendichloride en vinylchloridemonomeer	Organische bulkchemie	12.5.5	Zo veel mogelijk hergebruiken als grondstof voor de productie van andere gechlorideerde producten (b.v. perchloorethyleen), anders verbranden met terugwinning van energie en HCl
Afvalstoffen van de productie van ethyleendichloride en vinylchloridemonomeer	Organische bulkchemie	12.5.6	Zo veel mogelijk recyclen in het proces
Nitroaromatische verbindingen uit afvalwater dat ontstaat bij hydrogenering bij productie van tolyeendiisocynaat	Organische bulkchemie	13.5	Verwijdering van nitroaromatische verbindingen uit afvalwater dat ontstaat bij hydrogenering door strippen, destillatie en/of extractie van effluenten
Afvalwater dat ontstaat bij nitrering uit de productie van tolyeendiisocynaat	Organische bulkchemie	13.5	Verbranding
(Afval)waterstromen, beitsvloeistof, elektrolyt, residuen / slib van solventextractie koperproductie	Non Ferrometalen	53	Terugwinning oplosmiddelen
Afvalstromen koperproductie	Non Ferrometalen	54	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik, terugwinning van metalen
Bauxietresidu aluminiumproductie	Non Ferrometalen	57	Verlagen vochtgehalte en alkaliniteit voor verwijdering
Koolstof van anodeproductie	Non Ferrometalen	63	Interne recycling
Aluminiumhoudende afvalstoffen secundaire aluminiumproductie	Non Ferrometalen	85	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Afval van primaire loodproductie	Non Ferrometalen	104	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Afvalstoffen secundaire lood- en tinproductie	Non Ferrometalen	107	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Afval zinkproductie	Non Ferrometalen	117	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Uitloogresidu zinkproductie	Non Ferrometalen	118	Specifieke behandelingen voor verwijdering
Zinkhoudend afval smelten	Non Ferrometalen	130	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Cadmiumhoudend afval cadmiumproductie	Non Ferrometalen	133	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Metaalhoudend afval productie edelmetalen	Non Ferrometalen	149	Prioriteitvolgorde: terugwinning metalen en intern hergebruik / recycling, externe recycling
Slakken productie ijzerlegeringen	Non Ferrometalen	161	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Metaalhoudend filterstof en slib productie ijzerlegeringen	Non Ferrometalen	162	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Afval nikkel- en kobaltproductie	Non Ferrometalen	176	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Afvalstoffen koolstof- en grafietproductie	Non Ferrometalen	184	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Afval bij polymerenproductie	Polymeren	13.1.15	Intern hergebruik / recycling van potentieel afval
Afval van noodstop bij polymerenproductie	Polymeren	13.1.7&8	Intern recyclen of nuttige toepassing als brandstof
Afvalwater met sulfaat van	Polymeren	13.19	Anaërobe sulfaatreductie, indien nodig tot

Sectorplan 03; procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen
Toelichting bij het sectorplan

de productie van viscosevezels			H ₂ S (na zinkreductie indien aanwezig)
Monomeren bij polyolefinen productie	Polymeren	13.2	Recycling van de monomeren terug in het productieproces
Afval pulp- en papierproductie	Papier en pulp	12	Gescheiden inzameling afvalfracties; prioriteitvolgorde behandeling: hergebruik/recycling, materiaal terugwinning en recycling, terugwinning energie, extern gebruik, verwijdering
Afvalwater pulp- en papierproductie	Papier en pulp	14, 15	Primaire (fysisch-chemisch) en secundaire (biologische) behandeling, zo nodig tertiaire behandeling
Afvalwater pulp- en papierproductie kraftcelstofproces	Papier en pulp	19	Gebruik van TCF-bleking of moderne ECF-bleking, gedeeltelijk hergebruik proceswater, strippen en hergebruiken condensaten
Afval kraftcelstofproces (stof ESP's van terugwinningsinstallatie zwart residuloog)	Papier en pulp	30	Intern hergebruik
Afvalwater papierproductie	Papier en pulp	49	Terugwinning coatingkleuren / hergebruiken pigmenten; indien niet haalbaar, voorbehandeling van afvalwater
Afval papierproductie (witwater met vezels en vulmiddelen, papieruitval, coatingkleuren, vezelslib van primaire afvalwaterbehandeling)	Papier en pulp	52	Terugwinning en intern hergebruiken
Afvalwater raffinaderijen	Raffinaderijen	12	Olie en zwevende deeltjes terugwinnen, verwijdering van oplosbare stoffen (biologische behandeling)
(Oliehoudend) slib van raffinaderijen	Raffinaderijen	15	Ontwateren en/of olie verwijderen t.b.v. hergebruik olie of direct hergebruik oliehoudend slib in proces
Katalysatoren van raffinaderijen	Raffinaderijen	16	Extern terugwinnen of hergebruiken vaste katalysatoren; verwijdering katalysatoren uit oliehoudend slib vóór hergebruik olie
Afvalwater HF alkylering	Raffinaderijen	20	Verwijdering fluoride
Afvalwater ontzoutingsproces (oliehoudend)	Raffinaderijen	33	Verbeterde scheiding van olie/water en vaste stoffen/water en recycling olie in proces
Filterstof uit de metaalverwerking	Smederijen en gieterijen	5.2	Stof hergebruiken in EAF oven
Teruggewonnen zand (van ont kerning) uit de metaalverwerking	Smederijen en gieterijen	5.4	Regenereren of hergebruiken van chemisch gebonden zand
Filtratieresiduen van de precipitatie van het afvalwater uit de productie van anorganische pigmenten	Anorganische fijnchemicaliën	6.1.15	Recycling in het proces
Destillatieresiduen uit PCI ₃ productie	Anorganische fijnchemicaliën	6.2.10	Verbranden
Spoelwater, ontvettingsbad, neutralisatievloeistof bij watergedragen processen uit de oppervlaktebehandeling	Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen	22	Terugwinning van grondstoffen (regeneratie)
Inkten, coatings uit de oppervlaktebehandeling	Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen	26	Intern hergebruik (na opvang of terugwinning)
Verfslib uit de oppervlaktebehandeling	Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen	54, 88	Verfslib waarvoor recycling niet mogelijk, ontwateren voor verwijdering
Slib leerlooierijen	Leerlooierijen	25	Ontwateren en terugwinning energie

Sectorplan 03; procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen
Toelichting bij het sectorplan

Sterkmiddelen uit de textielindustrie	Textielindustrie	5.2.2	Recycling door middel van ultrafiltratie
Houtafval uit de productie van houtplaten	Houtpanelen (Final Draft)	12	Hergebruik resthout als grondstof; hergebruik houtafval zoals stof, deeltjes of slib als grondstof of brandstof
Afvalwater houtvezelproductie	Houtpanelen (Final Draft)	26, 27	Specifieke zuivering en zoveel mogelijk hergebruik van proceswater
Afvalwater afgasbehandeling (m.n. van droger, stookinstallatie) uit de productie van houtplaten	Houtpanelen (Final Draft)	28	Specifieke zuivering

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Sectorplan 04 Gescheiden ingezameld/afgegeven papier en karton

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Gescheiden ingezameld dan wel gescheiden afgegeven schoon papier en karton van zowel huishoudens als van bedrijven	Dit zijn (niet limitatief): kranten, drukwerk, tijdschriften, grafisch papier (van printers en kopieerapparaten), papier en kartonnen verpakkingen en snijafval.
Gescheiden ingezameld dan wel gescheiden afgegeven nat of vervuild papier en karton van zowel huishoudens als van bedrijven	In de beleidsregel Bestuursrechtelijke handhaving verontreinigd papier-, kunststof- en metaalafval 2015 is uitgewerkt wanneer geen sprake is van schoon papierafval.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Schoon papier en karton	Recycling.
b	Niet voor recycling geschikt papier en karton	Andere nuttige toepassing (bijvoorbeeld hoofdgebruik als brandstof). Dit betreft papier en karton waarvoor, omdat het bijvoorbeeld te nat of te vervuild is, recycling technisch niet mogelijk is of waarvoor recycling zo duur is dat de kosten voor afgifte van deze partijen aan de poort van de verwerker door de ontdoener meer zouden bedragen dan €205,-/ton.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening)

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader hoofdstuk B.13 , paragraaf B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor <i>schoon</i> papier en karton (par II onder a) omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor <i>niet voor recycling geschikt</i> papier en karton (par II onder b), indien: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, • niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd doorrecycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor <i>schoon</i> papier en karton (par II onder a) omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor <i>niet voor recycling geschikt</i> papier (par II onder b) indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I KRA, alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

In de afbakening is aangegeven dat dit sectorplan uitsluitend gescheiden ingezamelde en gescheiden afgegeven stromen papier en karton betreft. Papier en karton wat door de ontdoener als onderdeel van het restafval is afgevoerd, valt niet onder dit sectorplan.

Wat papieren en kartonnen verpakkingen betreft, heeft dit sectorplan een sterke relatie met [sectorplan 41](#) 'verpakkingen (algemeen)'. Verpakkingen hebben een eigen sectorplan omdat voor verpakkingen ook eigen (recyclings-)doelstellingen gelden. In beginsel valt papier en kartonnen verpakkingenafval ook onder dat sectorplan. Indien papieren en kartonnen verpakkingen vermengd met ander papier en karton worden ingezameld is [sectorplan 4](#) van toepassing. Beide sectorplannen hebben voor papier en karton echter dezelfde minimumstandaard, recycling.

Bij de afbakening wordt voor wanneer sprake is van nat of vervuild papier verwezen naar de (criteria in de) [beleidsregel bestuursrechtelijke handhaving verontreinigd papier-, kunststof- en metaalafval](#). Daarin is opgenomen dat (check altijd ook de beleidsregel zelf):

- Papierafval geen gevaarlijke afvalstoffen bevat;
- Papierafval zoveel mogelijk is ontdaan van:
 - a. etensresten en ander organisch restmateriaal; en
 - b. zichtbaar verbrand materiaal.
- Papierafval maximaal twee gewichtsprocent aan andere componenten dan papier bevat.
- Het gehalte aan vocht in papierafval maximaal twaalf gewichtsprocent bedraagt.

De scheidingswijzer 'Oud papier' van de Stichting Papier Recycling Nederland ([PRN](#)) geeft daarnaast een praktische handreiking over wat wel en wat niet bij het oud papier mag. Voorbeelden van wat niet mag zijn bv tissues, gebruikte servetten, papieren zak- en handdoekjes, taart- en pizzadozen, koffiefilters, bakpapier, behang en fotopapier.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Niet gescheiden ingezameld papier en karton	Zie SP1 (Huishoudelijk restafval (fijn en grof)) Zie SP2 (Restafval van bedrijven)
Ontinktingsresidu en papierslib	Zie SP3 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Rejects (zoals nietjes, paperclips, touw en kunststof tijdschriftomhulsels die vrijkomen bij de verwerking van gescheiden ingezameld papier en karton)	Zie SP3 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Verpakkingen algemeen en drankenkartons	Zie SP41 (Verpakkingen algemeen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 150101; 191201; 200101.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstromen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het

beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#))
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#))
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#))
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#))
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#))
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#))

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Papier en karton valt onder [categorie 26](#) of [categorie 109B](#) van [bijlage 5](#) van het LAP³, afhankelijk van het feit of het papier en karton voor recycling geschikt is. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Het [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) regelt dat de producent of importeur zorg draagt voor de gescheiden inname van onder andere papieren en kartonnen verpakkingen.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstof

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Dit zal gelden voor alle afvalstoffen.

Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder p, dient papier en karton bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

Afvalbeheerbijdrage

De [Wet milieubeheer](#) kent in artikel 15.36 de minister van IenW de bevoegdheid toe een overeenkomst tot het afdragen van een afvalbeheerbijdrage algemeen verbindend te verklaren. Producenten en importeurs kunnen de minister verzoeken dat te doen. Van deze mogelijkheid wordt door het bedrijfsleven gebruik gemaakt ter financiering van al dan niet vrijwillige initiatieven van producentenverantwoordelijkheid (zie ook [hoofdstuk A.5](#), § A.5.4.2 van het beleidskader).

Op initiatief van producenten en oud-papierondernemingen is op vrijwillige basis in Nederland een systeem opgezet voor het structureel en verantwoord verzamelen en recyclen van papier en karton (anders dan verpakkingen). De overeenkomst inzake de afvalbeheerbijdrage voor papier en karton, niet zijnde verpakkingen, vormt de financiële basis voor de uitvoering van de verplichtingen van PRN ingevolge het [vijfde papiervezelconvenant](#). De overeenkomst is gesloten tussen het Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen, het Nederlands Uitgeversverbond, de Vereniging van Papier Groothandelaren, de Stichting van Leveranciers van Hygiënische Papierproducten, de Stichting Verwijderingsfonds en de Stichting Papier Recycling Nederland. Het vijfde papiervezelconvenant is een convenant tussen PRN en de VNG die regelt hoe gemeenten zich kunnen aansluiten bij het systeem van PRN en waarin standaard afspraken zijn opgenomen over de wijze van verzamelen van papier en karton door gemeenten en de vergoeding die PRN hiervoor geeft aan gemeenten.

Om met name mogelijke ketendeficiten in de papier- en kartonketen en mogelijke transportdeficiten in het systeem van inzameling en recycling te dekken, kan een afvalbeheerbijdrage worden geheven door Stichting Verwijderingsfonds (SVF). Dit is mogelijk geworden doordat de overeenkomst [algemeen verbindend is verklaard](#). De SVF voert de financiële verplichtingen van PRN uit. Deze afvalbeheerbijdrage geldt niet voor papieren en kartonnen verpakkingen, daarvoor is een eigen opzet van producentenverantwoordelijkheid (zie hiervoor [sectorplan 41](#) Verpakkingen algemeen).

Producentenverantwoordelijkheid papieren en kartonnen verpakkingen

Het [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) regelt dat de producent of importeur van papieren en kartonnen verpakkingen zorgdraagt voor de gescheiden inname hiervan.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Uitzondering op A&V-beleid en AO/IC

Vergunningplichtige inrichtingen die afvalstoffen op- en overslaan of verwerken, en vallen onder categorie 28.4 en 28.5 van bijlage I onderdeel C van het [Besluit omgevingsrecht](#), moeten beschikken over een acceptatie- en verwerkingsbeleid (A&V-beleid) en een beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC). Hierop geldt een aantal uitzonderingen. Een inrichting die uitsluitend textiel, papier, metalen, schroot of glas - of van een combinatie van deze afvalstoffen - accepteert, hoeft niet te beschikken over een A&V-beleid en AO/IC. Dit kan relevant zijn voor bedrijven die actief zijn in het verwerken van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan. Zie verder het beleidskader, [hoofdstuk D.3](#).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor het verwerken van papier en karton is recycling. Afhankelijk van het gebruik van papier en karton en de wijze waarop vervolgens in de afvalfase komt, kan het voorkomen dat verwerken volgens de minimumstandaard niet mogelijk is.

- Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij partijen die te nat zijn of te vervuild (zie toelichting bij de afbakening). Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is in de minimumstandaard aangegeven dat in dergelijke gevallen een andere minimumstandaard geldt, namelijk andere nuttige toepassing (zoals hoofdgebruik als brandstof). Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. andere nuttige toepassing (zoals hoofdgebruik als brandstof) in dit geval kan worden toegestaan.
- Naast technische overwegingen die recycling onmogelijk maken, kan recycling voor bepaalde

(specifiek verontreinigde) partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog 'andere nuttige toepassing' te vergunnen. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen staat beschreven in paragraaf A.4.6. van het beleidskader. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. 'andere nuttige toepassing' in dit geval kan worden toegestaan.

In [hoofdstuk B.13](#), paragraaf B.13.3.3.2 van het beleidskader staat aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande verwerking worden overgebracht.

In de vergunningen voor deze alternatieve verwerking moet bij de acceptatiegrenzen aandacht besteed worden aan het voorkomen van verbranden van partijen die wel voor recycling in aanmerking komen.

Het [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) regelt dat de producent of importeur verantwoordelijk is dat per kalenderjaar van de door hem in Nederland in het voorgaande jaar afgezette hoeveelheid verpakkingen van papier en karton, ten minste 75 gewichtsprocent als materiaal wordt gerecycled.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Papier en pulp bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Deze bepalingen hebben betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 39, geldt voor papier en karton een stortverbod.

VI Overige informatie

Aandachtspunten t.a.v. preventie

Bedrijven spelen een belangrijke rol bij het realiseren van afvalpreventie van papier en karton. Dat kan door bij het ontwerp rekening te houden met de milieubelasting van een product in de afvalfase. Verpakkingen zijn bijvoorbeeld in de loop van de tijd lichter geworden of van vorm veranderd, waardoor voor dezelfde inhoud minder materiaal nodig is. In het [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) is bepaald dat elke producent of importeur daartoe maatregelen zal nemen.

Deze maatregelen moeten er voor zorgen dat:

- een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat recycling wordt vergemakkelijkt,
- een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat, indien het te verpakken product daarvoor geschikt is, hergebruik van de verpakking mogelijk is,
- een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat het zoveel mogelijk de houdbaarheid van het verpakte product verlengt,
- een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat het gewicht van de verpakking of van de combinatie van de verpakking en het verpakte product zo laag mogelijk is,
- bij de vervaardiging van een verpakking zo weinig mogelijk verpakkingsmateriaal wordt gebruikt, en
- bij de vervaardiging van een verpakking zoveel mogelijk gerecycled materiaal toegepast wordt.

Indeling op basis van Groene en Oranje lijst van afvalstoffen

De Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA) gaat er bij 'groene lijst'-afvalstoffen van uit dat deze niet zijn gemengd met andere afvalstoffen en zonder veel belasting voor het

milieu elders kunnen worden verwerkt. Voor andere afvalstoffen is een kennisgevingsprocedure nodig. Die moet voorkomen dat te sterk verontreinigde partijen afval ongezien de grens overgaan naar bestemmingen waar milieuhygiënische verwerking niet mogelijk is of waar de verwerking gevaar voor de volksgezondheid kan opleveren.

Hieronder is een indicatief overzicht gegeven van codes van de groene lijst die voor afvalstoffen van dit sectorplan aan de orde kunnen zijn. Papierafval kan van verschillende herkomst zijn en daarmee van kwaliteit verschillen.

Om papierafval te kunnen indelen onder code B3020 van de groene lijst, heeft de ILT de [Beleidsregel](#) bestuursrechtelijke handhaving verontreinigd papier-, kunststof- en metaalafval 2015 opgesteld. De hierin opgenomen criteria gelden ook voor gebruik van de code B3020 in dit LAP en om onderscheid te maken tussen schoon papierafval en nat en vervuild papierafval. Voor afvalstoffen uit de voorbehandeling van composietverpakkingen voor vloeistoffen bestaande uit niet-scheidbare plasticfractie of niet-scheidbare plastic-aluminiumfractie geldt de aparte code B3026. Ook afvalstoffen van laminaat voor zelfklevende etiketten die grondstoffen bevatten welke worden gebruikt bij de productie van etiketteringsmateriaal hebben de aparte code B3027.

Voor composietverpakkingen bestaande voornamelijk uit papier en kunststof, waaronder zogenoemde kraft zakken, is een aparte code BEU04 op de groene lijst onder bijlage IIIB. Hiervoor geldt de groene lijst procedure uitsluitend voor overbrengingen binnen de EU.

Indicatief overzicht van codes op basis van de Groene lijst

Codes op basis van bijlage IX van het Verdrag van Bazel	B3020, B3026, B3027
Codes op basis van bijlage IIIB van de EVOA	BEU04

Sectorplan 05 Gescheiden ingezameld/afgegeven textiel (inclusief schoeisel)

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Gescheiden ingezameld zowel als gescheiden afgegeven textiel door zowel particulieren als bedrijven	Dit zijn (niet limitatief): kleding, linnengoed, dekens, grote lappen stof en gordijnen, afgedragen bedrijfskleding/uniforms, niet verkochte kleding of schoenen, etc.
Restanten uit de textielveredelingsindustrie	Snijafval, garenrestanten
Gescheiden ingezameld of afgegeven schoeisel door zowel particulieren als bedrijven	Dit betreft alle soorten schoenen.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar onder andere delen van het LAP vallen.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Voor hergebruik of recycling geschikt schoeisel of textiel	<ul style="list-style-type: none">Recycling, bijvoorbeeld door vervezelen om te verwerken tot garen, matrasvulling, materiaal voor geluid of warmte/koude isolatie of geotextiel en het versnijden tot poetsdoek.Recycling van delen van de materialen waarvan het schoeisel is gemaakt.
b	Niet voor hergebruik of recycling geschikt textiel en schoeisel	Andere nuttige toepassing (bijvoorbeeld hoofdgebruik als brandstof). Dit betreft textiel en schoeisel waarvoor [1] recycling niet mogelijk is (zie paragraaf IV voor toelichting en voorbeelden) of [2] waarvoor recycling zo duur is dat de kosten voor afgifte van deze partijen aan de poort van de verwerker door de ontdoener meer zouden bedragen dan €205,-/ton.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Tijdens de planperiode wordt in het kader van het convenant Meer en Betere Recycling onderzocht of voor specifieke vormen van textiel bepaalde vormen van recycling hoogwaardiger zijn dan andere. Ook wordt bekeken of het mogelijk is om te omschrijven in welke gevallen voorbereiding voor hergebruik altijd een optie is. Mogelijk wordt als gevolg van deze studie de minimumstandaard voor dit sectorplan gewijzigd. Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking

voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening 1013/2006/EG ([EVOA](#)) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art 36 van de verordening)

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij er alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd en/of tenzij de mate van hergebruik of recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2). Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Tenzij het <i>niet recyclebaar</i> textiel of schoeisel betreft zoals bedoeld in par. II onder b en uit de kennisgeving blijkt dat: <ul style="list-style-type: none"> • recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,- /ton (zie het toetsingskader hoofdstuk B.13, paragraaf B.13.3.3.3 van het beleidskader) én, • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd omdat nuttige toepassing mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Tenzij het <i>niet recyclebaar</i> textiel of schoeisel betreft zoals bedoeld in par. II onder b.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

In de afbakening is aangegeven dat dit sectorplan over gescheiden ingezameld of afgegeven textiel, inclusief schoeisel gaat. Dit omdat beide stromen eenzelfde inzamel- als verwerkingsroute kennen.

Dit sectorplan gaat niet over het niet gescheiden ingezameld textiel en schoeisel. Niet gescheiden textiel en schoeisel wordt verwerkt met het restafval.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Niet gescheiden ingezameld textiel, schoeisel en tapijtafval	Zie SP1 (Huishoudelijk restafval (fijn en grof)) Zie SP2 (Restafval van bedrijven)
Productierestanten en snijverliezen uit de tapijtindustrie	Zie SP84 (Overige monostromen)
Gescheiden ingezameld tapijtafval	Zie SP84 (Overige monostromen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 150109; 200110; 200111

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#))
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#))
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#))
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#))
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#))
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#))

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Doelstelling van het programma Circulaire Economie, voorheen het programma VANG, is om de hoeveelheid restafval te verminderen. Gemiddeld bestaat huishoudelijk restafval in Nederland nog uit 4% textiel. Dit textiel zou als het gescheiden zou worden, in ieder geval geschikt zijn voor recycling en in veel gevallen zelfs voor hergebruik (zo blijkt uit sorteeranalyses).

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Zowel textiel als schoeisel vallen onder categorie 28 van bijlage 5 van het LAP³: *textiel, niet zijnde tapijt*. Textiel en schoeisel wat niet voor (voorbereiden voor) hergebruik of voor recycling geschikt is valt onder categorie 109B: *overig afval wat niet gestort mag worden...()*.... Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Textiel en schoeisel komen zowel vrij bij huishoudens als bij bedrijven.

Ten aanzien van vrijkomen bij bedrijven geldt het volgende:

Het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling milieubeheer stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten en informatie t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstof

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de Wet milieubeheer in het Besluit inzamelen afvalstoffen een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Dit zal gelden voor alle afvalstoffen.

De gescheiden inzameling van textiel uit huishoudens is de verantwoordelijkheid van gemeenten. Gemeenten hebben keuzevrijheid in de wijze waarop zij de textielinzameling organiseren, bijvoorbeeld via textielbakken of huis-aan-huis-inzameling. Zij kunnen voor de inzameling ook organisaties als charitatieve instellingen inschakelen. Bijna 80% heeft dit ook gedaan. Het gaat daarbij zowel om professionele charitatieve instellingen, charitatieve instellingen op vrijwilligersbasis, kringloopbedrijven, stichtingen, verenigingen, scholen, kerken, alsook commerciële inzamelaars, winkelbedrijven en pakketdiensten.

Naast inzamelingspunten van bovengenoemde inzamelaars, moet textiel (niet zijnde tapijt) bovendien op grond van de Activiteitenregeling milieubeheer, artikel 3.115, tweede lid onder q, ook bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden worden opgeslagen. Indien textiel op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

³ Ook de Arm kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

De uit milieuoogpunt meest gewenste beheerwijze is hergebruik, dat voor een groot deel van gescheiden ingezameld textiel mogelijk is, afhankelijk van de soort en kwaliteit van het ingezamelde textiel. In praktijk is voorbereiding voor hergebruik lang niet altijd mogelijk of slechts voor een deel van een aangeboden partij. Een minimumstandaard op het niveau van 'voorbereiden voor hergebruik' is daarom voor vergunningverlening niet werkbaar. Er zijn ook partijen die wegens veiligheidsredenen (uniforms) of economische redenen (niet verkochte partijen) niet voor (her)gebruik in aanmerking komen. Vandaar dat de minimumstandaard *Recycling* is.

Volgens de systematiek van het LAP is hoogwaardiger verwerking dan de minimumstandaard toegestaan (Zie [hoofdstuk D.2](#) Minimumstandaard). Dit sluit voor deze afvalstroom ook aan bij de gangbare praktijk. Immers:

- uitsorteren van herbruikbaar schoeisel ten behoeve van (voorbereiden voor) hergebruik, en
 - uitsorteren, reinigen en/of repareren van herbruikbaar textiel
- zijn juist voor deze stroom zeer gangbaar. Deze verwerkingsvormen zijn vanuit milieuoogpunt (afvalhiërarchie) de meest gewenste beheerwijze en de minimumstandaard maakt dit ook mogelijk.

Na inzameling wordt textiel gescheiden in categorieën en kwaliteiten, die allen een apart verwerkings- en afzettraject als product of als materiaal hebben.

- Hergebruik vindt bijvoorbeeld plaats door kringloopwinkels of export.
- Textielrestanten worden ook gerecycled (bijvoorbeeld door vervezeling), versneden tot poetslappen (met name voor de chemische industrie) of verwerkt tot garen, matrasvulling of tot materiaal voor geluid of warmte/koude isolatie of geotextiel.
- Een opkomende ontwikkeling is ook sorteren (op samenstelling en kleur), het verwijderen van ritsen knopen, etc. en het shredderen of versnijden tot repen die vervolgens elders worden vervezeld (= recycling van de grondstoffen).

Bovenstaande geldt ook voor schoeisel. Rubber schoenzolen kunnen onder andere ingezet worden als onderdeel van vloeren voor gymzalen.

Afhankelijk van de manier waarop textiel is toegepast en/of de wijze waarop textiel en schoeisel vervolgens in de afvalfase komt, kan het echter voorkomen dat verwerken volgens de minimumstandaard niet mogelijk is. Dit kan het geval zijn bij bijvoorbeeld

- partijen die te sterk vervuild zijn of (textiel met verf of olievlekken);
- partijen waarin textiel-vreemde materialen zoals versiersels met bijvoorbeeld metaaldraad aanwezig zijn;
- textiel dat een chemische behandeling heeft ondergaan waardoor extra eigenschappen aan het textiel worden toegevoegd (zoals brandvertraging).

Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is in de minimumstandaard aangegeven dat in dergelijke gevallen een andere minimumstandaard geldt, namelijk overige nuttige toepassing (hoofdgebruik als brandstof). Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. overige nuttige toepassing (hoofdgebruik als brandstof) in dit geval kan worden toegestaan.

Naast technische overwegingen die voorbereiding voor hergebruik of recycling onmogelijk maken, kan voorbereiding voor hergebruik of recycling voor bepaalde (specifiek verontreinigde) partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog andere nuttige toepassing mogelijk te maken. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen staat beschreven in [hoofdstuk A.4](#), paragraaf A.4.6. van het beleidskader. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. andere nuttige toepassing in dit geval kan worden toegestaan.

In [hoofdstuk B.13](#) paragraaf B.13.3.3.2 van het beleidskader staat aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande verwerking worden overgebracht.

Uitzondering op A&V-beleid en AO/IC

Vergunningplichtige inrichtingen die afvalstoffen op- en overslaan of verwerken, en vallen onder categorie 28.4 en 28.5 van bijlage I onderdeel C van het [Besluit omgevingsrecht](#), moeten beschikken over een acceptatie- en verwerkingsbeleid (A&V-beleid) en een beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC). Hierop geldt een aantal uitzonderingen. Een inrichting die uitsluitend textiel, papier, metalen, schroot of glas - of van een combinatie van deze afvalstoffen - accepteert, hoeft niet te beschikken over een A&V-beleid en AO/IC. Dit kan relevant zijn voor bedrijven die actief zijn in het verwerken van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan. Zie verder het beleidskader [hoofdstuk D.3](#).

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) geldt een stortverbod voor gescheiden ingezameld textiel. Onder diverse categorieën van dat besluit - waaronder bijvoorbeeld 42, 15b of 16b - is gescheiden ingezameld textiel begrepen.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen verschillende vormen van recycling. Het principe hiervan is opgenomen in de hoofdstukken [A.4](#) (Uitgangspunten), [B.9](#) (Recycling) en [D.2](#) (minimumstandaard). Dit sectorplan heeft betrekking op een grote variatie aan afvalstromen waarvoor soms meerdere vormen van recycling mogelijk zijn. In het eerste deel van de planperiode wordt nagegaan of hier stromen bij zijn waarvoor het meerwaarde kan hebben om onderscheid te maken en beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Als uit dit onderzoek komt dat dit meerwaarde heeft en ook reëel (voldoende verwerkingscapaciteit, acceptabel kostenniveau, etc.) is, kan dit leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

Een verwachte ontwikkeling is verder dat steeds meer modebedrijven gebruikte textielvezels zullen gaan gebruiken in nieuwe kleding. Dit is een stimulans voor de recycling.

VII Overige informatie

Ketenaanpak binnen VANG i.p.v. ketengericht afvalbeleid

Textiel is één van de stromen waarvoor de ketenaanpak wordt gevolgd in uitvoeringsprogramma Huishoudelijk Afval binnen het programma Circulaire Economie. Met dit programma wordt beoogd de hoeveel restafval te verminderen en ketens te sluiten. Hierbij wordt niet alleen naar de afvalfase gekeken, maar ook andere fasen in de keten (zoals design, productie, gebruik) worden hierbij betrokken. Dit kan dit leiden tot concrete maatregelen voor afvalpreventie. Daarnaast worden ook maatregelen beschouwd die ergens in de materiaalketen aangrijpen (zoals verhogen %inzameling, verwerking) en op die plaats in de keten danwel elders in de keten leiden tot een lagere milieudruk van het geheel. Een eerste stap in de ketenaanpak is het formuleren van een wensbeeld voor de keten in de toekomst met bijbehorende doelstellingen. Meer info op [VANG-HHA](#). Zie voor verdere uitwerking van de ketenaanpak ook [hoofdstuk A.5](#), paragraaf A.5.3.3.5 van het beleidskader.

Meer informatie over de problematiek van de verduurzaming van de textielketen is te vinden in het rapport 'Resultaten en bevindingen verduurzaming textielketen 2012-2015', een gezamenlijk product van de ondertekenaars van de Green Deal Textielinzameling.

Indeling op basis van Groene en Oranje lijst van afvalstoffen

De Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA) gaat er bij 'groene lijst'-afvalstoffen van uit dat deze niet zijn gemengd met andere afvalstoffen en zonder veel belasting voor het milieu elders kunnen worden verwerkt. Voor andere afvalstoffen is een kennisgevingsprocedure nodig. Die moet voorkomen dat te sterk verontreinigde partijen afval ongezien de grens overgaan naar bestemmingen waar milieuhygiënische verwerking niet mogelijk is of waar de verwerking gevaar kan opleveren voor de volksgezondheid.

Hieronder is een indicatief overzicht gegeven van codes van de groene lijst van afvalstoffen die voor afvalstoffen van dit sectorplan aan de orde kunnen zijn. Textielafval en textielafval van vloerbedekking en vloerkleden komen voor op de Groene lijst van afvalstoffen onder de respectievelijke codes B3030 en B3035. Een mengsel hiervan komt niet voor op de Groene lijst. Gescheiden ingezameld textiel en gescheiden ingezameld textielafval van vloerbedekking en vloerkleden dat geen andere componenten (zoals schoenen, matrassen, speelgoed) bevat, wordt aangemerkt als groene lijst-afvalstof.

Schoeisel dat veelal bestaat uit leer, textiel en rubber staat niet op de groene lijst. Het bovenstaande betekent dat ingezameld textiel met schoeisel niet als groene lijst afval kan worden aangemerkt.

Indicatief overzicht van codes op basis van de Groene lijst

Codes op basis van bijlage IX van het Verdrag van Bazel	B3030, B3035
---	--------------

Sectorplan 06 Gescheiden ingezameld/afgegeven groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens (gft)

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Gft-afval, niet zijnde grof tuinafval	Gft-afval van huishoudens betreft zowel gescheiden ingezameld, als gescheiden afgegeven groente-, fruit- en (fijn) tuinafval. Voorbeelden van wat wordt verstaan onder gft (niet limitatief – zie ook par. IV)): <ul style="list-style-type: none">• schillen en resten van groenten, fruit en aardappelen,• resten van gekookt eten,• plantaardige olie,• onkruid en ander <i>fijn</i> tuinafval zoals twijgen en bladeren.• voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot) en THT (tenminste houdbaar tot) datum is.
Residuen die ontstaan bij het verwerken van gft-afval	Bij het verwerken van gft tot compost en/of verder opwerken van compost tot keurcompostkwaliteit ontstaat – bijvoorbeeld bij het zeven – een residufractie die onder meer bestaat uit plastic, papier, touw, metaal, glas en dergelijke.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Gft-afval	<ul style="list-style-type: none">• composteren met het oog op recycling; of• vergisten met gebruik van het gevormde biogas als brandstof gevolgd door narijping (nacompostering of een andere vorm van aerobe droging) met het oog op recycling van het digestaat.
b	Residuen die ontstaan bij het verwerken van gft-afval	Verwijderen door verbranden.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Indien de ontwikkelingen op gebied van cascadering in het kader van de biobased economy andere verwerkingsvormen haalbaar maken, kan dit op termijn leiden tot het aanpassen van de minimumstandaard.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en

- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening 1013/2006/EG ([EVOA](#)) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art 36 van de verordening)

Dierlijke bijproducten

Als sprake is van (de aanwezigheid van) dierlijke bijproducten, dan is voor (communautair en internationaal) transport de [Verordening dierlijke bijproducten](#) en niet Verordening (EG) 1013/2006 leidend. Communautair en internationaal transport van dierlijke bijproducten die zijn gemengd met ander afval vallen – als het andere afval gevaarlijk afval is - weer wél onder de EVOA.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij er alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland (zie het beleidskader hoofdstuk B.13 , paragraaf B.13.5.2). Voor gescheiden ingezameld groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens en residuen geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b, tenzij er alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort en/of wanneer de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. B.13.5.2.). Voor dit afval geldt dat elke mate van storten te veel is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b, omdat verbranding mogelijk is.
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling (van afval als bedoeld in par. II onder a) of verbranden (van afval als bedoeld in par. II onder b) mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige)	Nee	Omdat recycling (van afval als bedoeld in par. II onder a) of verbranden als vorm van verwijdering (van afval als bedoeld in par. II onder b)

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

verwijdering dan verbranden of storten ¹		mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling (van afval als bedoeld in par. II onder a) of verbranden als vorm van verwijdering (van afval als bedoeld in par. II onder b) mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

De onderstaande lijsten bevatten stromen die wel/niet onder gft vallen en die wel/niet geschikt zijn om in gft-installaties tot kwalitatief goede compost te worden verwerkt. Stromen van de WEL-lijst vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan, natuurlijk voor zover afkomstig van huishoudens en als gft ingezameld.

Lokaal kan een gemeente met haar inzamelaar/verwerker afwijkende afspraken hebben gemaakt, bijvoorbeeld omdat het afval eerst wordt vergist en pas daarna wordt (na)gecomposteerd. In die gevallen gaat de communicatie vanuit de gemeente voor op onderstaande basisindeling. Het is wel van belang dat bij de inzameling van andere afvalstoffen dan de stoffen genoemd op de "behoort WEL tot gft-afval" er rekening mee wordt gehouden dat een compost of andere meststof moet worden geproduceerd die voldoet aan de Meststoffenwet. Daarnaast kunnen niet in de meststoffenregelgeving genoemde risico-stoffen zoals pathogenen of restanten van (afbreekproducten van) medicijnen van invloed zijn op de kwaliteit van compost en andere (mest)stoffen (bijvoorbeeld geproduceerd uit afvalwaterzuiverings-slib) die bij de verwerking vrijkomen.

Behoort WEL tot gft-afval	Behoort NIET tot gft-afval
<ul style="list-style-type: none">• Aardappelschillen• Bloemen en kamerplanten, inclusief aan planten aanhangende potgrond (kleine hoeveelheden)• Een stuk krant op de bodem of om vet, vlees- en visresten in te verpakken• Gekookte etensresten en kliekjes• Groente- en fruitafval• Kaaskorsten zonder plastic• Keukenpapier• Kerstbomen die klein zijn gemaakt en in de minicontainer passen• Klein snoeiafval, loof, gemaaid gras en bladeren• Koffiedik, koffiefilter, koffiepads, theebladeren en theezakjes• Kurken• Mest van kleine huisdieren zoals cavia's en konijnen.• Oud brood• Plantenpotten van organisch materiaal• Vis- en vleesresten³, ook graten, schelpen, notendoppen en eierschalen• Voedsel dat Over- de- datum is<ul style="list-style-type: none">– <i>Het betreft in ieder geval voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot) datum is. De TGT datum staat op zeer bederfelijke producten (zoals bv vlees en vis). Voedsel wat over de TGT-datum is, kan niet meer veilig gegeten worden.</i>– <i>Voedsel dat over de THT-datum (ten minste houdbaar tot) kan hier ook onder vallen, met de kanttekening dat deze producten (meel, pasta, rijst, blik, melk, etc.) vaak nog veilig te eten zijn maar het product alleen in kwaliteit achteruit kan gaan.</i>• Zakken/verpakkingen met het kiemplantlogo, maar slechts voor zover het gaat om zakken gebruikt bij gft-inzameling.	<ul style="list-style-type: none">• As uit asbak, open haard, barbecue of houtkachel• Frituurvet• Glas• Haren van mens en dier• Hout en dikke takken• Hydrokorrels• Jus en vet (gestold)• kattenbakkorrels• Kunstmest• Luiers en ander incontinentiemateriaal• Melk- en vruchtensappakken• Metalen• Papier• Plastic zoals folie, zakken en pedaalemmerzakken, ook wanneer voorzien van een kiemplantlogo (tenzij het zakken betreft die gebruikt zijn bij de gft-inzameling)• Uitwerpselen van dieren, waaronder ook poep van honden en katten, m.u.v. poep van kleine huisdieren zoals cavia's en konijnen• Potgrond met geëxpandeerde kleikorrels of zand• Sigarettenpeuken• Slachtafval / dode (huis)dieren• Steen en aardewerk• Stofzuigerzakken al en niet met inhoud• Theezakjes van kunststof• Vogelkooizand• Zand en grond

Verordening dierlijke bijproducten i.r.t. dit sectorplan

Keukenafval en etensresten die bestemd zijn om te worden verwerkt voor omzetting in biogas of voor compostering betreffen categorie 3-materiaal als bedoeld in de Verordening EG 1069/2009

³ Bij kleinschalige gft-verwerking via Bokashi of andere methoden wordt dit afgeraden. Als bij die methoden vlees- en visresten bij het gft worden gevoegd, dan worden pathogenen mogelijk niet effectief afgedood. Daarvoor wordt het materiaal bij dit proces niet voldoende en niet langdurig genoeg verhit.

([Verordening dierlijke bijproducten](#)).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstromen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Ongescheiden ingezameld organisch afval van huishoudens	Zie SP1 (Huishoudelijk restafval (fijn en grof))
Afbreekbare plastics (Bioplastics die worden aangemerkt als 'biologisch afbreekbaar')	Zie SP1 (Huishoudelijk restafval (fijn en grof))
Ongescheiden ingezameld organisch afval van bedrijven	Zie SP2 (Restafval van bedrijven)
Keukenafval en etensresten die afkomstig zijn van internationaal opererende vervoermiddelen	Zie SP2 (Restafval van bedrijven)
Reststromen uit de voedings- en genotmiddelenindustrie	Zie SP3 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval, waaronder (gekookt) keukenafval en etensresten (swill) dat vrijkomt bij handel, diensten en overheden en veilingen	Zie SP7 (Organische bedrijfsafval)
Groenafval dat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van openbaar groen, bos- en natuurterreinen, en al het afval dat hiermee te vergelijken is, zoals onder meer grof tuinafval, berm- en slootmaaisel, afval van hoveniersbedrijven, agrarisch afval en afval dat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van terreinen van instellingen en bedrijven	Zie SP8 (Groenafval)
Gescheiden ingezameld grof tuinafval afkomstig van huishoudens	
Slachtafval, kadavers, etc.	Zie SP65 (Dierlijk afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcode *kan* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 200108.

Deze code is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze Euralcode (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#))
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#))
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#))
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#))
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#))
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).

- Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#))

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Gft uit huishoudens valt onder categorie 13 van [bijlage 5](#) van het LAP⁴: *gescheiden ingezameld groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens (gft-afval) en daarmee naar aard en samenstelling vergelijkbaar bij handel, diensten en overheden, veilingen, agrarische bedrijven en industriële bedrijven gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. de ontdoener van de afvalstoffen (burger)

[Hoofdstuk B.3](#) van het beleidskader gaat op diverse plekken in op gescheiden houden van gft bij huishoudens, de voor- en nadelen van bron- en nascheiding i.r.t. gft, etc.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Het beleid voor gft-afval is gericht op het bevorderen van gescheiden inzameling, gevolgd door verwerking en recycling. De inzameling van gft valt onder de gemeentelijke zorgplicht uit de Wet milieubeheer. Hierin zijn onder meer bepalingen opgenomen ten aanzien van de keuzevrijheid van inzamelersystemen, uit te zonderen delen van het grondgebied en de frequentie van inzameling. Verder hebben gemeenten ook de mogelijkheid om de verplichting tot het afzonderlijk inzamelen van gft-afval uit huishoudens te differentiëren. Gemeenten worden geacht hun beleid t.a.v. gft-afval te onderbouwen in de APV en goed te communiceren naar hun burgers.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Erkenning vereist voor opslaan en verwerken van dierlijke bijproducten

Zoals eerder in paragraaf IV is aangegeven betreffen keukenafval en etensresten die bestemd zijn om te worden verwerkt voor omzetting in biogas of voor compostering categorie 3-materiaal als bedoeld in de Verordening EG 1069/2009 ([Verordening dierlijke bijproducten](#)).

Alle inrichtingen die dierlijke bijproducten opslaan of verwerken moeten (naast een omgevingsvergunning, onderdeel milieu) in het bezit zijn van een erkenning op basis van de

⁴ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

[Verordening dierlijke bijproducten](#). De minister van Economische Zaken (EZ) is bevoegd gezag voor het afgeven en controleren van deze erkenningen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) toetst, namens het ministerie van EZ, verwerkingsroutes aan de Verordening op veterinaire rechtelijke en volksgezondheidsvoorschriften en geeft de noodzakelijke erkenning af. De NVWA controleert bij primaire bedrijven en op transport.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor gft-afval uit huishoudens is gericht op de recycling tot compost. Zowel direct composteren als (eerst) vergisten gevolgd door het opwerken van het digestaat tot een afzetbaar compost zijn volgens de minimumstandaard toegestaan. De eis dat ook vergisten moet leiden tot een bruikbare compost is bewust opgenomen en geldt voor alle vormen van vergisten van gft van huishoudens, dus zowel voor de grootschalige installaties met een regiofunctie als de tegenwoordig meer en meer opkomende lokale installaties voor verwerken van gft-afval uit de buurt.

Recycling van het digestaat houdt in dat het digestaat verwerkt moet worden tot compost dat voldoet aan de eisen van het Uitvoeringsbesluit meststoffenwet. Vloeibare compost bestaat niet. Compost is per definitie een zodanig stabiel eindproduct dat daarin alleen nog een langzame afbraak van humeuze verbindingen plaatsvindt. Digestaat na vergisting is in veel gevallen niet stabiel en moet, al dan niet na scheiding in een dikke en dunne fractie, aeroob verder worden verwerkt. Alleen als is aangetoond dat de dikke fractie van het digestaat een stabiel eindproduct is, bijvoorbeeld met de Oxitopmethode of Rottegrad-methode, dan kan aerobe droging achterwege blijven. De dikke fractie van het digestaat kan als compost worden afgezet als het voldoet aan de definitie van compost in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet.

Verder zijn ten aanzien van de minimumstandaard de volgende bepalingen van belang.

Inzet als meststof / inzet t.b.v. productie van compost

In internationaal verband is vastgelegd dat bodemverontreiniging voorkomen moet worden. Dit uitgangspunt is ook gehanteerd bij het formuleren van kwaliteitseisen en doseringsnormen voor compost. De kwaliteitseisen voor compost zijn opgenomen in het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#) en de doseringsnormen in het [Besluit gebruik meststoffen](#).

Relatie met de verordening dierlijke bijproducten

De [Verordening dierlijke bijproducten](#) is leidend ten opzichte van de Wet milieubeheer (Wm), tenzij sprake is van verbranden, storten, composteren of vergisten van dierlijk afval. In dat geval zijn zowel de Verordening dierlijke bijproducten als de Wet milieubeheer van toepassing. Indien verwerking door composteren of vergisten plaatsvindt, dient tevens te worden voldaan aan de bepalingen van de Verordening dierlijke bijproducten. Dat betekent onder andere dat verwerking moet plaatsvinden in een erkende installatie en moet voldoen aan de eisen zoals beschreven in artikel 10 van de Uitvoeringsverordening dierlijke bijproducten.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

In het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) is bepaald dat het storten van gft-afval niet is toegestaan. Onder diverse categorieën van dat besluit - waaronder bijvoorbeeld 15 of 18 en categorie 20 - zijn gft-afval en reststoffen van composterings- of vergistingsinstallaties inbegrepen.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Bij biotische grondstoffen wordt vaak de term cascadering gebruikt wanneer sprake is van meerdere vormen van verwerking. Het doel van cascadering is in dat geval kortgezegd het efficiënte en effectieve gebruik van biomassa. Cascadering is dan ook te zien als een nadere uitwerking van delen van de hiërarchie specifiek voor biotische stromen (zie ook [hoofdstuk A.4](#) van het beleidskader).

Op dit moment wordt in het LAP nog niet expliciet gestuurd volgens cascadering, ook al omdat veel zaken op dit gebied nog erg in ontwikkeling zijn. Op het moment dat voor bepaalde biotische stromen – zoals bijvoorbeeld gft van huishoudens – alternatieve vormen van verwerking ontstaan en daadwerkelijk op de markt komen kan dit veranderen. In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Indien er meerdere vormen van verwerking beschikbaar komen kan met die methodiek worden bezien of het zin heeft om beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Dit kan dan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

VII Overige informatie

Voedselvermalers

Op het gebied van gescheiden inzameling van voedselresten en ander gft-afval is nog veel winst te behalen, zeker in de hoogbouw. Momenteel worden er in enkele gemeenten experimenten uitgevoerd waarbij gebruik wordt gemaakt van voedselvermalers in de keuken. De voedselrestanten worden vervolgens via de riolering afgevoerd en verwerkt in een RWZI.

Uit een uitgevoerde [LCA-studie](#) blijkt echter dat de meest milieuhygiënische wijze van afvalbeheer brongescheiden inzameling is, gevolgd door vergisten en composteren. Afvoer via een ongescheiden rioelstelsel en verwerking in RWZI levert de minst gunstige resultaten op. De uitkomsten van de LCA-studie geven geen aanleiding om het huidige beleid rond de afvoer en verwerking van voedselresten aan te passen. Zolang de uitkomsten van de reeds gestarte experimenten geen aanleiding geven tot wijziging van het beleid, is het niet gewenst dat nieuwe pilots voor het gebruik van voedselvermalers worden gestart.

Overigens is het op grond van artikel 3.131 het [Activiteitenbesluit milieubeheer](#) niet toegestaan om afvalwater te lozen dat afvalstoffen bevat, die door versnijdende of vermalende apparatuur zijn versneden of vermalen. Voor huishoudens is met name artikel 6 van het [Besluit lozing afvalwater huishoudens](#) van belang waarin staat:

Huishoudelijk afvalwater, afkomstig van het bereiden van voedingsmiddelen en daarmee samenhangende activiteiten, dat afvalstoffen bevat, die door versnijdende of vermalende apparatuur zijn versneden of vermalen, wordt niet geloosd.

Zie verder ook [hoofdstuk B.3](#) van het beleidskader.

Voedselverspilling en ketengericht afvalbeleid

Ten aanzien van de in gft afval voorkomende in het afvalstadium geraakte voedingsmiddelen wordt het volgende opgemerkt. Een derde deel van de mondiaal geproduceerde hoeveelheid voedsel gaat verloren of wordt verspild. Dit gebeurt in de gehele keten van agrarische productie tot aan de consumptie. Preventie van voedselverspilling is dan ook een belangrijk aandachtspunt voor de hele keten, waaronder huishoudens. Ter voorkoming van voedselverspilling richt het beleid zich op:

- a. Het voorkomen van verliezen van voedsel, bestemd voor menselijke consumptie (preventie).
- b. Het zo hoog mogelijk verwaarden van onvermijdelijke rest- en bijstromen in de voedselketen (de zogenoemde 'Ladder van Moerman', die is ingedeeld op basis van maximaal behoud van energie en materiaal, is hierbij het uitgangspunt). Om deze ambitie van Nederland te monitoren is de [Monitor Voedselverspilling](#) ontwikkeld (WUR).

Organisch afval is één van de stromen die is geselecteerd als prioritaire stroom in het programma 'Ketengericht Afvalbeleid' uit LAP2. Hoewel het hier niet exclusief gaat om gft-afval van huishoudens ligt er wel een nauwe relatie. Vanaf 2015 heeft in het kader van het programma VANG de ketenaanpak als belangrijk instrument om te komen tot een meer circulaire economie nog meer aandacht gekregen. De keten voedsel is ook nu weer als een belangrijke aangemerkt. De ketenaanpak betreft het materieel en financieel sluiten van huishoudelijke product- en materiaalketens door ketenpartijen (zie verder ook [hoofdstuk A.5](#), § A.5.3.3.5 en de hoofdstukken [B.1](#) en [B.2](#) van het beleidskader).

Sectorplan 07 Gescheiden ingezameld/afgegeven organisch bedrijfsafval

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Organisch bedrijfsafval	Het gaat hierbij om organische afval dat (niet limitatief): <ul style="list-style-type: none">vrijkomt bij handel, diensten, overheden, veilingen, agrarische bedrijven en industriële bedrijven; engescheiden is ingezameld dan wel gescheiden is afgegeven, enwat naar aard en samenstelling vergelijkbaar is met gescheiden ingezameld groente-, fruit-, en tuinafval van huishoudens (gft-afval), zoals:<ul style="list-style-type: none">(gekookt) keukenafval en etensresten (swill);voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot) en THT (tenminste houdbaar tot) datum is.
Residuen die ontstaan bij het verwerken van organisch bedrijfsafval	Bij het verwerken tot compost en/of verder opwerken van compost tot keurcompostkwaliteit ontstaat – bijvoorbeeld bij het zeven – een residufractie die onder meer bestaat uit plastic, papier, touw, metaal, glas en dergelijke.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Organisch bedrijfsafval	<ul style="list-style-type: none">Composteren met het oog op recycling of;Vergisten met gebruik van het gevormde biogas als brandstof gevolgd door narijping (nacompostering of een andere vorm van aërobe droging) met het oog op recycling van het digestaat.
b	Residuen die ontstaan bij het verwerken van organisch bedrijfsafval	Verwijderen door verbranden.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Indien de ontwikkelingen op gebied van cascadering in het kader van de biobased economy andere verwerkingsvormen haalbaar maken, kan dit op termijn leiden tot het aanpassen van de minimumstandaard.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de minimumstandaard en verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven.

Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en

- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening 1013/2006/EG ([EVOA](#)) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art 36 van de verordening)

Dierlijke bijproducten

Als sprake is van dierlijke bijproducten, dan is voor (communautair en internationaal) transport de [Verordening dierlijke bijproducten](#) en niet Verordening (EG) 1013/2006 leidend. Communautair en internationaal transport van dierlijke bijproducten die zijn gemengd met ander afval vallen – als het andere afval gevaarlijk afval is - weer wél onder de EVOA.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland (zie ook beleidskader hoofdstuk B.13 , paragraaf B.13.5.2). Voor gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval en residuen geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b, tenzij er alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort en/of wanneer de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. B.13.5.2.) Voor dit afval geldt dat elke mate van storten te veel is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b, omdat verbranding mogelijk is.
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling (van afval als bedoeld in par. II onder a) of verbranden (van afval als bedoeld in par. II onder b) mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof .
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b.
t.b.v. andere vormen	Nee	Omdat recycling (van afval als bedoeld in par. II onder a) of

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

Sectorplan 07; Gescheiden ingezameld/afgegeven organisch bedrijfsafval
Tekst sectorplan (kern van het beleid)

van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		verbranden als vorm van verwijdering (van afval als bedoeld in par. II onder b) mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling (van afval als bedoeld in par. II onder a) of verbranden als vorm van verwijdering (van afval als bedoeld in par. II onder b) mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Dit sectorplan heeft betrekking op al het organische bedrijfsafval dat naar aard en samenstelling vergelijkbaar is met gft-afval van huishoudens en dat t.b.v. verdere verwerking gescheiden is gehouden en ter verwerking gescheiden is afgegeven en ingezameld bij handel, diensten, overheden, veilingen, bedrijfskantines, etc. Het gaat daarbij zowel om bereide als niet bereide voedselresten.

Het betreft in ieder geval voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot) datum is. De TGT datum staat op zeer bederfelijke producten (zoals bv vlees en vis). Voedsel wat over de TGT-datum is, kan niet meer veilig gegeten worden. Voedsel dat over de THT-datum (ten minste houdbaar tot) kan hier ook onder vallen als het niet meer bruikbaar is.

Relatie met de Verordening dierlijke bijproducten

Keukenafval en etensresten die bestemd zijn om te worden verwerkt voor omzetting in biogas of voor compostering betreffen categorie 3-materiaal als bedoeld in de [Verordening EG 1069/2009](#) tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten (Verordening dierlijke bijproducten). Daarnaast kan ook ander organisch bedrijfsafval onder deze Verordening vallen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Ongescheiden ingezameld organisch afval van huishoudens	Zie SP1 (Huishoudelijk restafval (fijn en grof))
Ongescheiden ingezameld organisch afval van bedrijven	Zie SP2 (Restafval van bedrijven)
Keukenafval en etensresten die afkomstig zijn van internationaal opererende vervoermiddelen	Zie SP2 (Restafval van bedrijven)
Organische monostromen uit de voedings- en genotmiddelenindustrie	Zie SP3 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Gescheiden ingezameld dan wel afgegeven groente-, fruit-, en tuinafval (gft-afval) van huishoudens	Zie SP6 (Groente- fruit- en tuinafval van huishoudens)
Groenafval dat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van openbaar groen, bos- en natuurterreinen, en al het afval dat hiermee te vergelijken is, zoals onder meer grof tuinafval, berm- en slootmaaisel, afval van hoveniersbedrijven, agrarisch afval en afval dat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van terreinen van instellingen en bedrijven	Zie SP8 (Gescheiden ingezameld groenafval)
Slachtafval, kadavers, etc. en andere organische afvalstoffen van bedrijven die vallen onder de reikwijdte van de Verordening dierlijke bijproducten.	Zie SP65 (Dierlijk afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcode *kan* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 200108.

Deze code is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze Euralcode (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#))
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#))
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#))
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#))
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#))
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.

Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#))

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Organische bedrijfsafval valt, indien het geen afvalstoffen bevat die vallen onder de reikwijdte van de [Verordening dierlijke bijproducten](#), onder categorie 13 van [bijlage 5](#) van het LAP³: *gescheiden ingezameld groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens (gft-afval) en daarmee naar aard en samenstelling vergelijkbaar bij handel, diensten en overheden, veilingen, agrarische bedrijven en industriële bedrijven gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstof

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstof

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Erkenning vereist voor opslaan en verwerken van dierlijke bijproducten

Keukenafval en etensresten die bestemd zijn om te worden verwerkt voor omzetting in biogas of voor compostering betreffen categorie 3-materiaal als bedoeld in de [Verordening EG 1069/2009](#). Alle inrichtingen die dierlijke bijproducten opslaan of verwerken moeten (naast een omgevingsvergunning, onderdeel milieu) in het bezit zijn van een erkenning op basis van de [Verordening dierlijke bijproducten](#). De minister van Economische Zaken (EZ) is bevoegd gezag voor het afgeven en controleren van deze erkenningen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) toetst, namens het ministerie van EZ, verwerkingsroutes aan de Verordening op veterinaire rechtelijke en volksgezondheidsvoorschriften en geeft de noodzakelijke erkenning af. De NVWA controleert bij primaire bedrijven en op transport.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor (gescheiden ingezameld) organische bedrijfsafval is gericht op de recycling tot compost. Zowel composteren als (eerst) vergisten zijn beiden volgens de minimumstandaard toegestaan. Bij vergisten bevat de minimumstandaard de voorwaarde dat ook daarbij het doel moet zijn het composteren van het digestaat.

Recycling van het digestaat houdt in dat het digestaat verwerkt moet worden tot compost dat voldoet aan de eisen van het Uitvoeringsbesluit meststoffenwet. Vloeibare compost bestaat niet. Compost is per definitie een zodanig stabiel eindproduct dat daarin alleen nog een langzame afbraak van humeuze verbindingen plaatsvindt. Digestaat na vergisting is in veel gevallen niet stabiel en moet, al dan niet na scheiding in een dikke en dunne fractie, aerobisch verder worden verwerkt. Alleen als is aangetoond dat de dikke fractie van het digestaat een stabiel eindproduct is, bijvoorbeeld met de Oxitop- of Rottegrad-methode, dan kan aerobe droging achterwege blijven. De dikke fractie van het digestaat kan als compost worden afgezet als het voldoet aan de definitie van compost in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet.

Ook swill ((gekookte) etensresten en keukenafval) kan samen met gft-afval uit huishoudens en ander organisch bedrijfsafval worden verwerkt in een composteer- of vergistingsinstallatie, wanneer hierdoor het composteer- of vergistingsproces niet wordt verstoord.

Voor de verwerking volgens bovenstaande minimumstandaard zijn ook volgende bepalingen van belang:

Relatie met Verordening dierlijke bijproducten (1069/2009/EG)

De Verordening dierlijke bijproducten is leidend ten opzichte van de Wet milieubeheer (Wm), tenzij sprake is van verbranden, storten, composteren of vergisten van dierlijk afval. In dat geval zijn zowel de [Verordening dierlijke bijproducten](#) als de Wet milieubeheer van toepassing. Indien verwerking door composteren of vergisten plaatsvindt, dient dus ook te worden voldaan aan de bepalingen van de Verordening dierlijke bijproducten. Dat betekent onder andere dat verwerking moet plaatsvinden in een erkende installatie en moet voldoen aan de eisen zoals beschreven in artikel 10 van de Uitvoeringsverordening dierlijke bijproducten.

Inzet als meststof / inzet t.b.v. productie van compost

In internationaal verband is vastgelegd dat bodemverontreiniging voorkomen moet worden. Dit uitgangspunt is ook gehanteerd bij het formuleren van kwaliteitseisen en doseringsnormen voor compost. De kwaliteitseisen voor compost zijn opgenomen in het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#) en de doseringsnormen in het [Besluit gebruik meststoffen](#).

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) bepaalt dat storten van gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval niet is toegestaan. Onder diverse categorieën van dat besluit - waaronder bijvoorbeeld 15 of 18 en categorie 20 - zijn deze bedrijfsafvalstoffen en reststoffen van composterings- of vergistingsinstallaties inbegrepen.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Bij biotische grondstoffen wordt vaak de term cascadering gebruikt wanneer sprake is van meerdere vormen van verwerking. Het doel van cascadering is in dat geval kortgezegd het efficiënte en effectieve gebruik van biomassa. Cascadering is dan ook te zien als een nadere uitwerking van delen van de hiërarchie specifiek voor biotische stromen (zie ook A4 van het beleidskader).

Op dit moment wordt in het LAP nog niet expliciet gestuurd volgens cascadering, ook al omdat veel zaken op dit gebied nog erg in ontwikkeling zijn. Op het moment dat voor bepaalde biotische stromen – zoals bijvoorbeeld gft van huishoudens – alternatieve vormen van verwerking ontstaan en daadwerkelijk op de markt komen kan dit veranderen. In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Indien er meerdere vormen van verwerking beschikbaar komen kan met die methodiek worden bezien of het zin heeft om beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Dit kan dan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

VII Overige informatie

Voedselvermalers

Uit een uitgevoerde LCA-studie blijkt echter dat de meest milieuhygiënische wijze van afvalbeheer brongescheiden inzameling is gevolgd door vergisten en composteren. Afvoer via een ongescheiden rioolstelsel en verwerking in RWZI levert de minst gunstige resultaten op. De uitkomsten van de LCA-studie geven geen aanleiding om het huidige beleid rond de afvoer en verwerking van voedselresten aan te passen.

Overigens is het op grond van artikel 3.131 het [Activiteitenbesluit milieubeheer](#) niet toegestaan om afvalwater te lozen dat afvalstoffen bevat, die door versnijdende of vermalende apparatuur zijn versneden of vermalen.

Zie verder ook [hoofdstuk B.3](#) van het beleidskader.

Voedselverspilling en ketengericht afvalbeleid

Ten aanzien van de in organisch afval van bedrijven voorkomende in het afvalstadium geraakte voedingsmiddelen wordt het volgende opgemerkt. Een derde deel van de mondiaal geproduceerde hoeveelheid voedsel gaat verloren of wordt verspild. Dit gebeurt in de gehele keten van agrarische productie tot aan de consumptie. Preventie van voedselverspilling is dan ook een belangrijk aandachtspunt voor de hele keten, waaronder huishoudens. Ter voorkoming van voedselverspilling richt het beleid zich op:

- a. Het voorkomen van verliezen van voedsel, bestemd voor menselijke consumptie (preventie).
- b. Het zo hoog mogelijk verwaarden van onvermijdelijke rest- en bijstromen in de voedselketen (de zogenoemde 'Ladder van Moerman', die is ingedeeld op basis van maximaal behoud van

energie en materiaal, is hierbij het uitgangspunt). Om deze ambitie van Nederland te monitoren is de [Monitor Voedselverspilling](#) ontwikkeld (WUR).

Organisch afval is één van de stromen die is geselecteerd als prioritaire stroom in het programma 'Ketengericht Afvalbeleid' uit LAP2. Hoewel het hier niet exclusief gaat om gft-afval van huishoudens ligt er wel een nauwe relatie. Vanaf 2015 heeft in het kader van het programma VANG de ketenaanpak als belangrijk instrument om te komen tot een meer circulaire economie nog meer aandacht gekregen. De keten voedsel is ook nu weer als een belangrijke aangemerkt. De ketenaanpak betreft het materieel en financieel sluiten van huishoudelijke product- en materiaalketens door ketenpartijen (zie verder [hoofdstuk A.5](#), paragraaf A.5.3.3.5 [ketenaanpak], [hoofdstuk B.1](#) en [hoofdstuk B.2](#), paragraaf B.2.4 van het beleidskader).

Sectorplan 08 Gescheiden ingezameld/afgegeven groenafval

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Gescheiden ingezameld of afgegeven groenafval (grof)	Dit sectorplan betreft zowel aan de bron gescheiden gehouden (grof) groenafval, als gescheiden afgegeven groenafval. Het gaat daarbij om: <ul style="list-style-type: none"> Groenafval wat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van openbaar groen, bos- en natuurterreinen, terreinen van instellingen, hoveniers en andere bedrijven; Maaisel van bermen en slootranden; Grof tuinafval van bedrijven en huishoudens.
Residuen die ontstaan bij het verwerken van groenafval	Bij het verwerken tot compost en/of verder opwerken van compost tot keurcompostkwaliteit ontstaat – bijvoorbeeld bij het zeven – een residufractie die onder meer bestaat uit plastic, papier, touw, metaal, glas en dergelijke.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Groenafval (grof)	<p>Recycling in de vorm van:</p> <ul style="list-style-type: none"> composteren met het oog op recycling als compost, of vergisten met gebruik van het gevormde biogas als brandstof gevolgd door narijping (nacompostering of een andere vorm van aërobe droging) gericht op recycling van het digestaat. <p>Inzet als brandstof t.b.v. levering van elektriciteit en/of warmte is eveneens toegestaan.</p> <p><u>Vrijstelling of ontheffing</u></p> <ul style="list-style-type: none"> In sommige gevallen mag groenafval rechtstreeks op of in de bodem worden gebracht. Wanneer het groenafval kan worden aangemerkt als land- en bosbouw materiaal mag het onder voorwaarden nuttig worden toegepast (conform artikel 10.1a, onder f, Wet milieubeheer), bijvoorbeeld als meststof/bodemverbeteraar. Storten buiten inrichting mag binnen de vrijstelling zoals opgenomen in de Vrijstellingsregeling plantenresten. Onder voorwaarden (Wet dieren) is gebruik van bermmaaisel als diervoeder toegestaan. Indien sprake is van afval voor het op of in de bodem brengen van het maaisel is een ontheffing van artikel 10.2 Wm nodig. In incidentele gevallen kan een ontheffing van het verbod om groenafval buiten een inrichting te verbranden (art. 10.63 Wm) verleend worden.
b	Residuen die ontstaan bij het verwerken van groenafval	<p>Verwijderen door verbranden. Zeefgrond verwerken volgens de minimumstandaard van sectorplan 39.</p>

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstof en minimumstandaard

Tijdens de planperiode wordt onderzocht of verbranden van groenafval (niet zijnde de houtfractie) toegestaan moet blijven worden. Daarbij zal tevens onderzocht worden op welke wijze de composteertechniek in een mLCA-methode moet worden meegenomen.

Er is aandacht om (deelstromen uit) groenafval hoogwaardiger te benutten (cascadering). Zo wordt concreet gewerkt aan terugwinnen van vezels uit gras middels raffinage. Ook terugwinnen van eiwitten heeft aandacht, maar vraagt nog wel wat ontwikkeling. Indien de ontwikkelingen op dit gebied andere verwerkingsvormen haalbaar maken, kan dit op termijn leiden tot het aanpassen van de minimumstandaard.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening 1013/2006/EG ([EVOA](#)) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art 36 van de verordening)

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader hoofdstuk B.13, paragraaf B.13.5.2). Voor gescheiden ingezameld groenafval en residuen geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a.
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b, tenzij er alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort en/of wanneer de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. B.13.5.2.) Voor dit afval geldt dat elke mate van storten te veel is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat andere nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat andere nuttige toepassing mogelijk is.
	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b, omdat verbranding mogelijk is.
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat andere nuttige toepassing (van afval als bedoeld in par. II onder a) of verbranden (van afval als bedoeld in par. II onder b) mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor afval als bedoeld in par. III onder a, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Ja	Voor afval als bedoeld in par. III onder b, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat andere nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Omdat andere nuttige toepassing (van afval als bedoeld in par. II onder a) of verbranden als vorm van verwijdering (van afval als bedoeld in par. II onder b) mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing (van afval als bedoeld in par. II onder a) of verbranden als vorm van verwijdering (van afval als bedoeld in par. II onder b) mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Gescheiden ingezameld dan wel gescheiden afgegeven groenafval komt vrij bij de aanleg en onderhoud van openbaar groen, bos- en natuurterreinen. Het betreft tevens afval dat hiermee te vergelijken is, zoals grof tuinafval, berm- en slootmaaisel, afval van hoveniersbedrijven, agrarisch afval en afval dat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van terreinen van instellingen en bedrijven. Ook gescheiden ingezameld grof tuinafval van huishoudens valt onder dit sectorplan. Partijen aan de bron gescheiden gehouden groenafval die niet worden ingezameld maar door een ontdoener zelf ter verwerking worden aangeboden vallen ook onder dit sectorplan.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Ongescheiden ingezameld organisch afval van huishoudens	Zie SP1 (Huishoudelijk restafval (fijn en grof))
Ongescheiden ingezameld organisch afval van bedrijven	Zie SP2 (Restafval van bedrijven)
Organische monostromen uit de voedings- en genotmiddelenindustrie	Zie SP3 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Gescheiden ingezameld groente-, fruit-, en tuinafval (gft-afval) van huishoudens	Zie SP6 (Groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens)
Gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval, waaronder (gekookt) keukenafval en etensresten (swill) dat vrijkomt bij handel, diensten en overheden en veilingafval	Zie SP7 (Organisch bedrijfsafval)
Graszoden	Zie SP39 (Grond)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 020103; 020107; 200201.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).

- Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
- Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Groenafval valt onder categorie 12 van bijlage 5 van het LAP³: *groenafval*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling milieubeheer stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de Wet milieubeheer in het Besluit inzamelen afvalstoffen een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling geldt voor alle afvalstoffen.

Op grond van de Activiteitenregeling milieubeheer, artikel 3.115, tweede lid onder I, dient grof tuinafval ook bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien grof tuinafval op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor groenafval is in de eerste plaats gericht op recycling tot compost. Indien groenafval verwerkt wordt in een vergistingsinstallatie moet het digestaat vervolgens ook aerob verwerkt worden tot compost. Andere toepassingen van het digestaat, zoals verbranden,

³ Ook de Arm kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

sluit de minimumstandaard dus uit.

Recycling van het digestaat houdt in dat het digestaat verwerkt moet worden tot compost dat voldoet aan de eisen van het [Uitvoeringsbesluit meststoffenwet](#). Vloeibare compost bestaat niet. Compost is per definitie een zodanig stabiel eindproduct dat daarin alleen nog een langzame afbraak van humeuze verbindingen plaatsvindt. Digestaat na vergisting is in veel gevallen niet stabiel en moet, al dan niet na scheiding in een dikke en dunne fractie, aeroob verder worden verwerkt. Alleen als is aangetoond dat de dikke fractie van het digestaat een stabiel eindproduct is, bijvoorbeeld met de Oxitop- of Rottegradmethode, dan kan aerobe droging achterwege blijven. De dikke fractie van het digestaat kan als compost worden afgezet als het voldoet aan de definitie van compost in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet.

Naast composteren komt voor groenafval ook inzet als brandstof voor vergunningverlening in aanmerking.

Daarnaast zijn ook andere verwerkingsopties toegestaan. Daarbij kan een onderscheid worden gemaakt in de volgende situaties:

- a. Wanneer het groenafval kan worden aangemerkt als natuurlijk, niet-gevaarlijk land- en bosbouw materiaal mag het nuttig worden toegepast in de landbouw of de bosbouw (conform artikel 10.1a, onder f, [Wet milieubeheer](#)). Hiervoor is geen ontheffing nodig. De Wet milieubeheer, het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen en de Vrijstellingsregeling plantenresten worden binnen afzienbare tijd aangepast. Nadat deze wijzigingen in werking zijn getreden, zal voor land- en bosbouw materiaal een vrijstelling van het stortverbod gelden op grond van de Vrijstellingsregeling plantenresten. Voor toepassingen van land- en bosbouw materiaal dat op of in de bodem worden gebracht en waarvoor geen vrijstelling geldt, is in de toekomst een ontheffing van het stortverbod van nodig.
- b. Afvalstoffen die vallen onder een vrijstelling die is opgenomen in de Vrijstellingsregeling plantenresten mogen buiten een inrichting op of in de bodem worden gebracht, voor zover aan de voorschriften van de vrijstellingsregeling wordt voldaan.
- c. Groenafval dat niet onder de Vrijstellingsregeling plantenresten valt, mag niet op of in de bodem worden gebracht tenzij hiervoor een ontheffing van artikel 10.2 Wm is verleend.
- d. Bermmaaisel mag onder voorwaarden ([Wet dieren](#)) worden gebruikt als diervoeder. Op grond van het [Besluit diervoeders 2012](#) mag in diervoeder het in bijlage I bij Richtlijn nr. 2002/32/EG vastgestelde gehalte aan ongewenste stoffen niet worden overschreden. In deze bijlage zijn onder andere concentratiegrenswaarden opgenomen voor organische en anorganische verontreinigingen en voor schadelijke botanische verontreinigingen. Dit besluit is ook van toepassing op bermmaaisel.
- e. Voor het buiten een inrichting verbranden van groenafval is een ontheffing van artikel 10.63 Wm nodig. Ook bij het verlenen van deze ontheffing moet worden getoetst aan de minimumstandaard. Structureel verlenen van ontheffingen is ongewenst.

Op elk van bovenstaande verwerkingsopties en de daarbij horende bepalingen die van belang zijn bij het verlenen van ontheffingen of vergunningen wordt hieronder nader ingegaan:

• *Inzet als meststof / inzet t.b.v. productie van compost*

In internationaal verband is vastgelegd dat bodemverontreiniging voorkomen moet worden. Dit uitgangspunt is ook gehanteerd bij het formuleren van kwaliteitseisen en doseringsnormen voor compost. De kwaliteitseisen voor compost zijn opgenomen in het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#) en de doseringsnormen in het [Besluit gebruik meststoffen](#). Ook rechtstreeks toepassing als bodemverbeteraar mag niet in strijd zijn met deze regelgeving of zelfs met het [Besluit bodemkwaliteit](#). Het is aan bevoegd gezag om deze verwerkingsopties te beoordelen.

• *Thermische verwerking / verbranden*

- De geldende (emissie)wetgeving bij de inzet van biomassa stromen voor energiewinning is te vinden in het [Activiteitenbesluit milieubeheer](#). Meer informatie is te vinden op de site van [InfoMil](#), bij de onderwerpen stookinstallaties en biomassa.
- De [Wet milieubeheer](#) bevat een verbod voor het verbranden van afvalstoffen buiten inrichtingen (artikel 10.2). Daarmee wordt afvoer van organische afval naar inrichtingen die deze stroom verwerken voor nuttige toepassing gestimuleerd. Burgemeester en wethouders kunnen op basis van artikel 10.63 van de Wet ontheffing verlenen van het verbod op grond van artikel 10.2 Wm. In praktijk wordt van deze mogelijkheid gebruik gemaakt voor bijvoorbeeld het op locatie verbranden van ziek hout in de fruitteelt of voor de verbranding van kerstbomen.

- Het verbranden van afvalstoffen buiten inrichtingen brengt risico's met zich mee voor de openbare orde en veiligheid en conflicteert met de belangen voor de bescherming van milieu, leefomgeving en flora en fauna. Meestal zijn betere alternatieven voorhanden. Daarom adviseren het ministerie van IenW en VNG aan gemeenten om een helder en terughoudend ontheffingenbeleid te voeren. Bovendien is het niet wenselijk dat gemeenten verschillend omgaan met de ontheffingsmogelijkheid; dit leidt tot rechtsongelijkheid en moeilijk uitvoerbare handhaving. Het ministerie van IenM (nu IenW) heeft daarom de [handreiking "toepassing regelgeving verbranden buiten inrichtingen"](#) opgesteld waarin gemeenten geadviseerd wordt hoe om te gaan met het verlenen van ontheffingen op het verbod om afvalstoffen buiten inrichtingen te verbranden.
- Ziek bomenhout hoeft bovendien niet in alle gevallen te worden verbrand. Voor een aantal boomziekten (iepziekte, kastanjabloedingsziekte, Phytophthora ramorum en Verticillium) bestaat een netwerk van gecertificeerde aannemers en verwerkers (composteerders). Het certificatieschema borgt dat ziek hout op zorgvuldige en milieuverantwoorde wijze wordt ingezameld, getransporteerd en verwerkt. Details van het certificatieschema zijn te vinden op www.bvor.nl.
- *Op de bodem brengen buiten inrichtingen*
Op basis van de [Wet milieubeheer](#) is het verboden om afvalstoffen te storten of anderszins - al dan niet in verpakking - op of in de bodem te brengen buiten inrichtingen (artikel 10.2). Echter, op grond van het [Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen](#) zijn bij ministeriële regeling (Vrijstellingsregeling plantenresten) bepaalde plantenresten aangewezen die zijn vrijgesteld van het stortverbod. Naast deze regeling zijn gedeputeerde staten op basis van artikel 10.63 van de wet bevoegd om in individuele gevallen ontheffing te verlenen van het verbod van artikel 10.2 van de Wet.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 18, onder c, en categorie 20 geldt voor groenafval en voor reststoffen van composterings- of vergistingsinstallaties een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Bij biotische grondstoffen wordt vaak de term cascadering gebruikt wanneer sprake is van meerdere vormen van verwerking. Het doel van cascadering is in dat geval kortgezegd het efficiënte en effectieve gebruik van biomassa. Cascadering is dan ook te zien als een nadere uitwerking van delen van de hiërarchie specifiek voor biotische stromen (zie ook [hoofdstuk A.4](#) van het beleidskader).

Op dit moment wordt in het LAP nog niet expliciet gestuurd volgens cascadering, ook al omdat veel zaken op dit gebied nog erg in ontwikkeling zijn. Op het moment dat voor bepaalde biotische stromen – zoals bijvoorbeeld groenafval – alternatieve vormen van verwerking ontstaan en daadwerkelijk op de markt komen kan dit veranderen. In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Indien er meerdere vormen van verwerking beschikbaar komen wordt met die methodiek bezien of het zin heeft om beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Dit kan dan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

Het vergisten en composteren van groenafval sluit aan bij het streven naar het sluiten van kringlopen en draagt bij aan een circulaire economie. Echter bij het vaststellen van en toetsen aan

een minimumstandaard wordt tevens een beoordeling aan de hand van een LCA uitgevoerd. In de voor LAP2 opgestelde LCA-beoordeling blijkt dat het waarden van de waarde van compost in LCA-termen lastig is. Hierdoor wordt in de LCA mogelijk onvoldoende rekening gehouden met het waarden van het behoud van materialen, wat een kernbegrip is bij een hoogwaardige recycling en de circulaire economie. Het behoud van materialen en grondstoffen is namelijk niet alleen van belang in de eerstvolgende levenscyclus, maar ook in eventuele levenscycli daarna. Deze tekortkomingen spelen met name voor composteren ook nog een rol bij de in LAP3 gebruikte mLCA-methode. Op voorhand kan dan ook niet gesteld worden dat met de mLCA-methode de conclusie kan worden getrokken dat verbranden laagwaardiger is dan recycling. Derhalve wordt tijdens de planperiode onderzocht of verbranden van groenafval (niet zijnde de houtfractie) toegestaan moet blijven worden. Daarbij zal tevens onderzocht worden op welke wijze de composteertechniek in een mLCA-methode moet worden meegenomen.

VII Overige informatie

De toenemende vraag naar snoeihout voor energietoepassingen leidt tot een verminderde beschikbaarheid voor de productie van compostproducten. Dit leidt vooral tot problemen bij de productie van de meest hoogwaardige compostproducten, namelijk die veen kunnen vervangen in potgrondsubstraten. Hierdoor vindt een afname plaats van de productie van biobased potgrondsubstraten, en kunnen de doelstellingen zoals afgesproken in de Green Deal Veenvervanging niet worden waargemaakt. De SDE+ stimuleert gebruik van snoeihout als brandstof, onder meer om daarmee CO₂-emissiereducties te realiseren. De positieve CO₂-effecten van substraatproductie zijn echter in veel gevallen in dezelfde grootte orde als bij gebruik als brandstof, zonder dat bij substraatproductie sprake is van subsidies.

Sectorplan 09 Afval van onderhoud van openbare ruimten

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Veegvuil van stranden	Afval dat vrijkomt bij het door gemeenten of reinigingsdiensten handmatig of machinaal verzamelen van afval op stranden.
Veegvuil van handmatig vegen van overige openbare ruimten	Afval dat vrijkomt bij het door gemeenten of reinigingsdiensten handmatig verwijderen van afval op openbare straten, terreinen en openbare ruimten, niet zijnde stranden. Zoals opruimen van illegale afvalstortingen, zwerfafval en vuil na afloop van markten, braderieën, kermissen en andere evenementen. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van bladblazers etc.
Veegvuil van machinaal vegen van overige openbare ruimten	Afval dat vrijkomt bij het door gemeenten of reinigingsdiensten machinaal vegen van openbare straten, terreinen en openbare ruimten, niet zijnde stranden.
RKG-slib	Afval dat vrijkomt bij het leegzuigen van openbare rioleringsstelsels en centrale opvangputten van rioleringsstelsels langs wegen (kolken) en bij het leegzuigen van pompkelders in tunnels, het betreft slib afkomstig van gemalen en het betreft zand afkomstig van de zandvangsers van regionale rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's). Hieronder valt ook slib dat vrijkomt bij het reinigen van deklagen van Zeer Open Asphalt Beton (ZOAB).
Inhoud openbare afvalbakken	Afval dat vrijkomt bij het legen van openbare afvalbakken. Hiertoe behoort ook afval dat vrijkomt bij het legen van openbare afvalbakken voor hondenuitwerpselen.
Verzameld zwerfafval	Tot deze categorie behoort ook door gemeenten of reinigingsdiensten handmatig of machinaal verzameld marktafval en drijfafval. Zwerfafval betreft afval dat mensen bewust of onbewust weggooien of achterlaten op plaatsen die daar niet voor bestemd zijn, of door indirect toedoen of nalatigheid van mensen op die plaatsen is terechtgekomen. Marktafval betreft afval dat vrijkomt bij het opruimen van afval van markten en evenementen, niet zijnde het afval dat door marktlieden of door exploitanten van evenementen zelf is verzameld. Drijfafval betreft afval dat vrijkomt bij het reinigen van water van havens, kanalen, sloten, grachten en vijvers. Vanwege de vergelijkbare samenstelling behoort hiertoe ook roostergoed en zeefgoed van riool- en afvalwaterzuiveringsinstallaties.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Veegvuil van machinaal vegen van overige openbare ruimten dat voldoet aan de maximale waarden voor kwaliteitsklasse industrie als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit	Afscheiden van de inerte fractie en vervolgens: <ul style="list-style-type: none"> • verwerking conform de minimumstandaard van sectorplan 39 "grond". • de restfractie die overblijft na afscheiden van de inerte fractie verder verwerken volgens c.
b	Overig veegvuil van machinaal vegen van overige openbare ruimten en RKG-slib	<ul style="list-style-type: none"> • Verwerking conform de minimumstandaard van sectorplan 39 "grond".

c	Veegvuil van stranden	Verwijderen door verbranden, voor veegvuil voor zover nodig voorafgegaan door afscheiden van de inerte fractie ten behoeve van hergebruik/recycling.
	Inhoud van openbare afvalbakken en verzameld zwerfafval	
	Veegvuil van handmatig vegen van overige openbare ruimten	
	Restfractie die overblijft na het afscheiden van de inerte fractie van het onder a bedoelde veegvuil	

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Na aanvang van de planperiode wordt gezien of de lijn dat bij sorteren, nascheiden of anderszins verwerken als alternatief voor verbranden geen enkel residu mag worden gestort gehandhaafd moet blijven. Het resultaat van deze analyse kan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard in de nabije toekomst.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemeen

- Deze paragraaf heeft geen betrekking op de overbrenging van overig veegvuil van machinaal vegen van overige openbare ruimten en RKG-slib (deelstroom b uit paragraaf II). Hiervoor wordt verwezen naar [sectorplan 39](#).
- Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader hoofdstuk B.13 , paragraaf 13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor afval van onderhoud van openbare ruimten geldt dat elke mate van storten te veel is.

t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling van in ieder geval de inerte fractie mogelijk is.
	Ja	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder c, tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. 13.5.2). Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder c geldt dat elke mate van storten te veel is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder a, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder c.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder a, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder c, tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing of verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder a, omdat nuttige toepassing van in ieder geval de inerte fractie mogelijk is.
	Ja	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder c, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder a, omdat nuttige toepassing van in ieder geval de inerte fractie mogelijk is.
	Ja	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder c, tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

RKGV-slib is een mengsel van veegvuil en RKG-slib.

Rioolslib komt vrij bij het reinigen van (hoofd)rioolstelsels. De reinigingsmethode heeft tot gevolg dat dit materiaal redelijk zandig is. Afhankelijk van de aansluitingen op het betreffende riool (industrieterrein, binnenstedelijk gebied of buitengebied) zal het rioolslib/zand verontreinigd zijn. Ook komen in dit materiaal (hygiënisch gezien) materialen voor die directe toepassing verhindert (denk bijvoorbeeld aan alles wat door het toilet gespoeld wordt). Qua hoeveelheid is dit materiaal van redelijke omvang en dus ook bepalend voor de hoeveelheid RKGV (verzamelnaam). Rioolslib van een (schoner) regenwaterriool is vaak schoner dan rioolslib van het vuilwaterriool.

Kolkenslib wordt uit de kolken verwijderd door een kolkenzuigertje. De rioolkolken maken (gelet op het gescheiden rioolstelsel) vaak onderdeel uit van het rioolstelsel voor hemelwater. Kolkenslib is verontreinigd met organisch materiaal (blad) en zwerfafval.

Gemalenslib/zand is zand dat vrijkomt bij de voorbezinkingstap van rioolwaterzuiveringen en/of bezinkkelders van het rioolstelsel. Naast een hoog percentage zand bevat dit materiaal ook stenen en vuil dat door het toilet wordt gespoeld.

Veegvuil bestaat naast zand- en andere bodemdeeltjes uit organisch materiaal (blad) en zwerfafval.

Gezien de diversiteit van de stromen verschilt ook de mate van verontreiniging. Riool- en kolkenslib zijn globaal samengesteld uit 75% zand, 10 à 15% grovere bestanddelen (stenen, takken, zwerfvuil, etc.) en 5 à 10% slib. Veegvuil bestaat in hoofdzaak uit zand- en andere bodemdeeltjes en voor een klein deel (tot maximaal 25 gew.%) uit zwerfvuil. In veegvuil en RKG-slib kunnen de volgende verontreinigingen voorkomen:

- minerale olie;
- PAK;
- zware metalen (cadmium, koper, lood, nikkel, zink).

Verontreiniging van het RKG-slib wordt veroorzaakt door wegdek- en bandenslijtage, lekkage van brandstof en smeermiddelen, geleiderails en (gladheids)bestrijdingsmiddelen. Het veegvuil van verschillende typen weggedelen (bijv. van DAB en ZOAB) kent verschillende verontreinigingsniveaus. Door bij de bepaling van het veegregime hiermee rekening te houden, vindt geen onnodige menging plaats tussen meer en minder verontreinigde veegvuilstromen.

Zwerfafval wordt door gemeenten of reinigingsdiensten machinaal of handmatig verzameld. Het betreft onder meer marktafval en drijfafval. Handmatige verzameling vindt met name in het groen en in binnensteden plaats.

Hoewel het komt van een zeer zanderige omgeving bevat veegvuil van stranden door de manier van inzamelen veel minder zand dan het veegvuil van overige openbare ruimten. Daarnaast is de zandfractie van stranden veel schoner en is mengen met de zandfractie ten behoeve van reiniging niet wenselijk. Aangezien het ongewenst is dat veegvuil van stranden wordt gemengd met overig veegvuil, is veegvuil van stranden als aparte categorie opgenomen.

Hondenuitwerpselen worden via openbare afvalbakken of met zuigers verzameld. Door gemeenten verzamelde hondenuitwerpselen vallen niet onder de Verordening dierlijke bijproducten noch onder de Meststoffenwet, zodat deze afvalstroom onder de reikwijdte van het LAP valt.

Volgens recente wijzigingsvoorstellen wordt in de kaderrichtlijn Afvalstoffen waarschijnlijk een definitie van stedelijk afval opgenomen. Een deel van het afval van het onderhoud van openbare ruimten maakt onderdeel uit van het stedelijk afval. De overige vormen van stedelijk afval komen in andere sectorplannen van het LAP aan bod.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Plantsoenafval	Zie SP8 (Gescheiden ingezameld groenafval)
Bermmaaisel, slootveek (maaisel uit watergangen en waterpartijen) en bermschraapsel	Zie SP8 (Gescheiden ingezameld groenafval)
Zwerfafval dat nog op de straat ligt.	Zie SP10 (Zwerfafval)

Afvalwaterstromen die vrijkomen bij het ontwateren van veegvuil en RKG-slib (voor zover het verwerking, niet zijnde lozing, betreft)	Zie SP73 (Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden) of hoofdstuk A.4 , paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Partijen (grof) bedrijfsafval en grof huishoudelijk afval die bij illegale dumpingen in binnen- en buitengebied worden aangetroffen	Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader of andere sectorplannen (afhankelijk van de aard en samenstelling van deze partijen afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 200301, 200302; 200303; 200306; 200399

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#))
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#))
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#))
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#))
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#))
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#))

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de gehele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

De afvalstoffen van dit sectorplan vallen onder een van volgende categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP³:

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

- **Categorie 14:** afval dat vrijkomt bij het vegen van openbare straten, terreinen, en overige openbare ruimten niet zijnde stranden (veegafval); en
 - **Categorie 15:** afval dat vrijkomt bij het reinigen van riolen, kolken en gemalen (RKG-slib).
- Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

Voorbeelden van zeer zorgwekkende stoffen die kunnen voorkomen in veegvuil van overige openbare ruimten en RKG-slib zijn PAK's en zware metalen (cadmium, lood en nikkel).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Voor wat betreft het voorkomen van het ontstaan van zwerfafval en derhalve ook veegvuil wordt verwezen naar [sectorplan 10](#).

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Veegvuil afkomstig van een woonwijk is vaak dermate schoon dat reiniging niet nodig is. Tijdens de verwerking van dit veegvuil wordt eerst het zand (inerte fractie, in het algemeen te beschouwen als grond) afgescheiden van het grofvuil en het fijne, verontreinigde materiaal. De grond wordt nuttig toegepast overeenkomstig het Besluit bodemkwaliteit en de overige fracties worden verbrand.

In de praktijk worden overig veegvuil van het machinaal vegen en RKG-slib gezamenlijk met verontreinigde grond extractief gereinigd, omdat veegvuil en RKG-slib als grond, bedoeld in artikel 1 van het [Besluit bodemkwaliteit](#), worden gekwalificeerd. Het reinigingsresidu van veegvuil en RKG-slib wordt meestal met een niet-reinigbaarheidsverklaring gestort. Ook bij het samenvoegen van het ingezamelde RKG-slib zijn de verplichtingen van het Besluit bodemkwaliteit van toepassing en is een erkenning en certificaat overeenkomstig de BRL 7500 en BRL 9335 van toepassing.

Voorafgaand aan de verwerking van RKG-slib vindt vaak ontwatering plaats. Dit betreft een verwerkingsstap voorafgaand aan de minimumstandaard. Het water dat vrijkomt bij deze voorverwerking kan verontreinigd zijn.

Nuttige toepassing, waaronder recycling, van overig afval van onderhoud van openbare ruimten verdient de voorkeur. Vanwege de heterogeniteit van dit afval is dat niet altijd mogelijk. Bij verbranden in een afvalverbrandingsinstallatie van verzameld zwerfafval, afval uit openbare afvalbakken, veegvuil van stranden en het handmatig vegen en de restfractie die overblijft na het scheiden van de inerte fractie van veegvuil leidt de rookgasreiniging tot een minimale hoeveelheid te storten reststoffen. De overige reststoffen van verbranding, zoals bodemmassen en metalen, worden nuttig toegepast. Tevens wordt bij het verbranden van deze afvalstoffen energie gewonnen. Laagwaardiger verwerking dan de minimumstandaard, dat wil zeggen storten van afval van onderhoud van openbare ruimten, is ongewenst wegens het ruimtebeslag, het verlies aan grondstoffen en de productie en emissie van methaan.

Verwerking gericht op nuttige toepassing van afval van het onderhoud van openbare ruimten is alleen toegestaan wanneer er, geen deelstromen of residuen worden gestort.

Hondenuitwerpselen kunnen infectieuze agentia bevatten die via feces worden overgedragen en een gevaar voor de gezondheid van de mens kunnen vormen. Uitwerpselen van huisdieren horen daardoor niet thuis bij GFT of compost. Verwerking van hondenuitwerpselen conform de minimumstandaard is in overeenstemming met de praktijk. Bij het vergunnen van hoogwaardigere verwerking dan de minimumstandaard moet er rekening mee worden gehouden dat in de hondenpoep infectieuze agentia kunnen voorkomen. Afhankelijk van het doel van de verwerking, zullen de infectieuze agentia in de meeste gevallen daadwerkelijk moeten worden vernietigd.

De minimumstandaard sluit aan bij de bestaande wijze van verwerking en is daarmee uitvoerbaar en bedrijfszeker. De wijze van verwerking in het buitenland is in een aantal gevallen laagwaardiger dan de minimumstandaard.

Inzet als meststof / inzet t.b.v. productie van compost

De minimumstandaard staat de inzet van de afvalstoffen van dit sectorplan als meststof of het gebruik voor de productie van compost toe, als voldaan is aan de daarvoor geldende wet- en regelgeving. In internationaal verband is echter vastgelegd dat bodemverontreiniging voorkomen moet worden. Dit uitgangspunt is ook gehanteerd bij het formuleren van kwaliteitseisen en doseringsnormen voor compost. De kwaliteitseisen voor compost zijn opgenomen in het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#) en de doseringsnormen in het [Besluit gebruik meststoffen](#).

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan. In het algemeen hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

De BREF Afvalverbranding bevat ook een als BBT aangemerkte bepaling die voorschrijft dat de afvalstoffen ten minste een specifieke verwerking moeten ondergaan. Het gaat daarbij om de afscheiding van ferro en non-ferro metalen voor of na verbranding van het afval. Deze bepaling is betrokken bij het [sectorplan voor AVI-bodemas](#) (20).

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 17 a tot en met d, geldt een stortverbod voor:

- a. slib van riolen, kolken of gemalen, met uitzondering van riool-, kolken- of gemalenslib dat als grond, bedoeld in artikel 1 van het [Besluit bodemkwaliteit](#), kan worden gekwalificeerd en bij de stortplaats wordt aangeboden onder overlegging van een verklaring van Onze Minister als bedoeld in de ministeriële regeling op grond van artikel 28a [Wet bodembescherming](#), waaruit blijkt dat de grond niet reinigbaar en niet koud-immobiliseerbaar is;

- b. veegvuil, met uitzondering van veegvuil dat als grond, bedoeld in artikel 1 van het [Besluit bodemkwaliteit](#), kan worden gekwalificeerd en bij de stortplaats wordt aangeboden onder overlegging van een verklaring van Onze Minister als bedoeld in de ministeriële regeling op grond van artikel 28a [Wet bodembescherming](#), waaruit blijkt dat de grond niet reinigbaar en niet koud-immobiliseerbaar is;
- c. marktafval;
- d. drijfafval.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Het beleid is al jaren gericht op het integraal verbranden van de fractie die resteert na het afscheiden van het inerte deel van afval van openbare ruimten. Alternatieve verwerking (sorteren, scheiden) wordt niet toegestaan wanneer er vervolgens residuen uit deze alternatieve verwerking worden gestort. Voorkomen moet immers worden dat een alternatief leidt tot het afscheiden van enkele voor recycling interessante componenten, terwijl gelijktijdig (een groot deel van) het overige afval vervolgens moet worden gestort. In die gevallen kiezen we liever voor integrale verbranding. Daar tegenover staat dat het mogelijk wel interessant is wanneer de bulk van het restafval door de verwerking voor recycling beschikbaar komt en slechts een klein inert deel wordt gestort. Vraag is dan waar op de schaal tussen iets recyclen en veel storten en veel recyclen en iets storten ligt het omslagpunt en is dat ook zodanig te formuleren dat het bruikbaar is voor vergunningverlening.

In het kader van het project hoogwaardige recycling – onderdeel van het convenant Meer en Betere Recycling – is een eerste poging gedaan om te kijken of het mogelijk is dit omslagpunt te definiëren. Dit is vooralsnog niet geslaagd, mede omdat een aantal zaken die in de maatschappij in het algemeen als negatief voor storten worden aangemerkt zich slecht in een LCA laten vertalen. Bij aanvang van de planperiode wordt hier een nadere studie naar gestart. Indien dit succesvol is kan dat leiden in een aanpassing van de methodiek volgens welke in het kader van dit LAP LCA's moeten worden uitgevoerd (zie [bijlage 8](#)), maar mogelijk ook tot aanpassing van de minimumstandaard van dit sectorplan.

VII Overige informatie

Ter vermindering van de hoeveelheid zwerfafval is een plan voor een Landelijke Aanpak Zwerfafval (december 2015) opgesteld. Zie verder [sectorplan 10](#) "zwerfafval".

Sectorplan 10 Zwerfafval

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
Zwerfafval	Zwerfafval is niet verzameld afval dat mensen bewust of onbewust weggooien of achterlaten op plaatsen die daar niet voor bestemd zijn, of door indirect toedoen of nalatigheid van mensen op die plaatsen is terechtgekomen. Niet verzameld marktafval en drijfafval behoren eveneens tot de categorie zwerfafval.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Niet van toepassing. Na verzameling valt zwerfafval onder [sectorplan 9](#) 'Afval van onderhoud van openbare ruimten'.

III Grensoverschrijdend transport

Niet van toepassing. Na verzameling valt zwerfafval onder sectorplan 9 'Afval van onderhoud van openbare ruimten'.

IV Overwegingen bij de afbakening

Zwerfafval (op land) is al het afval dat op straat of in de natuur rondslingerd. Het is daar bewust of onbewust door mensen weggegooid, achtergelaten of beland op plekken die daar niet voor bestemd zijn. De hoeveelheid zwerfafval die jaarlijks vrijkomt wordt geschat op 50.000 ton. De hoeveelheid zwerfafval die jaarlijks vrijkomt wordt geschat op 50.000 ton. Zwerfafval bestaat voornamelijk uit peuken, snoepverpakking, kauwgom, papierresten, kunststofresten, drinkverpakkingen en onderdelen daarvan.

Een speciale vorm van zwerfafval is het mariene zwerfvuil. Mariene zwerfvuil betreft zwerfafval aan zee (Noordzeestranden) en in zee. Mariene zwerfvuil bestaat uit items die door mensen zijn gemaakt of verwerkt en die:

1. opzettelijk worden achtergelaten in de zee of in rivieren of op de stranden;
2. indirect naar de zee zijn gekomen met rivieren, riolering, storm, water of wind; of
3. per ongeluk verloren zijn, inclusief materiaal verloren op zee bij slecht weer.

Drijvend plastic, oftewel de plastic soep, is een onderdeel van het mariene zwerfvuil. Drijvend plastic bestaat uit plastic flessen, plastic zakken, plastic speelgoed, vislijnen en landbouwplastic. Ongeveer 80 procent van het afval in zee is afkomstig van land en 20 procent van scheepvaart (inclusief visserij) en of-shore activiteiten. Op basis van het strandafval langs de kust, ligt deze verhouding voor de Noordzee regio anders: circa 45% van scheepvaart en visserij en 55% van land.

Voor bepalingen over verwerking en voor het beleid voor overbrenging vanuit of naar Nederland van verzameld zwerfafval wordt verwezen naar [sectorplan 9](#). In voorliggend sectorplan zijn deze onderwerpen niet opgenomen, maar ligt de nadruk juist op de regelingen en afspraken die zijn gemaakt om zwerfafval te voorkomen en te verminderen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Verzameld zwerfafval inclusief hondenpoep	Zie SP09 (Afval van onderhoud van openbare ruimten)
Partijen (grof) bedrijfsafval en grof huishoudelijk afval die bij illegale dumpingen in binnen- en buitengebieden worden aangetroffen	Zie hoofdstuk A.4 , paragraaf A.4.2 van het beleidskader of andere sectorplannen (afhankelijk van de aard en samenstelling van deze partijen afval)

V Ontwikkelingen

Zwerfafval op land

De vier hoofddoelen van de landelijke zwerfafvalaanpak zijn:

1. Toename van de leefbaarheid.
2. Voorkomen en reduceren van negatieve effecten op gezondheid van mens en natuur.
3. Voorkomen en reduceren van verlies aan grondstoffen.
4. Verminderen van maatschappelijke kosten.

Bij de aanpak van zwerfafval zijn alle overheidslagen betrokken. Op hoofdlijn bestaat de aanpak uit schoonmaken (reinigen, opruimen) en schoonhouden (preventie van zwerfafval door aanpak oorzaken en gedragsbeïnvloeding). Ook andere belanghebbenden bij een schone openbare ruimte kunnen en willen betrokken worden en een rol hebben, zoals winkeliers, andere bedrijven, producenten van zwerfafvalgevoelige verpakkingen en producten, woningbouwverenigingen, vastgoedbeheerders en natuurlijk de burger zelf (participatie).

In Nederland gebeurt al veel als het gaat om de aanpak van zwerfafval. Dit is vastgelegd in een rapport van MilieuCentraal (d.d. 3 juni 2015). De staatssecretaris wil samen met VNG, het verpakkend bedrijfsleven, Rijkswaterstaat, NVRD en producenten van kauwgom de landelijke aanpak van zwerfafval intensiveren. Daartoe is een plan voor een Landelijke Aanpak Zwerfafval (december 2015) opgesteld. De partijen gaan in 2016 met de volgende speerpunten aan de slag:

- a. versterken van de motivatie die leidt tot schoon gedrag.
- b. totaalaanpak voor aandachtsgebieden die meer dan gemiddeld vervuild zijn.

- c. maatschappelijke verantwoordelijkheid van producenten van zwerfafvalgevoelige producten.
 - d. versterken kennis.
 - e. plan van aanpak voor pilots met innovatieve retourpremie- of beloningssystemen (hierna: beloningssystemen) voor kleine PET-flesjes en blikjes en eventueel andere verpakkingsmaterialen.
- Ad a. De beïnvloeding van gedrag in de openbare ruimte wordt verbeterd. Voorwaarden voor gedragsverandering zijn dat burgers moeten weten wat van hen wordt gevraagd en hoe zij zich moeten gedragen (capaciteit), dat er middelen als afvalbakken zijn (voorzieningen) en dat burgers gemotiveerd zijn. Gemeenten en commerciële partijen zoals ondernemers, beheerders van winkelgebieden, horecazaken en openbaar vervoerders zullen worden gestimuleerd en geholpen om kennis over gedragsbeïnvloeding toe te passen. Aan verhoogde en efficiënte afvalscheiding in of vanuit de openbare ruimte wordt gewerkt in het programma VANG Buitenshuis¹ (Recycling-on-the-go). Daarbij worden ook experimenten uitgevoerd gericht op het gescheiden opruimen van zwerfafval en nascheiding van gecombineerd veeg- en prullenbakkenafval. Door het uitwerken van gerichte beloningssystemen en gerichte lokale handavingsaanpak wordt de motivatie bij de burger verder verhoogd.
- Ad b. Winkelgebieden, openbaar vervoersgebieden, verkeersomgevingen, schoolomgevingen en industrieterreinen zijn al geruime tijd de vijf gebiedstypen die uit de landelijke monitor als meer dan gemiddeld vervuild naar voren komen. Partijen worden mogelijk via een aantal green deals in beweging gebracht om de aandachtsgebieden aan te pakken.
- Ad c. Minder verpakking van bepaalde producten en meer verpakkingen en producten die verleiden tot juist bewaar- en/of ontdoeningsgedrag vormen een ontwerptuitdaging voor de producenten. In overleg met de producenten van onder andere kauwgom wordt verkend welke maatregelen kunnen helpen, zoals het ter beschikking stellen van asbakken in de openbare ruimte en het investeren in slimmere verwijderingsmethoden voor kauwgom en innovatie van producten (afbreekbaar, niet plakken kauwgom).
- Ad d. Het kennisniveau wordt verbeterd door meer afstemming, samenwerking en herkenbaarheid van de organisaties die zich in Nederland bezigheden met de aanpak van zwerfafval en door meer uitwisseling van beleid en aanpak van zwerfafval op Europees niveau. Daarnaast wordt de monitoring van zwerfafval, die momenteel plaatsvindt op het beeld hoe schoon de openbare ruimte is, verfijnd met daartoe geëigende meetmethoden.
- Ad e. Omdat kleine PET-flesjes en blikjes als zwerfafval in het milieu terechtkomen, is het wenselijk dat deze flesjes en blikjes zoveel mogelijk apart worden ingezameld en gerecycled. Op 1 januari 2018 wordt hiervoor een systeem voor een retourpremie op PET-flesjes en blikjes ingevoerd. Om effectieve beloningssystemen voor PET flesjes, drankenblikjes en eventueel andere (verpakkings)materialen met ingang van 1 januari 2018 landelijk dekkend te kunnen invoeren, is door VNG, Stichting Afvalfonds en Stichting Natuur & Milieu een "plan van aanpak nieuwe beloningssystemen" opgesteld om vanaf 1 januari 2016 voor de periode van 2 jaar een pilot te doen.

Mariene zwerfvuil

In het programma "Mariene Strategie voor het Nederlandse deel van de Noordzee 2012-2020" is als doel voor 2020 gesteld om de hoeveelheid zwerfvuil op de kust en de impact van zwerfvuil op mariene organismen te reduceren. De strategie die wordt ingezet is gericht op preventie, d.m.v. een integrale bronaanpak, bewustwording en het sluiten van productketens. Daarnaast wordt met de maatregelen zoveel mogelijk aangesloten bij reeds bestaande initiatieven, wordt gekeken naar kosteneffectiviteit en wordt ingezet op ontsluiting van kennis, expertise, samenwerking en draagvlak bij stakeholders. De aanpak is in belangrijke mate gebaseerd op vrijwillige afspraken. Veel maatregelen worden mede gefinancierd door het Europese Maritieme Zaken en Visserij Fonds (EMFF).

Het programma van maatregelen van de Mariene Strategie is opgebouwd rondom de volgende zes clusters:

- a. sluiten kunststof productieketens;
- b. visserij;
- c. scheepvaart;
- d. educatie;
- e. stranden; en
- f. stroomgebieden.

¹ onderdeel van het rijksbrede programma Circulaire Economie

- Ad a. Het sluiten van de kunststofketens richt zich onder meer op het beperken van het gebruik van kunststof verpakkingen, van het gebruik van microplastics in cosmetica en van het oplaten van ballonnen.
- Ad b. De visserijsector heeft samen met het (toenmalige) ministerie van IenM (nu IenW), havens, afvalverwerkers en andere partijen de Green Deal Visserij voor een Schone Zee afgesloten. Bij deze Green Deal worden manieren gezocht om de afvalkringloop te sluiten en daarmee te voorkomen dat afval in zee belandt. Een van de uitgangspunten is dat vissersschepen vanaf 2020 hun operationeel en huishoudelijk afval afgeven op de wal. Ook wordt gekeken naar een alternatief voor pluis, hergebruik van netten en het meenemen van afval door vissers.
- Ad b. Partijen in de maritieme keten hebben de Green Deal Scheepsafvalketen afgesloten. In deze overeenkomst zijn afspraken gemaakt om de maritieme afvalkringloop te sluiten door afvalpreventie bij de bevoorrading, verdere optimalisering van het toezicht, optimalisering van de afvalafgifte in de zeehavens en recycling van plastic scheepsafval aan land.
- Ad d. Door educatie over mariene zwerfafval wordt het bewustzijn vergroot.
- Ad e. Het Rijk, gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties hebben een Green Deal schone stranden gesloten. Het streven is dat strandbezoekers in 2020 aanzienlijk minder afval - variërend van verpakkingen tot sigarettenpeuken – achterlaten. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het voorlichten van strandbezoekers, betrokkenheid van horeca en het faciliteren van vrijwilligers. Verder wordt de komende jaren actief ingezet op het leren van elkaar en afstemmen van opruimacties.
- Ad f. Rivieren zijn een van de bronnen van zwerfafval op zee. Waterschappen, gemeenten, provincies, terreinbeheerders, etc. worden geïnformeerd en gemotiveerd door informatie, faciliteren van kennisuitwisseling en best practices en door het ondersteunen van projecten. Daarnaast wordt de aanpak schone Maas Limburg opgeschaald naar andere riviersystemen (www.schonemaas.nl) en wordt de ophaalregeling zwerfvuil breder ingezet. Met deze ophaalregeling wordt afval dat langs rivieren na een hoogwaterperiode is verzameld door derden en op kosten van RWS afgevoerd en verwerkt.

Naast deze zes clusters van maatregelen besteedt de Mariene Strategie aandacht aan een monitoringsprogramma en een kennisagenda. De Nederlandse inzet voor het aanpakken van mariene zwerfvuil vindt op verschillende niveau's plaats: lokaal, nationaal, regionaal (via OSPAR regionale zeeconventie) en mondiaal (via de Stuurgroep van UNEP's Global Partnership Marine litter).

VI Overige informatie

NederlandSchoon wordt gefinancierd vanuit het bedrijfsleven en heeft als missie 'Samen een bijdrage leveren aan een schone, zwerfafvalvrije leefomgeving.' Een belangrijk argument daarbij is dat een groot deel van het zwerfafval slechts langzaam of zelfs helemaal niet afbreekt in de natuur. Meer informatie onder andere over de lengte van afbraaktijden van zwerfafval zie www.nederschoon.nl.

Gemeente Schoon is een onafhankelijk kenniscentrum uitgevoerd door Rijkswaterstaat en NVRD dat gemeenten ondersteunt bij de zwerfafvalaanpak. Het deelt ervaringen, nieuwe bevindingen en instrumenten over alle aspecten van de lokale zwerfafvalbestrijding. Gemeenten die deelnemen aan Gemeente Schoon vinden hier een uitgebreid netwerk van collega's, onderzoekers en experts. Zie verder www.gemeenteschoon.nl.

Een belangrijk onderdeel van de Landelijke Aanpak Zwerfafval is dat wordt toegewerkt naar een landelijke organisatie die zorgt voor de uitvoering, partijen bij elkaar brengt, zorgt voor afstemming en samenwerking en kennis deelt. De samenwerkende partijen zijn hierover met elkaar in gesprek. In voorbereiding daarop hebben Gemeente Schoon en NederlandSchoon de samenwerking versterkt.

Sectorplan 11 Kunststof en rubber

I Afbakening

Kunststof en rubber (hierna 'kunststof') zijn vaste synthetische polymeren¹. Kunststof bestaat uit veel diverse soorten, wordt voor verschillende toepassingen ingezet en komt daarom wijdverspreid voor als product én als afval. Kunststof is een synthetisch vast materiaal met een hoog polymeergehalte en is onoplosbaar in water.

Met uitzondering van EPS, kunstgras, autobanden, kunststof verpakkingsafval en biologisch afbreekbaar kunststof valt al het kunststof onder de reikwijdte van dit sectorplan. Ter illustratie zijn onderstaand enkele voorbeelden opgenomen.

Afvalstoffen (niet limitatief)	Toelichting
Kunststofafval wat vrijkomt bij de productie en verwerking van kunststoffen of kunststofproducten (productieafval);	Het betreft: <ul style="list-style-type: none"> • Kunststoffen van fossiele oorsprong zowel als kunststoffen met een biologische oorsprong, beide voor zover ze niet biologische afbreekbaar zijn; • Thermoplasten, thermoharders (inclusief composieten met thermohardende hars), elastomeren (ge vulkaniseerd synthetisch- of natuurrubber, siliconen); • Gemengde stromen van bovenstaande.
Gescheiden ingezameld kunststofafval (van land of uit water, van groot tot klein (microplastics));	
Kunststofafval dat ontstaat na sloop-, demontage-, scheidings- en sorteringsactiviteiten.	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van ZZS. Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van § B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.2 van het beleidskader).

Omdat niet alle kunststof en rubber dezelfde eigenschappen heeft, is ervoor gekozen om (in afwijking van LAP2) kunststof en rubber te categoriseren en per categorie een passende minimumstandaard te bepalen.

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Gemengd kunststof (excl. kunstgras)	Sorteren of anderszins verwerken met als doel thermoplasten, thermoharders, elastomeren van elkaar te scheiden t.b.v. verdere verwerking volgens de respectievelijke minimumstandaarden beschreven in deze tabel. Indien bovenstaande verwerking voor gemengde fracties –waaronder residuen uit sortering van gemengd kunststof <ul style="list-style-type: none"> • gezien de aard of samenstelling, technische niet mogelijk is, of • zo duur is dat de kosten voor afgifte van deze partijen aan de poort van de verwerker door de ontdoener meer zouden bedragen dan €205,-/ton, is de minimumstandaard 'hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing)'.
b	Thermoplastische	Recycling met inachtneming van het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7

¹ Bron: RIVM, Verschoor, A.J., et al., Towards a definition of microplastics, Consideration for the specification of physico-chemical properties, Report no. 20150116, 2015

	kunststof	beleidskader). Indien recycling voor thermoplastische kunststoffen zo duur is dat de kosten voor afgifte door de producent/ontdoener meer zouden bedragen dan €205,-/ton, is de minimumstandaard 'hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing)'.
c	Thermohardende kunststof	Andere nuttige toepassing, waaronder hoofdgebruik als brandstof.
d	Elastomeren (rubber, siliconen), m.u.v. banden van voertuigen	Andere nuttige toepassing, waaronder hoofdgebruik als brandstof.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

- Gemengd kunststof kan steeds beter worden gesorteerd en vervolgens gerecycled als materiaal. Ook zijn er steeds meer mogelijkheden op de markt om tot chemische recycling te komen (bijvoorbeeld pyrolyse, thermisch kraken). Tegelijkertijd komen steeds complexere kunststoffen (veelal verpakkingen) op de markt die moeilijk zijn te scheiden. Het beleid is erop gericht om aan de voorkant producten/verpakkingen te ontwikkelen die gemakkelijker zijn te scheiden/recyclen, en aan de achterkant aan te sporen tot beter sorteren en recyclen van kunststoffen.
- Thermoplasten: Verwacht wordt dat de minimumstandaard gehandhaafd zal blijven. Wel spelen er veel ontwikkelingen om de kwaliteit van de recycling te verhogen. Deze stroom zal in daarom in het kader van het covenant meer en betere recycling onderzocht worden of voor bepaalde deelstromen bepaalde vormen van recycling hoogwaardiger zijn dan andere. Mogelijk wordt als gevolg daarvan de minimumstandaard in de toekomst gewijzigd.
- Thermoharders: Thermoharders smelten niet bij verhitting, wat recycling lastig maakt. Er wordt continue gezocht naar nieuwe recycle mogelijkheden. Zodra nieuwe technieken voldoen aan de vereisten voor het ophogen van de minimumstandaard, zal dit overwogen worden.
- Elastomeren: Rubber recycling is technisch mogelijk maar kan nog geen minimumstandaard worden vanwege logistieke en kwalitatieve redenen. Wanneer marktontwikkelingen hier aanleiding toe geven wordt aanpassen van de minimumstandaard overwogen.
- Bioplastics: In 2017 is gewerkt aan het tot stand komen van een beleidsstandpunt met betrekking tot bioplastics. Verwacht wordt dat na vaststelling van dit standpunt een verdere specificering van het beleid ten aanzien van bioplastics zal plaatsvinden, met name ten aanzien van afbreekbaar kunststof en oxo-kunststoffen. Het is mogelijk dat dit vervolgens leidt tot aanpassing van de minimumstandaard en/of het opnemen van specifiek beleid voor o.a. het verwerken van afbreekbare kunststoffen en/of rubbers.

Tijdens de planperiode wordt in het kader van het Covenant Meer en Betere Recycling onderzocht of voor specifieke fracties binnen kunststofafval bepaalde vormen van recycling hoogwaardiger zijn dan andere. Mogelijk wordt als gevolg hiervan de minimumstandaard voor dit sectorplan op termijn gewijzigd.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit § B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan worden getoetst aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Voor alle onder par II genoemde deelstromen tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van (voorbereiden voor) hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader hoofdstuk B.13 , §.B.13.5.2). Voor kunststofafval geldt dat elke mate van storten in ieder geval te veel is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Voor alle onder par II genoemde deelstromen, tenzij er nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader §.B.13.5.2). Voor kunststof afval geldt dat elke mate van storten in ieder geval te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor partijen gemengd kunststof afval: omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> - uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, - er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd. • Voor thermoplasten, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor thermohardende kunststof en elastomeren, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader §.B.13.5.2). Voor elastomeren en thermohardend kunststof geldt dat elke mate van storten in ieder geval te veel is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor partijen gemengd kunststof afval: omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten mogelijk is. • Voor thermoplasten, thermohardend kunststof en elastomeren omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²		
t.b.v. storten ³	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor partijen gemengd kunststof afval: omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten mogelijk is. • Voor thermoplasten, thermohardend kunststof en elastomeren op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Voor alle onder par II genoemde deelstromen indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

³ Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader § B.12.2.

t.b.v. recycling	Ja	Voor alle onder par II genoemde deelstromen indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor gemengde fracties, thermohardend kunststof en elastomeren indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	Voor thermoplasten: omdat recycling mogelijk is.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor partijen gemengd kunststof afval omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten mogelijk is. • Voor thermoplasten, thermohardend kunststof en elastomeren omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor partijen gemengd kunststof afval omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten mogelijk is. • Voor deelstroom thermoplasten, thermohardend kunststof en elastomeren omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor partijen gemengd kunststof afval omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten mogelijk is. • Voor deelstromen thermoplasten, thermohardend kunststof en elastomeren omdat nuttige toepassing mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

De keuzes in beschrijving van de afbakening en de minimumstandaard van dit sectorplan zijn gewijzigd ten opzichte van LAP2. De minimumstandaarden worden nu beschreven naar soorten kunststof en rubber. Het sectorplan kent een meer gespecificeerde aanpak en maakt onderscheid tussen de verwerking van:

- Gemengde kunststoffracties (exclusief kunstgras),
- Thermoplasten,
- Thermoharders, en
- Elastomeren.

In afwijking van LAP2 worden de kunststoffen voor het vaststellen van de minimumstandaard onderverdeeld naar thermoplasten en thermohardende kunststof. De mogelijkheden van verwerking zijn voor deze categorieën vaak niet gelijk wat een meer gespecificeerde minimumstandaard legitimeert. Rubbers (elastomeren) zijn (m.u.v. autobanden) aan dit sectorplan toegevoegd.

Biobased kunststof

Biobased kunststof dat niet 'biologisch afbreekbaar' is valt onder de reikwijdte van dit sectorplan. Biobased kunststof is kunststof van niet-fossiele, maar van biologische oorsprong. Biobased kunststoffen kunnen zowel thermoplasten, thermohardende kunststoffen als elastomeren zijn en kunnen wel of niet afbreekbaar zijn onder bepaalde condities (zie verder onder 'afbreekbaar kunststof'). Biobased kunststof wat niet afbreekbaar is onder bepaalde condities, valt onder de reikwijdte van dit sectorplan omdat deze technisch gezien gezamenlijk verwerkt kunnen worden met kunststoffen van fossiele oorsprong.

Afbreekbaar kunststof

Sommige kunststoffen zijn onder bepaalde condities 'afbreekbaar'. Men spreekt doorgaans over 'biologisch afbreekbaar kunststof'⁴. Echter, in de praktijk (vergisting / compostering) blijken nog wel wat belangrijke haken en ogen aan composteren of vergisten van afbreekbaar plastic te zitten. Bovendien suggereert de term 'biologisch afbreekbaar' dat dergelijk plastic in de natuur gewoon afbreekt. Dat is echter niet zonder meer het geval. Daarom is een beleidsstandpunt in ontwikkeling over bioplastics, biologisch afbreekbaar plastic en oxo-kunststoffen (gebruik en verwerking). Omdat dit standpunt nog niet is vastgesteld, is in dit sectorplan vooralsnog geen specifiek beleid opgenomen ten aanzien van het verwerken van afbreekbaar kunststof.

Afbreekbaar plastic valt dus (vooralsnog) niet onder de reikwijdte van dit sectorplan. Sterker nog, vervuiling van partijen kunststoffen met afbreekbaar kunststof bemoeilijkt de recycling. Het beleid ten aanzien van het verwerken van afbreekbare plastics wordt eerst nog verder uitgewerkt.

Conform de toelichting op sectorplan 6 (GFT uit huishoudens) hoort bioafbreekbaar kunststof (vb. verpakking van groenten) niet zonder meer bij het gft-afval, ook niet als het voorzien is van een kiemplantlogo. Uitzondering wordt in sectorplan 6 slechts gemaakt voor bioafbreekbare zakken die gebruikt zijn bij de gft-inzameling.

OXO-degradabele kunststoffen

De oxo-degradeerbare plastics zijn fossiele kunststoffen die – door toevoeging van zetmeelverbindingen - afbreken tot microplastics en daarmee problemen kunnen veroorzaken in de recycling en in het milieu. Oxo's vallen vooralsnog niet onder de reikwijdte van dit sectorplan.

Microplastics

Microplastics zijn plastics, kleiner dan vijf millimeter. Microplastics krijgen vooral specifieke aandacht in verband met de gevolgen die ze kunnen hebben in het (aquatisch) milieu. Ze kunnen opgenomen worden door organismen en zodoende in de voedselketen terecht komen. Er zijn vele bronnen voor microplastics (zoals vezels van synthetisch textiel die bij het wassen vrijkomen, rubber slijtstof van banden, resten van verf) waar vooralsnog weinig of geen beleid voor is. Microplastics zijn, omwille van voornamelijk het diffuse vrijkomen naar het milieu, vooralsnog geen onderdeel van dit sectorplan. Er worden op dit moment wel studies uitgevoerd naar de omvang en de risico's van microplastics. Daarnaast wordt vanuit OSPAR en EU beleid besproken welke maatregelen denkbaar zijn. Zie verder [hoofdstuk B.1](#) en § B.2.4.

⁴ Een gangbare normering om te bepalen wat technisch wel en wat niet biologisch afbreekbaar is, is de EN 13432) (kiemplantlogo).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Niet gescheiden ingezameld of niet nagescheiden kunststofafval in huishoudelijk restafval	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval)
Afbreekbare kunststoffen (voorheen 'biologisch afbreekbaar kunststof')	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval) Zie SP06 (GFT afval van Huishoudens)
OXO-degradabele kunststoffen	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval) Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Kunststofgeïsoleerde kabels	Zie SP14 (Papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en restanten daarvan)
Kunststof als onderdeel van shredderafval (nog niet uitgesorteerd)	Zie SP27 (Shredderafval)
Gemengde sorteerfracties die ontstaan bij de verwerking van bouw- en sloopafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar bedrijfsafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar (grof) huishoudelijk afval en het bij particulieren vrijkomende (ongesorteerd) verbouwingsafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en vergelijkbaar)
Drankenkartons	Zie SP41 (Verpakkingen algemeen)
Kunststof verpakkingen, inclusief fracties van het sorteren ervan	Zie SP41 (Verpakkingen algemeen) Zie SP42 (Verpakkingen van verf, lijm, kit of hars) Zie SP43 (Verpakkingen van overige gevaarlijke stoffen)
Autowrakken	Zie SP51 (Autowrakken)
Banden	Zie SP52 (Autobanden)
Kunstgras (wat bestaat uit verschillende componenten van verschillende aard).	Omdat kunstgras bestaat uit verschillende componenten van verschillende aard is kunstgras opgenomen in SP84 (Overige recyclebare monostromen (matrassen, steenwol, tapijt en kunstgras))
EPS, brongescheiden dan wel nagescheiden	Zie SP85 (Geëxpandeerd polystyreen (EPS))
Microplastics	Zie beleidskader .
Kunststof als onderdeel van samengestelde producten	Zie overige sectorplannen (bijvoorbeeld SP71 Afdankte elektrische en elektronische apparatuur) of beleidskader .

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 020104; 070213; 120105; 150102; 160119; 170203; 170204; 191204; 200139.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#))
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#))

- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#))
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#))
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#))
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#))

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Kunststof en Rubber valt onder categorie 22 van [bijlage 5](#) van het LAP⁵: *gemengd kunststofafval (inclusief mengsels van kunststof en rubber) dat, of partijen thermoplastische kunststoffen die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet(en) worden aangemerkt.*

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Bij de indeling van de afvalcategorieën in bijlage 5 is er voor gekozen om één categorie te formuleren voor de kunststoffen en rubbers van dit sectorplan omdat de diverse soorten kunststoffen perfect door nascheiden van elkaar gescheiden kunnen worden. Het is daarom niet nodig deze als aparte categorieën in de lijst op te nemen.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.14](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer

⁵ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Voor Kunststof en Rubber zijn bovendien ook de volgende aspecten van belang;

- Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder m, dienen harde kunststoffen ook bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien harde kunststoffen op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.
- Kunststof gevelelementen: Voor kunststof gevelelementen is een inzamel- en verwijderingsstructuur operationeel. In het verleden bestond hiervoor een vorm van verplichte verwijderingsbijdrage, maar op dit moment is het systeem gebaseerd op vrijwillige deelname.
- Leidingsystemen: Voor kunststof buizen is sinds 1991 een inzamel- en verwijderingsstructuur operationeel, uitgevoerd door de Bureau leiding. Zowel buizen van PVC, PP als PE worden ingezameld en verwerkt.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning of middels algemene regels is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

- ***Sorteren en Scheiden van kunststoffen***: Sorteertechnieken nemen toe. De DKR-normen, hoewel gestoeld op innovaties van ruim 10 jaar geleden, zijn nog steeds leidend in het kunststofverpakkingenbeleid. Inmiddels kan echter veel meer plastic gesorteerd en gerecycled worden. Daarom wordt verkend of de DKR-normen aangescherpt kunnen worden. Er zijn regionale/gemeentelijke inzameldiensten die met succes gebruik hebben gemaakt van de stand der techniek door scherpere/hogere eisen te stellen aan sorteerdere om het ingezamelde kunststofafval hoogwaardiger te recyclen.
- ***Gemengde stromen***: Gemengde stromen bestaan uit een mengeling van thermoplasten, thermoharders en elastomeren. Omdat voor een deel van deze stromen recycling mogelijk is, is de minimumstandaard voor gemengde stromen zoveel als mogelijk scheiden in onderstaande fracties.
- ***Thermoplasten***: Een thermoplastisch kunststof smelt bij verhitting. Het voordeel hiervan is dat het makkelijk opnieuw in een vorm kan worden verwerkt om opnieuw toe te passen (mechanische recycling). Voorbeelden van thermoplasten zijn PE, PP, PET, ABS, PVC en PS. De minimumstandaard voor thermoplasten is recycling. De kwaliteit van het gerecyclede thermoplastische kunststof wordt grotendeels bepaald door de zuiverheid van de gesorteerde stromen. Te denken valt aan verontreinigingen met andere kunststoffen (het uit elkaar houden van bovengenoemde typen kunststof), verontreinigingen met andere stoffen (bijvoorbeeld etensresten) en toeslagstoffen voor de diverse toepassingsgebieden (kleurstoffen, vulstoffen, versterkers, weekmakers, etc.).
- ***Thermohardende kunststoffen***: Een thermoharder smelt niet bij verhitting, maar vergast. Dit maakt recycling lastig. Voorbeelden zijn alkyd- en polyesterharsen. Een mogelijke vorm van recycling is depolymerisatie via chemische processen (zoals thermische depolymerisatie, torrefactie, hydrolyse, solvolyse, pyrolyse en vergassing). Nadeel van deze technieken is dat het relatief veel energie kost en dat het monomeren oplevert en geen polymeren (die moeten dus weer worden gemaakt). Voordeel van deze technieken is dat het behoorlijk zuivere stromen

oplevert die kwalitatief (bijna) gelijk zijn aan 'virgin' kunststof. Depolymerisatie is ook mogelijk voor thermoplasten en elastomeren. Ook wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van vezelversterkte kunststoffen of composiet materiaal. Dat zijn thermohardende kunststoffen versterkt met (bv glas)vezels. Gevolg is dat deze in de afvalfase lastig te verwerken zijn tot nieuw te gebruiken materiaal. Bij deze vezelversterkte kunststoffen kunnen de hars en de vezel wel mechanisch van elkaar worden gescheiden, waarna recycling van de vezel (bijvoorbeeld als versterking in nieuwe producten of als vulstof in de cementindustrie) mogelijk is. Omdat al deze technieken niet altijd toepasbaar zijn, is de minimumstandaard 'andere nuttige toepassing' waaronder energierugwinning.

- **Elastomeren:** Elastomeren zijn kunststoffen die elastisch zijn en daarna hun oorspronkelijke vorm weer terugvinden. Hieronder vallen vooral rubbers. Andere elastomeren zijn PUR, elasthan en neopreen. In ieder geval wordt vooral rubber van banden grotendeels gerecycled: ze worden hergebruikt in speeltoestellen of vermalen en omgevormd tot rubberen stoeptegels en matten. Banden vallen echter onder een ander sectorplan. Rubber van andere toepassingen (bijvoorbeeld transportbanden) wordt nog weinig gerecycled. Dat heeft m.n. te maken met economische aspecten (te weinig volume, wijd verspreide bron). Om die reden is de minimumstandaard 'andere nuttige toepassing' waaronder energierugwinning.

Voor gemengde kunststoffracties (niet zijnde kunstgras!) voorziet de minimumstandaard in een alternatieve verwerkingsvorm. Het kan namelijk voorkomen dat verwerken volgens de minimumstandaard niet mogelijk is.

- Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij partijen die vervuild zijn met andere materialen die niet meer goed te scheiden zijn. Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is in de minimumstandaard aangegeven dat in dergelijke gevallen van de minimumstandaard kan worden afgeweken en 'hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing)'. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing) in dit geval (onder voorwaarden) kan worden toegestaan.
- Naast technische overwegingen die verwerken conform de minimumstandaard onmogelijk maken, kan dit voor bepaalde (specifiek verontreinigde) partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog 'hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing)'. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen is opgenomen in [hoofdstuk A.4](#), § A.4.6 van het beleidskader. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing) in dit geval (onder voorwaarden) kan worden toegestaan.

In [hoofdstuk B.13](#), § B.13.3.3.3 van het beleidskader staat aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande verwerking worden overgebracht.

REACH

REACH is een systeem voor registratie, evaluatie en toelating van chemische stoffen die in de Europese Unie geproduceerd of geïmporteerd worden. Als gerecycled kunststof opnieuw op de markt wordt gezet als product, dan moet het voldoen aan REACH. De samenstelling van recyclaten is echter niet altijd hard te maken tenzij je uitgebreid en specifiek gaat testen, wat erg kostbaar is. Er wordt in Europa discussie gevoerd over REACH en recyclaten.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Polymeren bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREF waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het

bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening

Afvalstoffen	BREF	BBT	Specifieke eis BREF*
Afval bij polymerenproductie	Polymeren	13.1.15	Intern hergebruik / recycling van potentieel afval
Afval van noodstop bij polymerenproductie	Polymeren	13.1.7, 13.1.8	Intern recyclen of nuttige toepassing als brandstof
Afval van de productie van styreenbutadiëenrubber door emulsiepolymerisatie (ESBR)	Polymeren	13.6.7	Externe recycling
Niet-gevaarlijk afval van de productie van viscosevezels	Polymeren	13.10.8	Verbranden in een wervelbedoven en recuperatie van de warmte voor de productie van stoom of energie (elektriciteit)

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 40, geldt voor kunststof en rubberafval een stortverbod. Relevant voor dit sectorplan is dat in de toelichting bij deze categorie in het besluit staat "Voorbeelden van stromen zijn folies uit de land- en tuinbouw, kunstgras en kunststof kozijnen."

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

In de kunststof- en rubberindustrie spelen erg veel initiatieven die gericht zijn op het verlagen van de milieudruk. De ontwikkelingen zijn afhankelijk van het type kunststof, het toepassingsgebied en de sector.

Een deel van de kunststoffen leent zich reeds goed voor recycling. Een ander deel (nog) niet of in mindere mate. Hieronder staan een aantal ontwikkelingen die op termijn mogelijk kunnen leiden tot het aanpassen van de minimumstandaard:

Thermoplasten:

Voor thermoplasten is de minimumstandaard reeds recycling. Belangrijke initiatieven zijn het zuiverder krijgen van de stromen en het afspreken van kwaliteitsnormen voor gerecycled kunststof zodat de mogelijkheden van toepassen van recycleaat groter worden. Daarnaast is chemische recycling (conform thermoharders) interessant voor de stroom kunststof (zoals sorteeresidu's) die té onzuiver is voor mechanische recycling.

Thermoharders (waaronder composieten):

Thermoharders smelten niet bij verhitting maar vergassen, wat recycling lastig maakt. Er wordt continue gezocht naar (chemische) recyclemogelijkheden. Deze zijn vooralsnog niet marktrijp. Wellicht dat dit in de toekomst zal veranderen. Nadeel van deze technieken is dat het relatief veel energie kost en dat het monomeren oplevert en geen polymeren (die moeten dus weer worden gemaakt). Voordeel van deze technieken is dat het behoorlijk zuivere stromen oplevert die kwalitatief (bijna) gelijk zijn aan 'virgin' kunststof.

Pas wanneer marktontwikkelingen daar aanleiding toe geven en voor (bepaalde) thermoharders vormen van recycling zich hebben bewezen wordt aanpassen van de minimumstandaard overwogen. Naast milieuwinst spelen dan vanzelfsprekend ook zaken als kosten, verwerkingszekerheid en gevolgen voor grensoverschrijdend transport van kunststoffen een rol

Elastomeren (Rubber):

Om rubber weer tot hoogwaardig rubber te recyclen is een devulcanisatieproces nodig. Rubber recycling is technisch mogelijk, wordt bij banden (buiten de scope van dit sectorplan) op grote schaal toegepast en is daar ook de minimumstandaard. Voor andere rubbers is deze standaard nog niet mogelijk vanwege logistieke (kleine volumes, wijd verspreid, verschillende afdankingsroutes) en kwalitatieve (veel diverse soorten rubber in verschillende toepassingen; heterogene stroom) redenen. Wanneer marktontwikkelingen hier aanleiding toe geven wordt aanpassen van de minimumstandaard overwogen.

Afbreekbaar kunststof, microplastics en OXO-kunststoffen

Deze stromen vallen op dit moment niet onder dit sectorplan. Voor de deze categorieën wordt een beleidsstandpunt ontwikkeld en speelt ook het nodige op internationaal gebied (zie paragraaf IV). Dit beleidsstandpunt moet nog worden vastgesteld. Dit kan later mogelijk leiden tot aanpassing van dit sectorplan.

Sorteren en scheiden van kunststoffen

Goede recycling begint met goed scheiden van de diverse typen kunststoffen (Bijvoorbeeld HDPE, LDPE, PET, PP, PS, PVC). In Nederland zijn bedrijven actief om deze typen zo zuiver mogelijk uit te sorteren. Hoe zuiverder de stroom, des te zuiverder de regranulaten en hoe hoger de prijs die ervoor wordt betaald door fabrikanten van nieuwe producten. De prijs bepaalt in grote mate ook of een kunststoftype wordt uitgesorteerd: als het type nauwelijks voorkomt zal er geen toegewijde scheiding en recycling industrie voor worden opgezet. De DKR norm doet uitspraak t.a.v. de kwaliteit en zuiverheid van de uitgesorteerde typen kunststof, alsook de kwaliteit van de mixstroom (residu, bevat kunststoffen waarop niet wordt gesorteerd én kunststoffen waarop wel wordt gesorteerd maar die niet herkend zijn).

Aan kunststof producten worden –afhankelijk van de functionele eisen aan het product- additieven toegevoegd (weekmakers, kleurstoffen, impact-modifiers, brandvertragers, etc.). Een op type uitgesorteerde stroom bevat dus ook een breed scala aan additieven, hetgeen inzetbaarheid voor specifieke toepassingen lastig maakt.

Hoogwaardige recycling

In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Het principe hiervan is reeds opgenomen in onder meer de hoofdstukken [A4](#) (uitgangspunten) en [D2](#) (minimumstandaard). Dit sectorplan heeft betrekking op een grote variatie aan afvalstromen waarvoor soms meerdere vormen van recycling mogelijk zijn. In het eerste deel van de planperiode wordt nagegaan of hier stromen bij zijn waarvoor het meerwaarde kan hebben om onderscheid te maken en beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Als uit dit onderzoek komt dat dit meerwaarde heeft en ook reëel (voldoende verwerkingscapaciteit, acceptabel kostenniveau, etc.) is, kan dit leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

VII Overige informatie

Ontwerp

Steeds meer ontwerpers realiseren zich dat zij niet alleen producten ontwerpt maar ook afval. Door het product als afval te beschouwen ontstaat de kans reeds in de ontwerpfase rekening te houden met de afvalfase. Kunststof producten kunnen zo ontworpen worden dat ze makkelijk te herkennen zijn, makkelijk te scheiden zijn van andere materialen, goed recyclebaar zijn, etc. Daarnaast realiseren ook steeds meer ontwerpers dat ontwerpen in een circulaire economie niet stopt bij het product, maar dat ook het kringloopontwerp onderdeel uitmaakt van een goed ontwerp. Hoe moet het product worden afgedankt? Wie organiseert dat de producten volgens de ontworpen manier terugkomen als materialen voor hergebruik of recycling?

Dit zijn positieve ontwikkelingen die passen in het gedachtengoed van het programma Van Afval naar Grondstof. Voor deze af

Indeling op basis van Groene en Oranje lijst van afvalstoffen

De Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA) gaat er bij 'groene lijst'-afvalstoffen van uit dat deze niet zijn gemengd met andere afvalstoffen en zonder veel belasting voor het milieu elders kunnen worden verwerkt. Voor andere afvalstoffen is een kennisgevingsprocedure nodig. Die moet voorkomen dat te sterk verontreinigde partijen afval ongezien de grens overgaan naar bestemmingen waar milieuhygiënische verwerking niet mogelijk is of waar de verwerking gevaar voor de volksgezondheid kan opleveren.

Hieronder is een overzicht gegeven van codes van de groene lijst die voor afvalstoffen van dit sectorplan aan de orde kunnen zijn. Kunststofafval kan van verschillende herkomst zijn en daarmee van kwaliteit verschillen. Om kunststofafval te kunnen indelen onder code B3010 of GH013 van de groene lijst, dient te worden voldaan aan de criteria vastgelegd in de beleidsregel bestuursrechtelijke handhaving verontreinigd papier-, kunststof,- en metaalafval.

Kunststofafval kent in bijlage III van de EVOA twee verschillende codes. De code GH013 geldt alleen voor PVC (polyvinylchloride) afval en de code B3010 voor overige vaste kunststoffen. De reden dat hiervoor aparte codes zijn opgenomen in bijlage III van de EVOA, is dat PVC-afval een

aparte recyclinghandeling moet ondergaan om te voorkomen dat tijdens het recyclingproces gevaarlijke stoffen ontstaan en een slecht recyclingproduct ontstaat. Om die reden geldt dat beide categorieën voor elkaar als andere component moeten worden beschouwd.

Indicatief overzicht van codes op basis van de Groene lijst:

Codes op basis van bijlage IX van het Verdrag van Bazel	B3010
Codes op basis van bijlage III van het OESO verdrag inzake grensoverschrijdend transport van afval voor nuttige toepassing	GH013

Sectorplan 12 Metalen

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Metalen Grotendeels (>50 gew. %) uit metalen bestaande vaste afvalstoffen	<ul style="list-style-type: none"> • Het betreft zowel ferro als non-ferro metaalafvalstoffen: (metaal)schroot, roestvast staal, restanten zink, aluminium, koper, lood en legeringen, edele metalen, metaalstof en katalysatoren gebruikt in auto's; • Zowel gescheiden ingezameld, gescheiden afgegeven als metaalfracties ontstaan na sorteren of scheiden van gemengde afvalstromen. • Voor de categorie "grotendeels uit metalen bestaande afvalstoffen" geldt dat ze alleen onder dit sectorplan vallen wanneer ze niet onder een ander sectorplan kunnen worden gebracht.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), § B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.2 van het beleidskader).

	Afvalstof / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Metalen (ferro en non-ferro metaalafvalstoffen)	Recycling
b	Grotendeels (>50 gew.%) uit metalen bestaande vaste afvalstoffen	Recycling van minimaal de metalen en vervolgens <ul style="list-style-type: none"> • het residu storten als het een niet-brandbaar residu betreft; • het residu verbranden als vorm van verwijdering als het een brandbaar residu betreft. Op basis van deze minimumstandaard is het <i>eveneens toegestaan</i> om dergelijke vaste afvalstoffen te verbranden in een installatie waarbij zeker is dat de metalen uit de reststoffen worden teruggewonnen t.b.v. recycling (vb. AVI's).

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit § B.13.2.2. van het beleidskader iets anders volgt en/of

- toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging i.r.t. zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technische mogelijk is, tenzij zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader hoofdstuk B.13 , § B.13.5.2). Voor de metaalfractie geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader § B.13.5.2). Voor de metaalfractie geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling van in ieder geval de metaalfractie mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling van in ieder geval de metaalfractie mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten		
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling van in ieder geval de metaalfractie mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling van in ieder geval de metaalfractie mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling van in ieder geval de metaalfractie mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én/of op grond van wettelijke bepalingen en/of omdat recycling van in ieder geval de metaalfractie mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader § B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

Metaalafval bestaat uit ferro en non-ferro metaalafvalstoffen. Het zijn metalen in het afvalstadium en (grotendeels uit metalen bestaande) vaste afvalstoffen, zoals (metaal)schroot, roestvast staal, restanten zink, aluminium, koper, lood en legeringen, edele metalen, metaalstof en katalysatoren gebruikt in auto's. Zowel metaalafval dat gescheiden is ingezameld of gescheiden is afgegeven als metaalafval dat ontstaan is na sorteren of scheiden valt onder dit sectorplan.

Gescheiden ingezameld, dan wel via nascheiding verkregen metalen verpakkingsafval valt niet onder dit sectorplan (zie tabel).

Radioactief schroot geen onderdeel van het LAP

Een klein deel van de metaalafvalstoffen is radioactief. Het beheer van radioactief afval valt buiten de reikwijdte van het LAP. Op de verwijdering van radioactief afval is de [Kernenergiewet](#) van toepassing. Voor het beleid wordt verwezen naar de nota 'Radioactief afval'.

Het [Besluit detectie radioactief besmet schroot](#) verplicht tot het gebruik van apparatuur voor de detectie van radioactief besmet schroot en eist financiële zekerheid voor de kosten van het verwijderen hiervan. De aan het besluit gekoppelde [Regeling detectie radioactief besmet schroot](#) stelt nadere eisen aan de te gebruiken meetapparatuur, de registratie van de meetgegevens en de vaardigheden en bekwaamheden van de verantwoordelijke deskundige binnen het schroot verwerkende bedrijf. Indien na meting blijkt dat een lading schroot hoogstwaarschijnlijk splijtstoffen, ertsen of radioactieve stoffen bevat, dan moet hiervan aangifte worden gedaan (Kernenergiewet). Hiervoor is door de -Inspectie Leefomgeving en transport (ILT) speciaal voor schroot verwerkende bedrijven de [Inspectierichtlijn metaal en schroot met radioactieve stoffen](#) opgesteld. De richtlijn is een praktische uitleg van de Kernenergiewet en de daarop gebaseerde regelgeving op het gebied van metaal en schroot met radioactieve stoffen.

Europese End-of-Waste verordening

De Europese Commissie kan criteria ontwikkelen om bepaalde afvalstoffen niet langer als een afvalstof aan te merken. De kaderrichtlijn vermeldt voorwaarden daarvoor. Voor de volgende afvalstoffen van dit sectorplan zijn inmiddels Europese Verordeningen van kracht waarin criteria zijn vastgesteld die bepalen wanneer deze niet langer als afval worden aangemerkt:

- IJzer-, staal- en aluminiumschroot: [Verordening \(EU\) Nr. 333/2011 van 31 maart 2011](#)
- Koperschroot: [Verordening \(EU\) Nr. 715/2013 van 25 juli 2013](#)

Metalen die voldoen aan één van de genoemde verordeningen, en voorzien zijn van een daarop gebaseerde conformiteitsverklaring, zijn geen afvalstoffen meer en vallen niet (meer) onder dit sectorplan.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Huishoudelijk restafval	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval)
Metaalhoudende assen afkomstig van (gasreiniging bij) thermische processen, metaalzouten en katalysatoren gebruikt in industriële productieprocessen	Zie SP03 (Procesafhankelijk industrieel afval)
Batterijen en accu's	Zie SP13 (Batterijen en accu's)
Kabelrestanten	Zie SP14 (Papier- of kunststof geïsoleerde kabels en restanten daarvan)
Gemengde fracties van het shredderen van metaalhoudende afvalstoffen	Zie SP27 (Shredderafval)
Nog niet uitgesorteerd metaalhoudend afval van bouw- en sloopactiviteiten	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval)
Metalen verpakkingen	Zie SP41 (Verpakkingen algemeen) Zie SP42 (Verpakkingen met verf, lijm, kit of hars) Zie SP43 (Verpakkingen met overige gevaarlijke stoffen)
Drukhouders	Zie SP44 (Gasflessen en overige druhouders) Zie SP45 (Brandblussers) Zie SP50 (Tanks voor autogas)
Metalen ondergrondse tanks	Zie SP49 (Ondergrondse tanks)

Autowrakken	Zie SP51 (Autowrakken)
Met olie of vetten verontreinigd metaalafval	Zie SP62 (Metalen met aanhangende olie of emulsie)
PCB-bevattende apparaten	Zie SP64 (PCB-houdende afvalstoffen)
Elektr(on)ische apparatuur	Zie SP71 (Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur)
(Edel)metaalhoudende baden	Zie SP73 (Sterk verontreinigd afvalwater en baden)
Metaalhoudende slibben	Zie SP78 (Filterkoek van ontgiften/neutraliseren/ontwateren)
Kwikhoudend afval	Zie SP82 (Kwik en kwikhoudend afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 020110; 100210; 120101; 120102; 120103; 120104; 120113; 150104; 160117; 160118; 170401; 170402; 170403; 170404; 170405; 170406; 170407; 170409; 190102; 190199; 191001; 191002; 191202; 191203; 200140.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#))
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#))
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#))
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#))
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#))
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#))

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Metalen vallen onder één van volgende categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP³:

- [Categorie 24](#): metalen.
- [Categorie 25A of 25B](#): grotendeels (>50 gew.%) uit metalen bestaande vast afval, afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, vallen deze afvalstoffen onder de A (ga) of B (nga) variant.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorieën in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

Om het bevoegd gezag en bedrijven te ondersteunen wordt op korte termijn een overzicht gemaakt van afvalstoffen waarin een redelijke kans bestaat op aanwezigheid van ZZS die zijn vermeld op de autorisatielijst, de restrictielijst en de kandidatenlijst van REACH en in de POP-verordening. Het resultaat van deze inventarisatie – die overigens niet uitputtend kan zijn – wordt indien van toepassing op dit sectorplan t.z.t. hier opgenomen.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder O, dienen metalen bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien metalen op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden worden opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Voorafgaand aan verdere verwerking worden metaalafvalstoffen bewerkt door schoonmaken, snijden, pletten, persen, knippen en shredderen. Deze activiteiten worden vergund aan houders van vergunningen voor het uitsluitend opslaan (opslaan als zelfstandige activiteit) of verwerken

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

van metaalafvalstoffen.

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen ten aanzien van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.1 van het beleidskader).

Uitzondering op A&V-beleid en AO/IC

Vergunningplichtige inrichtingen die afvalstoffen op- en overslaan of verwerken, en vallen onder categorie 28.4 en 28.5 van bijlage I onderdeel C van het [Besluit omgevingsrecht](#), moeten beschikken over een acceptatie- en verwerkingsbeleid (A&V-beleid) en een beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC). Hierop geldt een aantal uitzonderingen. Een inrichting die uitsluitend textiel, papier, metalen, schroot of glas - of van een combinatie van deze afvalstoffen - accepteert, hoeft niet te beschikken over een A&V-beleid en AO/IC. Dit kan relevant zijn voor bedrijven die actief zijn in het verwerken van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan. Zie verder het [beleidskader D.3](#).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor het verwerken van metalen is recycling. Afvalstoffen die voor het merendeel uit metalen bestaan en daarom onder dit sectorplan vallen, kunnen schoongemaakt worden en/of metaal moet worden afgescheiden. Vervolgens kunnen de metalen gerecycled worden. Ook voor eventuele reststoffen die daarbij ontstaan is een minimumstandaard opgenomen ten einde de hoeveelheid te storten afvalstoffen zo veel als mogelijk te beperken.

Naar analogie met het sectorplan 'oliefilters' biedt het sectorplan de mogelijkheid om vaste afvalstoffen die grotendeels, maar niet uitsluitend, uit metalen bestaan te verbranden onder voorwaarde dat de metalen uit de reststoffen van verbranding kunnen worden teruggewonnen. Dit betekent dat het moet gaan om metaalstukken van voldoende omvang zodat vb. de magneten van een dergelijke nabehandeling het metaal weldegelijk kunnen recupereren.

IJzerhoudende metaalafvalstoffen, zoals ijzer- en staalschroot, gietijzerschroot en roestvast-staal, worden ingezet bij de productie van ijzer en staal. Non-ferro metaalafvalstoffen zoals restanten zink, aluminium, koper, lood en legeringen van dergelijke non-ferro metalen, slakken, assen, metaalstof, edele metalen en katalysatoren worden ingezet in smelt- en gietinstallaties die doorgaans in één metaalsoort gespecialiseerd zijn.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstacken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREFs Ferrometaalbewerking, IJzer en staal, Non ferrometalen, Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen en Smederijen en gieterijen bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Voor een deel hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

In een aantal gevallen zijn er echter wel als BBT aangemerkte bepalingen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. In het algemeen is daarbij recycling als BBT aangegeven. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

Een deel van de als BBT aangemerkte bepalingen betreft verdergaande of meer specifieke eisen

dan de minimumstandaard. Het gaat daarbij in het algemeen om intern(e) hergebruik of recycling als BBT waarbij de afvalstof (bij voorkeur) terug in het proces moet worden gebracht. In deze gevallen moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening. De tabel in paragraaf VIII geeft een overzicht van relevante passages uit de BREFs waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 38, geldt voor metalen een stortverbod.

VII Overige informatie

Indeling op basis van Groene en Oranje lijst van afvalstoffen

De Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA) gaat er bij 'groene lijst'-afvalstoffen van uit dat deze niet zijn gemengd met andere afvalstoffen en zonder veel belasting voor het milieu elders kunnen worden verwerkt. Voor andere afvalstoffen is een kennisgevingsprocedure nodig. Die moet voorkomen dat te sterk verontreinigde partijen afval ongezien de grens overgaan naar bestemmingen waar milieuhygiënische verwerking niet mogelijk is of waar de verwerking gevaar voor de volksgezondheid kan opleveren.

Hieronder is een overzicht gegeven van codes van de groene lijst die voor afvalstoffen van dit sectorplan aan de orde kunnen zijn. Metaalafval kan van verschillende herkomst zijn en daarmee van kwaliteit verschillen. Om metaalafval te kunnen indelen onder code B1010 of B1050 van de groene lijst, dient voldaan te zijn aan de bepalingen uit de [beleidsregel bestuursrechtelijke handhaving verontreinigd papier-, kunststof- en metaalafval 2015](#).

Indicatief overzicht van codes op basis van de Groene lijst

Codes op basis van bijlage IX van het Verdrag van Bazel	B1010, B1050
Codes op basis van bijlage IIIA van de EVOA	Mengsel B1010 en B1050

VIII Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening

Afvalstoffen	BREF	BBT	Specifieke eis BREF*
Verzameld stof /afgescheiden vaste deeltjes van het afwickelen van coils voor koud walsen	Ferrometaalbewerking	A5.2	Intern hergebruik ijzerstof /-deeltjes
Metallische bijproducten bij koud walsen	Ferrometaalbewerking	A5.2	Interne recycling in metallurgisch proces
Intern schroot ijzer- en staalproductie	IJzer en staal	7	Intern recyclen
Afval ijzer- en staalproductie (vaste ijzerrijke residuen)	IJzer en staal	8, 9	Intern hergebruik of (interne of externe) toepassing van gespecialiseerde recyclingtechnieken; voor vaste residuen waarvoor dit niet kan, zo veel mogelijk extern gebruiken of recyclen, anders gecontroleerd beheren.
Afval sinterfabriek	IJzer en staal	30, 31	Residuen die ijzer en koolstof bevatten, zo veel mogelijk recyclen op sinterband, rekening houdend met oliegehalte (< 0,5%)
Afval hoogovens (stof hoogovengasbehandeling en ontstopping ovenhuis; slib)	IJzer en staal	68	Interne recycling stof (van hoogovengasbehandeling en ontstopping ovenhuis) indien mogelijk; scheiding (hydrocyclonage) slib gevolgd door interne recycling grove fractie
Afval oxystaalproductie (stof van oxystaalovengasbehandeling, van secundaire ontstopping en	IJzer en staal	82	Recycling stof terug in staalproductieprocessen indien mogelijk; gebruik filterstof en slib voor externe terugwinning ijzer en non-ferrometalen;

walshuid van continugieten; slib)			scheiding slib gevolgd door recycling ruwe fractie (intern of extern)
Afval elektrostaalproductie (vuurvast materiaal, filterstoffen, walshuid)	IJzer en staal	93	Externe terugwinning van non-ferrometalen uit filterstoffen; terugwinning walshuid in waterbehandeling gevolgd door recycling (intern of extern)
Schroot (koper) als secundaire grondstof voor koperproductie	Non Ferrometalen	20	Afscheiden van niet-metalen en andere metalen dan koper uit schroot
Afvalstromen koperproductie	Non Ferrometalen	54	Prioriteitsvolgorde: intern hergebruik, terugwinning van metalen
Schroot (aluminium) als grondstof voor secundaire aluminiumproductie	Non Ferrometalen	74	Afscheiden van niet-metalen en andere metalen dan aluminium uit schroot
Aluminiumhoudende afvalstoffen secundaire aluminiumproductie	Non Ferrometalen	85	Prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Afval van primaire loodproductie	Non Ferrometalen	104	Prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Afvalstoffen secundaire lood- en tinproductie	Non Ferrometalen	107	prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Afval zinkproductie	Non Ferrometalen	117	prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Zinkhoudend afval smelten	Non Ferrometalen	130	prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Cadmiumhoudend afval cadmiumproductie	Non Ferrometalen	133	prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Metaalhoudend afval productie edelmetalen	Non Ferrometalen	149	prioriteitsvolgorde: terugwinning metalen en intern hergebruik / recycling, externe recycling
Slakken productie ijzerlegeringen	Non Ferrometalen	161	prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Metaalhoudend filterstof en slib productie ijzerlegeringen	Non Ferrometalen	162	prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Afval nikkel- en cobaltproductie	Non Ferrometalen	176	prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Filterstof uit de metaalbewerking	Smederijen en gieterijen	5.2	Stof hergebruiken in EAF oven
Schoon schroot vrijkomend bij smeden en gieten	Smederijen en gieterijen	5.2	Interne recycling

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Sectorplan 13 Batterijen en accu's

I Afbakening

Een batterij of accu is een bron van door rechtstreekse omzetting van chemische energie verkregen elektrische energie.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Batterijen en accu's	<ul style="list-style-type: none"> Het betreft alle soorten batterijen en accu's (lood-zuur batterijen en accu's, nikkel-cadmium batterijen en accu's en overige). Batterijen en accu's kunnen zuren en zware metalen, zoals zink, cadmium, nikkel, kwik en lood(verbindingen) bevatten.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Lood-zuurbatterijen en -accu's	<p>Afscheiden van vloeistoffen en zuren gevolgd door recycling (zie bijlage III, deel B bij Richtlijn 2006/66/EG inzake batterijen en accu's).</p> <p>Deze minimumstandaard betekent voor lood-zuurbatterijen en -accu's: Scheiding in componenten gevolgd door (opsomming cumulatief):</p> <ul style="list-style-type: none"> recycling van zuur, lood, en andere recyclebare metalen, nuttige toepassing van de kunststofcomponenten m.u.v. bakelietafval, verbranden van bakelietafval, en storten van niet voor recycling geschikte componenten zoals (niet metalen) bouten, klemmen en dergelijke.
b	Nikkel-cadmium-batterijen en -accu's	<p>Afscheiden van vloeistoffen en zuren gevolgd door recycling (zie bijlage III, deel B bij Richtlijn 2006/66/EG inzake batterijen en accu's).</p> <p>Deze minimumstandaard betekent specifiek voor nikkel-cadmiumbatterijen en accu's (opsomming cumulatief):</p> <ul style="list-style-type: none"> recycling van ten minste 75% van het gemiddelde gewicht, zo veel mogelijk recycling van het cadmium als technisch en financieel haalbaar is, en recycling van de aanwezige metalen.
c	Andere afgedankte batterijen en accu's	<p>Afscheiden van vloeistoffen en zuren gevolgd door recycling (zie bijlage III, deel B bij Richtlijn 2006/66/EG inzake batterijen en accu's).</p> <p>Deze minimumstandaard betekent voor overige batterijen en accu's (opsomming cumulatief):</p> <ul style="list-style-type: none"> recycling van ten minste 50% van het gemiddelde gewicht, en recycling van de aanwezige metalen met uitzondering van kwik. Het kwik moet verwerkt worden volgens sectorplan 82 kwikhoudend afval. <p>Ter verduidelijking wordt nog opgemerkt dat bovenstaande minimumstandaard betekent dat het eveneens toegestaan om lithium-ion batterijen, middels voorbereiding voor hergebruik, geschikt te maken voor gebruik als energie-opslag.</p>

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2. van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van (voorbereiding voor) hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader hoofdstuk B.13 , par. B.13.5.2).
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Van in ieder geval de aanwezige metalen, tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling van de metalen de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling (van in ieder geval de metalen) mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat deze verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Omdat deze verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat deze verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

Batterijen en accu's kunnen zuren en zware metalen, zoals zink, cadmium, nikkel, kwik en lood(verbindingen) bevatten.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Apparatuur, aangewend in samenhang met de bescherming van wezenlijke belangen in verband met de veiligheid van de lidstaten, wapens, munitie en oorlogsmateriaal, met uitzondering van producten die niet voor specifieke militaire doeleinden zijn bestemd, alsmede batterijen en accu's die in deze apparatuur wordt gebruikt	Beleidskader
Apparatuur bestemd om de ruimte ingestuurd te worden alsmede batterijen en accu's die in deze apparatuur wordt gebruikt	Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 090111; 090112; 160215; 160601; 160602; 160603; 160604; 160605; 200133; 200134.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#))
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#))
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#))
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#))
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#))
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#))

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Batterijen en accu's vallen onder de volgende categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP³:

- [categorie 81](#): loodzuur batterijen en accu's;
- [categorie 82A](#): batterijen en accu's als bedoeld in de Regeling beheer batterijen en accu's 2008 voor zover niet zijnde loodzuur batterijen en accu's (categorie 81) en voor zover zij op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt
- [categorie 82B](#): batterijen en accu's als bedoeld in de Regeling beheer batterijen en accu's 2008 voor zover niet zijnde loodzuur batterijen en accu's (categorie 81) en voor zover zij op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Lithiumbatterijen dienen vanwege de gevaareigenschappen apart te worden vervoerd indien de lithiumbatterijen bij een verwerker als een aparte afvalstof zijn uitgesorteerd.

Producentenverantwoordelijkheid t.a.v. inzameling van batterijen en accu's

In de Nederlandse regelgeving is voor deze afvalstroom producentenverantwoordelijkheid opgenomen. Producenten (waaronder ook de importeurs), alsook distributeurs (zoals detaillisten en garagehouders) zijn verantwoordelijk voor de inzameling of inname en verwerking van batterijen en accu's wanneer deze worden afgedankt, de recycling als materiaal en de bekostiging van deze handelingen. Producenten/importeurs moeten een mededeling indienen bij de Minister van IenW hoe zij invulling geven aan deze verplichtingen. Een mededeling kan individueel of collectief worden ingediend. Collectieve mededelingen zijn gedaan door de Stichting Batterijen ([Stibat](#)) en Auto Recycling Nederland ([ARN](#)).

Batterijen en accu's die zijn ingebouwd in elektrische en elektronische apparatuur moeten door de eindgebruiker of door onafhankelijke gekwalificeerde vaklieden eenvoudig uit de apparatuur verwijderd worden. In de gebruiksaanwijzing moet worden opgenomen welk soort of type batterij of accu de apparatuur bevat en hoe deze uit de apparatuur gehaald kan worden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

Toelichting op de minimumstandaard

Ingezamelde of teruggenomen batterijen of accu's worden verwerkt en gerecycled als materiaal waarbij de best beschikbare technieken ter bescherming van de gezondheid van de mens en het milieu moeten worden gehanteerd.

- Verwerking vindt plaats overeenkomstig bijlage III, deel A, bij richtlijn [2006/66/EG](#).
- Recycling als materiaal vindt plaats overeenkomstig bijlage III, deel B, bij richtlijn [2006/66/EG](#), waarbij afgedankte batterijen en accu's die worden uitgevoerd naar landen buiten de Europese Gemeenschap niet worden meegeteld bij het halen van de doelstellingen, met uitzondering van batterijen en accu's waarvan degene die uitvoert kan aantonen dat de recycling als materiaal heeft plaatsgevonden in omstandigheden die gelijkwaardig zijn aan de voorschriften, bedoeld in bijlage III, deel B, bij richtlijn [2006/66/EG](#).
- De recyclingrendementen van de recyclingprocessen van batterijen en accu's worden berekend aan de hand van de bepalingen in verordening 493/2012/EU.

Een rechtsoordeel in een casus over lithium-ion accu's geeft aan dat voor deze specifieke accu's, bij deze specifieke casus, een einde afvalstatus kan worden bereikt na een handeling van 'voorbereiden voor hergebruik'. De minimumstandaard staat een dergelijke verwerking toe omdat voorbereiden voor hergebruik hoogwaardiger is dan recycling van de materialen. Zodra de batterijen en -accu's na het hergebruik alsnog in de afvalfase komen, kunnen deze alsnog worden gerecycled volgens de beschreven minimumstandaard.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Non Ferrometalen bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Het gaat daarbij om de verwerking van kunststof en zwavelzuur uit loodzuurbatterijen. De minimumstandaard is in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 9, geldt voor batterijen en accu's een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Het gebruik van afgedankte lithium-ion accu's uit elektrische auto's voor energieopslag is in onderzoek. De accu's zouden, binnen randvoorwaarden en na bewerking, een functie kunnen vervullen als statische buffercapaciteit in intelligente elektriciteitsnetwerken. Een rechtsoordeel in een casus hierover geeft aan dat voor deze specifieke accu's een einde afvalstatus kan worden bereikt, waardoor hergebruik voor dit doel mogelijk wordt. In de looptijd van het LAP3 zal deze ontwikkeling worden gevolgd. De minimumstandaard voor deze afvalstroom maakt voorbereiden voor hergebruik reeds mogelijk.

VII Overige informatie

De Europese Richtlijn voor batterijen en accu's (2006/66/EG) verbiedt onder meer het in de handel brengen van batterijen en accu's met kwik en cadmium boven een bepaalde grenswaarde. De richtlijn is geïmplementeerd in het [Besluit beheer batterijen en accu's 2008](#) en de daarop gebaseerde [Regeling beheer batterijen en accu's 2008](#).

Sectorplan 14 Papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en restanten daarvan

I Afbakening

Papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en restanten daarvan komen vrij bij het aanleggen, onderhouden, vervangen en verwijderen van deze kabels, of bij het ontmantelen/scheiden van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en restanten daarvan	Dit omvat: <ul style="list-style-type: none"> • Met papier en lood omhulde metalen kabels, vaak geïmpregneerd met olieachtige materialen; • met kunststof omhulde metalen kabels en snoeren; • garnituren zoals verbindingen en eindafsluitingen.
Oliedrukkabels	Dit zijn kabels die olie, koolteer of andere gevaarlijke stoffen bevatten.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van PCB en PAK in de restfractie van de verwerking. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), § B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en snoeren en oliedrukkabels	Scheiden in een metaalfractie, een kunststoffractie en een restfractie.
b	Uit a verkregen metaal- en kunststoffractie	Verwerken overeenkomstig de sectorplannen metaal (SP12) en kunststof en rubber (SP11).
c	Uit a verkregen restfractie die <i>geen</i> koolteer bevat of PCB's in gehalte hoger dan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180	Andere nuttige toepassing (bijvoorbeeld hoofdgebruik als brandstof).
d	Uit a verkregen restfractie die koolteer bevat of PCB's in gehalte hoger is dan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180	Verbranden als vorm van verwijdering. Andere vormen van verwerken zijn alleen toegestaan wanneer zeker is dat de PAK's respectievelijk PCB's daarbij volledig worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van [hoofdstuk B.13](#) kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Grensoverschrijdend transport koolteer of PCB-houdende restfractie

PCB's moeten worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.

Als gevolg hiervan moet overbrenging vanuit of naar Nederland altijd worden aangemerkt als overbrenging vanuit of naar Nederland voor (voorlopige) verwijdering¹. Dit geldt ook als het merendeel van de afvalstoffen uiteindelijk - na vernietiging van de aanwezige PCB's - nuttig wordt toegepast.

Bij overbrenging naar Nederland moet de beoogde verwerking bovendien voldoen aan de Regeling verwijdering PCB's.

Overbrenging en zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK en/of PCB's bij overbrenging van restfracties na verwerking. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij alsnog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van voorbereiden voor hergebruik of recycling van de metalen of het kunststof de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader hoofdstuk B.13 , paragraaf B.13.5.2). Voor papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en snoeren geldt dat elke mate van storten of anderszins verwijderen te veel is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
	Nee	Voor de koolteer of PCB-houdende restfractie (als bedoeld in paragraaf II onder d) tenzij de aanwezige PAK voorafgaand of gelijktijdig aan de nuttige toepassing worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet, of tenzij de PCB's voorafgaand aan de nuttige toepassing worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor ongescheiden kabels (zoals bedoeld in paragraaf II onder a), omdat recycling (van in ieder geval de metalen en kunststoffen) mogelijk is; • Voor de koolteer of PCB-houdende restfractie (als bedoeld in paragraaf II onder d) tenzij de aanwezige PAK voorafgaand of gelijktijdig aan de nuttige toepassing worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet, of tenzij de PCB's voorafgaand aan de nuttige toepassing worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.
	Ja	Voor de niet koolteer of PCB-houdende restfractie (als bedoeld in

¹ De Regeling verwijdering PCB's noemt expliciet de handelingen D8, D9, D10, D12 en D15, ofwel uitsluitend handelingen van verwijdering. Op basis van art. 7, lid 2 en bijlage V, deel 1 van de verordening zijn D9, D10, R1 en R4 mogelijk, maar voor de laatste 2 geldt een uitzondering voor PCB-houdende afvalstoffen. Ook hier blijven dus alleen D-handelingen over en betreft het dus altijd verwijdering.

		paragraaf II onder c), tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2). Voor de restfractie geldt dat iedere mate van storten te veel is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor ongescheiden kabels (zoals bedoeld in paragraaf II onder a) en voor de restfractie zonder koolteer of PCB's (als bedoeld in paragraaf II onder c) omdat nuttige toepassing van zowel de metalen, het kunststof als de restfractie mogelijk is.
	Ja	Voor de restfractie die wel koolteer of PCB bevat (als bedoeld in paragraaf II onder d), onder voorwaarde dat duidelijk is dat alle PCB's of aanwezige PAK zullen worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor ongescheiden kabels (zoals bedoeld in paragraaf II onder a) en voor de restfractie zonder koolteer of PCB's (als bedoeld in paragraaf II onder c) omdat nuttige toepassing van zowel de metalen, het kunststof als de restfractie mogelijk is. • Voor de restfractie die koolteer of PCB's bevat (als bedoeld in paragraaf II onder d) omdat de PCB's of de aanwezige PAK moeten worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.
t.b.v. storten ³	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én/of omdat nuttige toepassing mogelijk is (nuttige toepassing is niet mogelijk voor de restfractie die PCB's bevat).

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor de andere deelstromen dan de koolteer of PCB-houdende restfractie, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen en/of omdat zowel voor de overgebrachte afvalstof als voor de bij een eerste handeling gevormde fracties nuttige toepassing mogelijk is.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

³ Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

Papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en restanten daarvan bestaan uit met papier en lood omhulde metalen kabels, vaak geïmpregneerd met olieachtige materialen of met kunststof omhulde metalen kabels en snoeren. Deze kabels kennen een toepassing in onder- en bovengrondse kabelnetwerken voor telecommunicatie, transport en energie of als snoeren/kabels van elektrische en elektronische apparatuur. Onder kabels en restanten daarvan wordt in dit sectorplan ook verstaan garnituren zoals verbindingen en eindafsluitingen en oliedrukkabels (kabels die olie, koolteer of andere gevaarlijke stoffen bevatten).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Kunststofafval	Zie SP11 (Kunststof en Rubber)
Vaste metaalhoudende afvalstoffen zonder aanhangende olie of emulsie	Zie SP12 (Metalen)
Glasvezelkabels	Zie SP15 (Glasvezelkabels)
Gemengd bouw- en sloopafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en vergelijkbaar)
Vast metaalhoudende afvalstoffen met aanhangende olie of emulsie	Zie SP62 (Metalen met aanhangende olie of emulsie)
Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, niet zijnde losse kabels en snoeren	Zie SP71 (Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 170409; 170410; 170411.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#))
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#))
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#))
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#))
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#))
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).

- Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#))

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Papier- en kunststofgeïsoleerde kabels en/of oliedrukkabels en gepantserde papier-loodkabels en/of restanten van deze kabels vallen onder de categorieën 7A en 7B van [bijlage 5](#) van het LAP⁴. Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, vallen deze afvalstoffen onder de A (ga) of B (nga) variant. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van koolteer en PCB's in de restfracties van de verwerking. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)). Zoals uit de afbakening en de invulling van de minimumstandaard blijkt kunnen de kabels verontreinigd zijn met koolteer en PCB's.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

De volgende aspecten kunnen van belang zijn bij het 'ontdoen' van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan:

- In het [Bouwbesluit 2012](#) en de [Regeling Bouwbesluit 2012](#) is de verplichting opgenomen (art. 4.1) dat een aantal stoffen, die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden, op de bouwplaats moeten worden gescheiden en gescheiden moeten worden afgevoerd. De afvalstoffen van dit sectorplan die vallen in categorie 7A van [bijlage 5](#) van het LAP (... kabels die gevaarlijke stoffen bevatten), vallen onder de eerst genoemde categorie uit de Regeling Bouwbesluit.

⁴ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard in LAP3 blijft ongewijzigd ten opzichte van LAP2 en is met name gericht op het zoveel mogelijk nuttig toepassen van de metaal- en kunststoffractie van deze geïsoleerde kabels.

Het beleid is gericht op recycling. Hiervoor wordt aansluiting gezocht bij de minimumstandaarden in [sectorplan 11](#) (kunststof en rubber) en [sectorplan 12](#) (metaal). Voor de kunststoffractie is het echter denkbaar dat in specifieke gevallen recycling relatief duur is. In die gevallen voorziet de minimumstandaard van sectorplan 11 in een mogelijkheid om alsnog verbranden mogelijk te maken. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval (beleidskader [hoofdstuk A.4](#), paragraaf A.4.6). Zie hiervoor verder sectorplan 11.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 44a, geldt voor papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en restanten daarvan een stortverbod.

Sectorplan 15 Glasvezelkabels

I Afbakening

Glasvezelkabels worden in hoofdzaak gebruikt in onder- en bovengrondse kabelnetwerken voor met name telecommunicatie. Glasvezelkabelrestanten komen vrij bij de productie van kabels en bij het aanleggen, onderhouden, vervangen en verwijderen van bekabeling.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Glasvezelkabels en -restanten	Glasvezelkabels en restanten bestaan in hoofdzaak uit kunststoffen, glas en metalen. In de oude generatie glasvezelkabels zijn metalen als koper en staal toegepast. Deze oude kabels worden vervangen door kabels zonder metalen vanwege kwetsbaarheid bij blikseminslag. Als vochtbarrière wordt aluminium nog wel toegepast.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2 van het beleidskader).

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Glasvezelkabels en -restanten	Verbranden als vorm van verwijdering.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Hoogwaardiger verwerkingsvormen worden door marktpartijen onderzocht. Afhankelijk van deze ontwikkelingen kan de minimumstandaard in de planperiode worden herzien.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2. van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening)

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader hoofdstuk B.13 , §. B.13.5.2). Voor glasvezelkabels en -restanten geldt dat iedere mate van storten te hoog is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	--
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen wettelijke belemmeringen voor hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	--
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

Glasvezelkabels bestaan in hoofdzaak uit kunststoffen, glas en metalen. Met name in de oude generatie glasvezelkabels zijn metalen als koper en staal toegepast. Deze worden vervangen door kabels zonder metalen vanwege kwetsbaarheid bij bliksemingslag. Als vochtbarrière wordt aluminium nog wel toegepast.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Glasafval afkomstig van de productie van glasvezelkabels	Zie SP03 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Overige soorten kabels	Zie SP14 (Papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en restanten daarvan)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 101103; 170411.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het

afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Glasvezelkabels vallen onder categorie 109B van bijlage 5 van het LAP³: *overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.*

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorieën in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling milieubeheer stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de Wet milieubeheer in het Besluit inzamelen afvalstoffen een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek hoofdstuk B.14, paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor glasvezelkabels en –restanten is verbranden als vorm van verwijdering. Vezels en gel bemoeilijken een hoogwaardige verwerking van glasvezelkabels en –

³ Ook de Arm kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

restanten.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 44b, geldt voor glasvezelkabels een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Aangezien glasvezelkabels steeds meer gebruikt worden is het van belang om recycling van glasvezelkabelreststoffen te bevorderen. Hoogwaardiger verwerkingsmogelijkheden worden door marktpartijen onderzocht. Afhankelijk van de ontwikkeling van hoogwaardiger verwerkingsmethoden kan de minimumstandaard in de planperiode worden herzien.

Sectorplan 16 Waterzuiveringsslib

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Slib dat vrijkomt bij rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's)	Het gaat om waterzuiveringsslib dat vrijkomt bij de <i>biologische</i> zuivering van afvalwater.
Slib dat vrijkomt bij industriële afvalwaterzuiveringsinstallaties (AWZI's)	
Slib dat vrijkomt bij de biologische zuivering van afvalwater in de scheepvaart	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), § B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie § B.14.5.2 van het beleidskader).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Waterzuiveringsslib, niet zijnde slibben van afvalwaterzuivering uit de voedings- en genotmiddelenindustrie	<p>De volgende verwerkingsmethoden zijn <i>toegestaan</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thermisch verwerken, al dan niet na voordrogen, leidend tot oxidatie van het organisch materiaal. Voorbeelden hiervan zijn: <ul style="list-style-type: none"> – verbranding in verschillende typen installaties (slibverbrandingsinstallatie (SVI), cementoven, energiecentrale of AVI), al dan niet in combinatie met biologische dan wel thermische voordroging; – vergassen gevolgd door nuttige toepassing van het verkregen gas. • Inzet als hulpstof in Hydrostab voor toepassing op een stortplaats. • Terugwinnen van stoffen uit het slib (bijv. fosfaat, bioplastic, alginaat, etc.) met de kanttekening dat het residu wat overblijft na terugwinning niet mag worden gestort. <p>De volgende verwerkingsvormen zijn nadrukkelijk <i>niet toegestaan</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Natte oxidatie en pyrometallurgisch smelten • Drogen of anderszins verwerken voorafgaand aan storten
b	Slibben van afvalwaterzuivering uit de voedings- en genotmiddelenindustrie	<p>Recycling.</p> <p>Inzet als hulpstof in Hydrostab voor toepassing op een stortplaats is eveneens toegestaan.</p> <p>Voor slibben waarvoor recycling technisch niet mogelijk is of waarvoor de kosten voor afgifte van deze partijen aan de poort van de verwerker door de ontdoener meer zouden bedragen dan €205,-/ton, is de minimumstandaard 'verbranden als vorm van verwijdering'.</p>

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van [hoofdstuk B.13](#) kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit § B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Voor deze afvalstof geldt dat elke mate van storten te veel is. Zie ook beleidskader hoofdstuk B.13 , § B.13.5.3.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor afvalwaterzuiveringsslib <i>niet</i> afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par. II onder a), tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Voor deze afvalstof geldt dat elke mate van storten te veel is. Zie ook beleidskader § B.13.5.3.
	Nee	Voor afvalwaterzuiveringsslib afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par. II onder b), omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor afvalwaterzuiveringsslib <i>niet</i> afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par. II onder a).
	Nee	Voor afvalwaterzuiveringsslib afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par. II onder b), omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Voor afvalwaterzuiveringsslib <i>niet</i> afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par. II onder a), tenzij als vervolghandeling alsnog een deel van de afvalstof wordt gestort.
	Nee	Voor afvalwaterzuiveringsslib afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par. II onder b), omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is.
-----------------------------	-----	--

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor afvalwaterzuiveringsslib <i>niet</i> afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par. II onder a), indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	Voor afvalwaterzuiveringsslib afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par. II onder b), omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Ja	Voor afvalwaterzuiveringsslib <i>niet</i> afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par. II onder a), tenzij als vervolghandeling alsnog een deel van de afvalstof wordt gestort
	nee	Voor afvalwaterzuiveringsslib afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par. II onder b), omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat deze verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

Dit sectorplan gaat uitsluitend over slibben van afvalwater dat biologisch gezuiverd is.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Overige industriële slibben	Zie SP03 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Overige slibben uit de scheepvaart	Zie SP53 (Afvalstoffen afkomstig van schepen)
Slibben uit de waterzuivering van slachthuizen en vleesverwerkende industrie die restanten aan dierlijk materiaal kunnen bevatten	Zie SP65 (Dierlijk afval)
Overige waterige slibben, niet voortkomend uit de biologische zuivering van afvalwater	Zie SP73 (Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden) en Beleidskader
Zeefgoed van het afzeven van influent uit RWZI's	Zie SP09 (Afval van onderhoud van openbare ruimten)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 020204; 020305; 020403; 020502; 020603; 020705; 030311; 040106; 040107; 040219; 040220; 050109; 050110; 060502; 060503; 070111; 070112; 070211; 070212; 070311; 070312; 070411; 070412; 070511; 070512; 070611; 070612; 070711; 070712; 100120; 100121; 101213; 190805; 190811; 190812; 191105; 191106.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstromen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#))
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#))
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#))
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#))
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#))
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#))

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

De afvalstoffen van dit sectorplan vallen onder de volgende categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP³:

- [categorie 109A of 109B](#): voor 'zuiveringsslib niet afkomstig van de voedings- en genotsmiddelenindustrie (par.II onder a)'. Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant.
- [categorie 16](#): voor 'zuiveringsslib wat vrijkomt bij de biologische zuivering van afvalwater uit de voedings- en genotsmiddelenindustrie (par.II onder b)'; en

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS) op de autorisatielijst ([REACH](#) bijlage XIV), de restrictielijst (REACH bijlage XVII), de kandidatenlijst REACH en bijlage IV van de [POP-verordening](#). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

Voor waterzuiveringsslib afkomstig uit de scheepvaart, zijn bovendien ook de volgende aspecten van belang;

- Op zuiveringsslib afkomstig van schepen is de [EG-richtlijn havenontvangstinstallaties](#) van toepassing;
- Voor het inzamelen van aan boord ontstaan zuiveringsslib, dat gevaarlijk afval is, is een inzamelvergunning op grond van het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) noodzakelijk. (zie het beleidskader B4 voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht). In de inzamelvergunning neemt het bevoegd gezag ook voorschriften op ten aanzien van het

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

gescheiden houden van de in te zamelen afvalstoffen. Zie het beleidskader, [hoofdstuk B.7](#) voor de voorwaarden waaronder mengen kan worden vergund.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor de verschillende slibben die vallen onder dit sectorplan is ten opzichte van LAP2 niet significant gewijzigd.

Voor slibben afkomstig van de biologische zuivering van afvalwater uit de voedings- en genotsmiddelenindustrie blijft de minimumstandaard recycling (vb. toepassing als meststof al dan niet na biologisch drogen [composteren of vergisten]).

Toch kan het voorkomen dat verwerken hiervan volgens de minimumstandaard niet mogelijk is.

- Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is in de minimumstandaard aangegeven dat in dergelijke gevallen van de minimumstandaard kan worden afgeweken en 'verbranden als vorm van verwijdering' is toegestaan. Ook is in paragraaf III aangegeven dat overbrenging t.b.v. verbranden dan kan worden toegestaan.
- Naast technische overwegingen die recycling onmogelijk maken, kan recycling voor bepaalde (specifiek verontreinigde) partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog verbranden mogelijk te maken. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen is opgenomen in [hoofdstuk A.4](#), § A.4.6. van het beleidskader. Ook is in paragraaf III aangegeven dat overbrenging t.b.v. verbranden in dit geval kan worden toegestaan.

In [hoofdstuk B.13](#), § B.13.3.3.3 van het beleidskader staat aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande verwerking worden overgebracht.

Voor de overige slibben die vallen onder dit sectorplan blijven diverse verwerkingsvormen mogelijk die aansluiten bij of gelijkwaardig zijn aan 'thermisch verwerken'. Natte oxidatie blijft echter ongewenst i.v.m. de relatief grote hoeveelheid reststoffen die daarbij ontstaat, zonder dat hier een positieve energieopbrengst tegenover staat en i.v.m. een relatief groot verbruik aan specifieke chemicaliën. Ook pyrometallurgisch smelten komt niet voor vergunningverlening in aanmerking. Voor deze afvalstroom scoort deze verwerkingstechniek op een groot aantal milieuthema's slechter dan de wel toegestane thermische vormen van verwerking. Dit wordt met name veroorzaakt door het hoge energiegebruik en het ontbreken van substantiële vermeden emissies door geproduceerde producten.

Zuiveringsslibben afkomstig van RWZI's en AWZI's worden in nagenoeg alle gevallen mechanisch ontwaterd en afgevoerd naar een verwerker. Deze voorbehandeling is toegestaan. Indien een RWZI op grond van de vergunning bedrijfsslib mag verwerken, mogen deze slibben geen dierlijk afval bevatten. Het beleid voor dierlijk afval is uitgewerkt in [sectorplan 65](#) 'Dierlijk afval'. De slibben worden vervolgens gedroogd, al dan niet gecomposteerd en/of verbrand.

Hoewel de hierboven beschreven minimumstandaarden voor een deel van het zuiveringsslib 'verbranden als vorm van verwijderen' mogelijk maken, is het beleid gericht op nuttige toepassing. Het gaat hierbij met name om inzet als brandstof, verwerken in/tot meststof (met name slib van voedings- of genotsmiddelenindustrie) en zelfs ook verwerken in/tot een bouwstof. Hieronder volgt een aantal aandachtspunten bij de genoemde vormen van nuttige toepassing:

Inzet als meststof / inzet t.b.v. productie van compost

Op RWZI- en AWZI-zuiveringsslibben is [Richtlijn 86/278/EG](#) betreffende de bescherming van het milieu, in het bijzonder de bodem, bij het gebruik van zuiveringsslib in de landbouw van toepassing.

In internationaal verband is vastgelegd dat bodemverontreiniging voorkomen moet worden. Dit

uitgangspunt is ook gehanteerd bij het formuleren van kwaliteitseisen en doseringsnormen voor compost. De kwaliteitseisen voor compost zijn opgenomen in het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#) en de doseringsnormen in het [Besluit gebruik meststoffen](#).

De eisen geformuleerd in het bovengenoemde besluit gaan o.a. over de concentraties van zware metalen en arseen in meststoffen. RWZI-zuiveringsslib voldoet niet altijd aan deze eisen. Hierop dient dus een adequate beoordeling plaats te vinden. Van de industriële slibben voldoen slechts enkele stromen aan de eisen van dit besluit. Dit zijn vooral slibben uit AWZI's van de voedingsmiddelenindustrie.

Terugwinnen van fosfaat

De optie fosfaatwinning is nieuw in LAP3 en wordt toegestaan zolang de restfractie die overblijft na de fosfaatwinning niet wordt gestort. Zie ook sectorplan 22.

Het terugwinnen van grondstoffen uit slib

Er zijn veel ontwikkelingen op het gebied van terugwinning van grondstoffen uit het slib. Denk hierbij aan fosfaat, bioplastics, alginaat, cellulose, etc. Veel van deze zaken worden op het moment van inwerkingtreding van LAP3 nog niet grootschalig uitgevoerd en zijn vooral in de ontwikkelfase. In het LAP worden deze ontwikkelingen – die in potentie een bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van een Circulaire Economie en dus aan een belangrijk doel van het beleid – wel mogelijk gemaakt, maar onder de randvoorwaarde dat het niet leidt tot storten van een residu. Zou daarvan namelijk sprake zijn dan ontstaat er spanning met een ander belangrijk doel van het beleid, namelijk het minimaliseren van de hoeveelheid afval die wordt gestort.

BREF in relatie tot de minimumstandaard.

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Diverse BREFs bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. In het algemeen hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

In een aantal gevallen zijn er echter wel als BBT aangemerkte bepalingen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREFs waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening:

Afvalstoffen	BREF	BBT	Specifieke eis BREF*
Slib afvalwaterbehandeling chemische industrie	Afgas- en afvalwaterbehandeling (Final Draft)	14	Voorbehandeling door conditioneren, ontwateren / indikken, stabilisatie en/of drogen
Slib van afvalwater van de voedingsmiddelen- en zuivelindustrie	Voedingsmiddelen, dranken en zuivel	5.1.6	Voorbewerking door stabilisatie, indikken, ontwateren en/of drogen
Slib van de afvalwaterzuivering van de productie van ethyleendichloride en vinylchloridemonomeer	Organische bulkchemie	12.5.6	Verbranden in verbrandingsinstallatie voor gevaarlijk afval; storten alleen indien organohalogeengehalte < 0,1% d.s. is
Niet-gevaarlijk afval van de productie van viscosevezels	Polymeren	13.10.8	Verbranden van niet gevaarlijk afval in een wervelbedoven en recuperatie van de warmte voor de productie van stoom of energie (elektriciteit)
Afvalwaterzuiveringsslib slachthuizen	Slacht- en destructiehuizen	5.1.5	Verwijderen conform de Verordening dierlijke bijproducten

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Stortverbod

Omdat er voldoende mogelijkheden zijn om mechanisch ontwaterd en gedroogd zuiveringsslib binnen dan wel buiten Nederland thermisch te verwerken, is het storten van bewerkt zuiveringsslib niet meer toegestaan. Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 21, geldt voor slib, afkomstig van inrichtingen voor het biologisch zuiveren van afvalwater, een stortverbod.

VI Overige informatie

Vanaf 1 januari 2015 mogen herwonnen fosfaten als meststof worden verhandeld, gebruikt en vervoerd als voldaan wordt aan de algemene eisen voor meststoffen in het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#). Ook mogen herwonnen fosfaten worden ingezet voor de productie van een fosfaatmeststof. Zie voor meer informatie ook de wijziging van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet van 15 december 2014 ([Staatsblad 2014, 543](#)).

Momenteel wordt op Europees niveau gewerkt aan een herziening van de meststoffenwet. Ook dit gaat mogelijk gevolgen hebben voor de inzet van zuiveringsslib of daaruit teruggewonnen materialen. Zo nodig wordt het sectorplan hier te zijner tijd op aangepast.

Sectorplan 17 Reststoffen van drinkwaterbereiding

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Reststoffen van drinkwaterbereiding	Deze reststoffen zijn overwegend anorganisch van samenstelling en bestaan in hoofdzaak uit kalkkorrels, waterijzer, filtergrind, slibben en zand. Reststoffen van drinkwaterbereiding kunnen arseen bevatten.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

II.a Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van arseen. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), § B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie § B.14.5.2 van het beleidskader).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Reststoffen van drinkwaterbereiding	<p>Recycling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik als hulpstof bij de productie van meststoffen (bijvoorbeeld om het gehalte aan zwavelwaterstof beneden schadelijke niveaus te houden), of in een rioolwaterzuivering (voor bijvoorbeeld fosfaatbinding of zwavelbinding [stankbestrijding]), in beide gevallen voor zover de arseenconcentratie kleiner of gelijk is aan 150 mg/kg droge stof en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving dit toestaat; • Recycling tot een bouwstof voor zover dit is toegestaan binnen de randvoorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit en met inachtneming van het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (§ B.7.5.4 beleidskader); • Andere vormen van recycling, voor zover de arseenconcentratie kleiner of gelijk is aan 500 mg/kg droge stof en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving dit toestaat. <p>De genoemde grens van 500 mg/kg droge stof mag niet door mengen van partijen worden bereikt.</p>
b	Reststoffen van drinkwaterbereiding die niet geschikt zijn voor verwerking volgens a	<p>Storten op een daarvoor geschikte stortplaats.</p> <p>Hoogwaardigere verwerking dan deze minimumstandaard zijn nadrukkelijk niet toegestaan als hierdoor - of in een vervolgbewerking - diffuse verspreiding van arseen kan optreden. Als gevolg daarvan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • is immobilisatie om het materiaal alsnog geschikt maken voor inzet als bouwstof niet toegestaan; • is verbranden als vorm van verwijderen alleen toegestaan als de daarbij ontstane reststoffen (assen) worden gestort, zodat geen verspreiding van arseen kan plaatsvinden.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

II.b Specifiek beleid ten aanzien van mengen en opbulken i.r.t. verwerken volgens de minimumstandaard

Specifiek voor dit sectorplan gelden de onderstaande bepalingen t.a.v. mengen bovenop het mengbeleid zoals dat is beschreven in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Voor het opbulken van kleine partijen met als doel het produceren van een bouwstof worden, voor wat betreft het bepalen van de samenstelling, de regels die op basis van artikel 4.3.2, lid 3 van de [Regeling bodemkwaliteit](#) en § 6.4 van [SIKB-protocol 9335-1](#) gelden voor grond en baggerspecie voor deze afvalstroom van overeenkomstige toepassing verklaard.

In afwijking van § 6.4.1 van [SIKB-protocol 9335-1](#) is voor het toetsen aan deze mengregels geen analyse van het 'standaard stoffenpakket' noodzakelijk maar alleen een analyse op Arseen. Deze beperking staat vanzelfsprekend los van eventuele analyses die bij toepassing als bouwstof op basis van geldende wet- en regelgeving verplicht zijn.

Zie ook paragraaf V.4 voor nadere toelichting op bovenstaande.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit § B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#) § B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader hoofdstuk B.13 , § B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor partijen waarvoor nuttige toepassing niet mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort en overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging.
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor partijen als bedoeld in paragraaf II onder a, omdat nuttige toepassing mogelijk is. Voor partijen als bedoeld in paragraaf II onder b, omdat verbranden een te storten restfractie oplevert en overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Omdat voorlopige verwijdering een te storten restfractie oplevert en overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

IV Overwegingen bij de afbakening

Reststoffen van drinkwaterbereiding komen vrij bij de bereiding van drinkwater. Deze reststoffen zijn overwegend anorganisch van samenstelling en bestaan in hoofdzaak uit kalkkorrels, waterijzer, filtergrind, slibben en zand.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Zuiveringsslib	Zie SP16 (Waterzuiveringsslib)
Arseensulfideslib	Zie SP83 (Arseensulfideslib en arseensulfide-filterkoek)
Reststoffen die voldoen aan de bepalingen van de definitie van 'grond' of 'baggerspecie' in artikel 1 van het Besluit bodemkwaliteit	Zie SP39 (Grond) Zie SP40 (Baggerspecie)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 190901; 190902; 190903; 190905; 190906; 190999.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1 Aandachtspunten t.a.v. hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Reststoffen van drinkwaterbereiding vallen onder de volgende categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP³:

- [Categorie 17](#): reststoffen van drinkwaterbereiding met een maximaal gehalte aan arseen van 500 mg/kg droge stof die
 - geschikt zijn voor gebruik als hulpstof bij de productie van meststoffen of in een rioolwaterzuivering en/of
 - binnen geldende wet- en regelgeving geschikt zijn voor andere vormen van recycling.
- [Categorie 18](#): Reststoffen van drinkwaterbereiding die bedoeld zijn om in te zetten als, of voor de productie van een bouwstof én daarvoor geschikt zijn volgens de bepalingen van het Bbk.
- [Categorie 107 en 108](#): overig afval dat gestort mag worden volgens het [Bssa](#) of een minimumstandaard uit het LAP. Dit betreft zowel gevaarlijk als niet-gevaarlijk afval.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Afvalstoffen die behoren tot de categorie 98 of 99 mogen echter niet zonder meer worden samengevoegd. Hiervoor gelden namelijk specifieke bepalingen die zijn beschreven in [hoofdstuk B.7](#), § B.7.5.2 van het beleidskader.

Het komt regelmatig voor dat er veel kleine partijen van verschillende ontdoeners voor verwerking worden ontvangen en dat het niet realistisch is om iedere partij apart te bemonsteren en te analyseren. Daarom is in paragraaf II opgenomen in hoeverre opbulken van kleine partijen is toegestaan. Hoewel drinkwaterbereidingsslib geen grond is, is - omdat het primair wel om inzet als bouwstoffen onder het [Bbk](#) gaat - voor dit laatste aangesloten bij hetgeen bij grond wordt aangehouden op basis van de Regeling bodemkwaliteit en specifiek in het daarbij horende SIKB-protocol 9335-1. Concreet betekent dit dat grote uniforme partijen ten minste eens per 2.000 ton moeten worden geanalyseerd, maar dat kleine partijen van verschillende ontdoeners mogen worden opgebult tot 100 ton, waarna verder opbulken pas mag na monsternamen en analyse.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van arseen. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.1 van het beleidskader).

Voor deze afvalstof is in aanvulling op de algemene lijn rond mengen en 'zeer zorgwekkende stoffen' nog specifiek een beperking opgenomen ten aanzien van het wegmengen van arseen. Dit is beschreven in de paragraaf II.b. Ook voor deze stof is het streven om dit zoveel mogelijk uit de materiaalkringlopen te verwijderen. Wel is in de minimumstandaard een grenswaarde opgenomen om de uitvoering ook realistisch en praktisch werkbaar te houden. In deze gevallen biedt de normering uit het [Besluit bodemkwaliteit](#) een vangnet om te voorkomen dat milieuhygiënisch onacceptabele situaties ontstaan.

Concreet betekent dit het volgende (toelichting op paragraaf II.b):

- als op basis van voorinformatie de houder een indicatie heeft dat partijen die worden samengevoegd, individueel in dezelfde milieuhygiënische categorie kunnen worden ingedeeld, deze mogen worden opgebult tot een maximum van 2.000 ton alvorens wordt overgegaan tot monsternamen en analyse (dit betekent monsterneming conform SIKB protocol 1001). De analyse van arseen wordt uitgevoerd door een daartoe geaccrediteerd en erkend laboratorium.
- vrachten afkomstig van verschillende ontdoeners mogen worden opgebult tot een partij van 100 ton, tenzij op basis van ervaringen met betreffende herkomstlocaties of andere aanwijzingen wordt verwacht dat sprake is van mogelijk verdachte herkomst. Verdere samenvoeging van deze partijen tot 100 ton tot een samengestelde partij van 2.000 ton is pas toegestaan wanneer een indicatief onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van de individuele partijen van 100 ton is uitgevoerd. Dit betekent dat per partij van maximaal 100 ton tenminste 10 grepen worden genomen (evenredig verdeeld) en samengevoegd tot een mengmonster. Het mengmonster wordt geanalyseerd op arseen. De analyse wordt uitgevoerd door een daartoe AS3000 geaccrediteerd en erkend laboratorium.

Mengen tot bouwstof mag plaatsvinden als wordt voldaan aan B.7.5.4.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor het verwerken van reststoffen van drinkwaterbereiding is recycling binnen de voorwaarden zoals aangegeven in paragraaf II.

Voor partijen met een te hoog gehalte aan arseen is de minimumstandaard storten. Wel moet, indien omwille van het arseengehalte storten de enige uitvoerbare optie is, een ontheffing van het stortverbod worden verkregen.

Aangezien het streven is om arseen uit de stoffenkringloop te verwijderen, is hoogwaardiger verwerken dan storten op een daarvoor geschikte stortplaats slechts toegestaan indien er geen diffuse verspreiding van arseen kan optreden. Dit betekent dat middels immobilisatie geschikt maken als bouwstof nadrukkelijk niet is toegestaan en verbranden als vorm van verwijdering of als vorm van nuttige toepassing slechts is toegestaan wanneer de daarbij vrijkomende reststoffen alsnog worden gestort. Het hanteren van een strengere grenswaarde dan de gekozen 500 mg/kg droge stof wordt vanuit praktisch oogpunt niet haalbaar geacht.

Aquaminerals (voorheen: De Reststoffenunie) coördineert de verwerking van reststoffen van waterbereiding voor recycling. De minimumstandaard sluit aan bij technieken die operationeel zijn voor het verwerken van reststoffen van drinkwaterbereiding.

Besluit bodemkwaliteit

In het [Besluit bodemkwaliteit](#) worden eisen gesteld aan de samenstelling van organische stoffen en de emissie van anorganische stoffen (waaronder arseen). Een reststof van drinkwaterbereiding kan onder het Besluit bodemkwaliteit worden gerecycled als bouwstof als de arseen-emissie de normwaarde van 0,9 mg/kg niet overschrijdt (zie Bijlage A [Regeling bodemkwaliteit](#)).

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstukken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 22, geldt voor reststoffen van drinkwaterbereiding een stortverbod. Slechts in die gevallen waarin storten, omwille van het arseengehalte, als enige verwerkingsoptie overblijft, kan een ontheffing op het stortverbod worden verleend.

Sectorplan 18 KCA, KGA

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
KCA	Klein Chemisch Afval: De als gevaarlijk aangemerkte afvalstoffen die in kleine hoeveelheden bij huishoudens gescheiden vrijkomen en opgenomen zijn op de KCA-lijst .
KGA	Klein Gevaarlijk Afval: De conform de Europese afvalstoffenlijst aangemerkte gevaarlijke afvalstoffen die in kleine hoeveelheden gescheiden vrijkomen bij bedrijven.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Voor afvalstoffen die vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan is geen minimumstandaard aangegeven gezien de grote diversiteit aan afvalstromen. De gescheiden gehouden afvalstromen moeten conform de eigen minimumstandaarden (zie elders in dit LAP) worden verwerkt.

III Grensoverschrijdend transport

Voor het beleid rond de overbrenging van gevaarlijke afvalstoffen in kleine hoeveelheden die kunnen behoren tot KCA en/of KGA wordt verwezen naar de betreffende sectorplannen.

IV Overwegingen bij de afbakening

Wat is KCA?

KCA (Klein Chemisch Afval) bestaat uit afvalstoffen die als gevaarlijk worden aangemerkt en die in kleine hoeveelheden bij huishoudens vrijkomen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om verfresten, spaarlampen en medicijnen. Vanaf het in werking treden van LAP3 wordt het volgende beschouwd als KCA (limitatief):

- **Huishouden:** batterijen, spaarlampen/energiezuinige lampen, TL-buizen, vloeibare gootsteenontstopper, lampolie, petroleum en bestrijdingsmiddelen/insecticiden.
- **Medicijnkastje:** medicijnen, kwikthermometers, injectienaalden
- **Doe-het-zelf:** verf, lak, beits en houtverduurzamingsmiddelen; bij verven gebruikte producten zoals terpentijn, thinner, verfabijtmiddel, verfverdunder; kwastreiniger, kwastontharder en wasbenzine; kwikschakelaars.
- **Hobby:** fotofixeer, foto-ontwikkelaar, etsvloeistoffen zoals salpeterzuur en zwavelzuur, zoutzuur.
- **Vervoer:** accu's, benzine, motorolie / afgewerkte olie / remolie, oliefilters.

Actiepunt ten aanzien van de afbakening van KCA

Voor de categorie medicijnen wordt op korte termijn een actie gestart om na te gaan of 'afval van cytostatica' kan worden toegevoegd aan KCA.

Toelichting:

Ten tijde van het opstellen van de KCA-lijst in 2001 speelde dit niet, maar met het toenemen van thuisverpleging en thuiszorg komt dit soort afval steeds vaker bij huishoudens zelf vrij. Het gaat dan om alles wat in aanraking is geweest met mensen die door thuiszorg behandeld worden met cytostatica zoals verbandmiddelen, onderleggers, pleisters, incontinentiemateriaal en luiers, wegwerphandschoenen en disposable washandjes. Gelet op het extreem toxische karakter van dit afval is afvoer via huishoudelijk restafval niet wenselijk (zakken die scheuren, risico's bij nascheiding). Onderzocht wordt of patiënten die thuis met cytostatica worden behandeld via het ziekenhuis of de thuiszorg een aparte verzamelbox kunnen krijgen voor met cytostatica besmet afval. Deze box kan vervolgens als KCA worden afgegeven op de milieustraat van de gemeente. Bij de uitvoering van deze actie worden naast de ministeries van IenW en SZW ook thuiszorgorganisaties en gemeenten betrokken.

Wat is KGA?

KGA (Klein Gevaarlijk Afval) bestaat uit kleine hoeveelheden gevaarlijk afval afkomstig van bedrijven. Het betreft alle afvalstoffen die op basis van de [Europese afvalstoffenlijst](#) als gevaarlijk worden aangemerkt.

Afvalstoffen die KCA/KGA kunnen zijn maar waar de verwerking is geregeld in andere sectorplannen.

Onderhavig sectorplan omvat geen beleid t.a.v. verwerking. Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft voor een aantal deelstromen voor KCA/KGA een verwijzing naar de sectorplannen waar de verwerking van die stromen is geregeld:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Batterijen en accu's	Zie SP13 (Batterijen en accu's)
Afval van behandeling met cytostatica	Zie SP19 (Afval van gezondheidszorg bij mens of dier)
Verpakkingen verfafval	Zie SP42 (Verpakkingen met verf, lijm, kit of hars)
Verpakkingen met overig gevaarlijk afval	Zie SP43 (Verpakkingen met overige gevaarlijke stoffen)
Oliefilters	Zie SP55 (Oliefilters)
Motorolie / afgewerkte olie / remolie	Zie SP56 (Afgewerkte olie)
Gasontladingsslampen	Zie SP66 (Gasontladingsslampen en fluorescentiepoeder)
Oplosmiddelen	Zie SP67 (Halogeenaarne oplosmiddelen en glycolen) Zie SP68 (Halogeenhoudende oplosmiddelen)
Teruggewonnen koudemiddelen en koudemiddelenrestanten	Zie SP70 (CFK's, HCFC's, HFK's en halonen)
Zwavelhoudend afval	Zie SP72 (Zwavelzuur, zuurteer en overig zwavelhoudend afval)
Zuren, basen en metaalhoudende afvalwaterstromen	Zie SP73 (Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden) of hoofdstuk A.4 , paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Fotofixeer en foto-ontwikkelaar	Zie SP79 (Ontwikkelaar en fixeer)

	Zie SP80 (Vast fotografisch afval)
Hardingszouten	Zie SP81 (Hardingszouten)
Kwikhoudend afval / kwikthermometers	Zie SP82 (Kwikhoudend afval)
Arseensulfideslib	Zie SP83 (Arseensulfideslib en arseensulfidefilterkoek)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

Gegeven de verscheidenheid aan afvalstoffen die als KCA en KGA kunnen worden aangeboden is het niet mogelijk een gelimiteerd overzicht van Euralcodes te vermelden.

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

KCA/KGA valt als gevolg van de diversiteit aan afvalstoffen onder diverse categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP¹. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstof

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de

¹ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

Voor sommige soorten KGA geldt dat deze uitsluitend mogen worden afgegeven aan een inzamelvergunninghouder. Het gaat om het volgende KGA (overeenkomstig het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#), art.1, eerste lid onder c):

- chemicaliën van laboratoria,
- afgewerkte olie (let op minder dan 200 liter i.p.v. kg),
- resten van amalgaam van tandartsen,
- resten van verven, lakken en bijvoorbeeld beitsen,
- fotografisch gevaarlijk afval (onder andere fixeer, ontwikkelaar en spoelwater), en
- zuur, loog, galvanische- en etsbaden bij metaalbewerking.

Overig KGA moet op grond van de [Wet milieubeheer](#) worden afgegeven aan een op de VIHB-lijst geregistreerde inzamelaar. In sommige gemeenten is het voor bedrijven ook toegestaan kleine hoeveelheden KGA aan het KCA-depot aan te leveren.

Burgers kunnen KCA afgeven op een KCA-depot. Om vast te stellen of een afvalstof die vrijkomt bij burgers KCA is, kan gebruik worden gemaakt van de in paragraaf IV van dit sectorplan opgenomen lijst. Producenten en importeurs van KCA zijn namelijk niet verplicht hun producten te voorzien van een KCA-logo, waardoor een eigen beoordeling altijd dient plaats te vinden.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Voor **KGA** zijn ook de volgende aspecten van belang:

- Voor het inzamelen van zes stromen KGA is een inzamelvergunning op grond van het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) noodzakelijk. Dit betreft de eerder in deze toelichting genoemde stromen. Zie het beleidskader, [hoofdstuk B.4](#) voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht. In de inzamelvergunning neemt het bevoegd gezag ook voorschriften op ten aanzien van het gescheiden houden van de in te zamelen afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) voor de voorwaarden waaronder mengen kan worden vergund.
- In de [Regeling vervoer huishoudelijk gevaarlijk afval 2015](#) is het toegestaan om KGA, afgegeven door bedrijven, aangeleverd in een KGA-box en maximaal 60 liter (per afgifte), te vervoeren met de chemokar. Deze afgifte door bedrijven is op grond van artikel 10.37 [Wet milieubeheer](#) echter alleen toegestaan als het bedrijf of de gemeente die de chemokar uitbaat is vermeld op de [VIHB-lijst](#) of (bij inzamelvergunningplichtige stromen) een inzamelvergunning heeft.

Voor **KCA** zijn ook de volgende aspecten van belang:

- KCA-stromen worden door burgers in het algemeen gescheiden aangeleverd. KCA-depots moeten deze gescheiden aangeboden stromen gescheiden houden. Gemeenten zijn verplicht KCA gescheiden in te zamelen. Elke gemeente heeft de vrijheid om de inzameling van KCA naar keuze in te richten. De meeste gemeenten passen een gecombineerd systeem toe van brengen naar het KCA-depot en ophalen via de chemokar. De grootste hoeveelheden KCA worden ingezameld via het brengsysteem.
- Gevaarlijke afvalstoffen die niet worden aangemerkt als KCA (zie paragraaf IV van dit sectorplan), maar door burgers wel worden aangeboden moeten in beginsel door de gemeenten worden ingenomen. In geval een afvalstof niet kan worden ingenomen moet de gemeente de burger verwijzen naar een inrichting/inzamelaar die de afvalstof wel mag accepteren.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient een afvalstof die valt onder een categorie van [bijlage 5](#) van het LAP gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

Er is geen minimumstandaard voor KCA/KGA omdat KCA/KGA bestaat uit een diversiteit van

gevaarlijke afvalstoffen. Voor de verschillende stromen die onderdeel uitmaken van KCA/KGA gelden wel minimumstandaarden. Hiervoor dienen de betreffende sectorplannen te worden geraadpleegd.

Stortverbod

In het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa) worden KCA en KGA niet expliciet genoemd, maar een groot aantal van de afvalstoffen die veel voorkomen in KCA en KGA wel. Op basis hiervan is het storten van KCA en KGA niet toegestaan.

VI Overige informatie

KCA-lijst

De opsomming van zaken die onder KCA vallen (paragraaf IV) is gebaseerd op de in het verleden opgestelde [KCA-lijst](#). De KCA-lijst is een lijst met gescheiden in te zamelen KCA-producten (uit huishoudens), gegroepeerd naar vijf productgroepen: huishoudens, medicijnen en afval van thuiszorg, doe-het-zelf, hobby en vervoer.

Deze lijst is een van de producten van het Programma Gescheiden Inzamelen van Klein Chemisch Afval dat in 2000 is vastgesteld door het Afval Overleg Orgaan. Als zodanig is dit een actualisatie van de oude Welles/Nietes-lijst die in 1992 door het RIVM in opdracht van het toenmalige ministerie van VROM is opgesteld. Na het in werking treden van LAP3 wordt specifiek voor medicijnen nagegaan of de KCA-lijst kan worden uitgebreid met cytostatisch besmet afval uit de thuiszorg van patiënten en of andere medicijnresten niet juist kunnen vervallen van de lijst (zie eerder deze toelichting – paragraaf IV).

Informatie over klein chemisch afval, Handreiking voor gemeenten en inzamelaars (2000, AOO/(toenmalige) Ministerie van VROM): [KCA Handreiking voor gemeenten en inzamelaars](#).

Sectorplan 19 Afval van gezondheidszorg bij mens of dier

I Afbakening

Afval van gezondheidszorg bij mens of dier komt hoofdzakelijk vrij bij intramurale zorginstellingen, extramurale zorginstellingen, dierenartsen, onderzoekscentra, laboratoria, ggd's, huis- en tandartsenpraktijken en gebruiksruidten voor drugsgebruikers. Het gaat daarbij met name om afval dat vrijkomt bij verloskundige zorg en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij de mens of dier en/of verwant onderzoek.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Infectieuze afvalstoffen, niet-infectieuze lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen van gezondheidszorg bij mensen (dit is specifiek ziekenhuisafval)	Het gaat om - infectieuze afvalstoffen (Euralcode 180103) - niet-infectieuze lichaamsdelen en organen (Euralcode 180102) en - cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen (Euralcode 180108) Voorbeelden zijn: lichaamsdelen, organen, bloedzakjes, geconserveerd bloed, verband, gipsverband, linnengoed, wegwerpkleding, luiers en incontinentiemateriaal, cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen.
Infectieuze afvalstoffen, en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen van gezondheidszorg bij dieren	Het gaat om - infectieuze afvalstoffen (Euralcode 180202) - cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen (Euralcode 180207)
Overig afval uit de gezondheidszorg van mens en dier	Het gaat om afvalstoffen die vallen onder de Euralcodes 180104 en 180203. Dit betreft afvalstoffen waarvan de inzameling en verwerking niet zijn onderworpen aan specifieke richtlijnen (zoals de ADR). Voorbeelden zijn niet infectieus verband, gipsverband, linnengoed, wegwerpkleding, luiers, gedecontamineerd afval, etc. Het kan ook gaan om afval waarvan het infectierisico door decontaminatie is weggenomen

Afval van genetisch gemodificeerde organismen valt niet onder het LAP, en dus ook niet onder dit sectorplan. In het Besluit en de Regeling genetisch gemodificeerde organismen 2013 is opgenomen hoe met genetisch gemodificeerde organismen moet en mag worden omgegaan.

Sectorplan 19 heeft geen betrekking op radioactief afval.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Infectieuze afvalstoffen, niet-infectieuze lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen van gezondheidszorg bij mensen (dit is specifiek ziekenhuisafval)	Thermische verwerking in een speciaal voor deze afvalstoffen vergunde installatie, binnen dan wel buiten Nederland, onder voorwaarde dat dit leidt tot volledige vernietiging van alle infectieuze materialen, lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen. Gelet op de aard van het afval is nuttige toepassing niet toegestaan: 1. vanuit ethische overwegingen voor lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten; 2. op basis van risicobeperking voor cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen; 3. voor ander afval tenzij hierbij een volledige vernietiging van alle infectieuze materialen plaatsvindt. Het door decontaminatie wegnemen van het infectierisico van infectieuze

		afvalstoffen is onder voorwaarden alleen toegestaan voor deelstroom 3 waarbij de gedecontamineerde stroom verwerkt wordt conform de minimumstandaard onder c. De gedecontamineerde stroom mag niet worden gemengd met een niet gedecontamineerde 180104 stroom.
b	Infectieuze afvalstoffen, en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen van gezondheidszorg bij dieren	Verbranden als vorm van verwijdering onder voorwaarde dat dit leidt tot volledige vernietiging van alle infectieuze materialen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen. Dit geldt ook bij hoogwaardiger verwerking. Indien de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren en/of Wet Dieren van toepassing is, moet bij de verwerking ook hieraan worden voldaan
c	Overig afval uit de gezondheidszorg van mens en dier	Verbranden als vorm van verwijdering.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Omdat hoogwaardigere verwerking van het afval zoals beschreven onder a niet wordt toegestaan, spelen er ook geen ontwikkelingen om deze standaard te verhogen. Voor afval zoals beschreven onder b spelen geen ontwikkelingen om deze standaard te verhogen. Overig afval uit de gezondheidszorg van mens en dier (c) is een heterogene stroom (textiel, kunststof, metaal, glas, gips, etc). Voor ontwikkelingen die per materiaalstroom spelen wordt verwezen naar de respectievelijke sectorplannen.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Dierlijke bijproducten

Als sprake is van dierlijke bijproducten, dan is voor (communautair en internationaal) transport de Verordening dierlijke bijproducten en niet Verordening (EG) 1013/2006 leidend. Communautair en internationaal transport van dierlijke bijproducten die zijn gemengd met ander afval vallen – als het andere afval gevaarlijk afval is - weer wél onder de EVOA.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling, of t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling, of t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor deelstroom a en b onder par II, gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof, behoudens ander afval dan lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten of cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen voor zover hierbij een volledige vernietiging van alle infectieuze materialen plaatsvindt.
	Ja	Voor deelstroom c onder par II, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. B.13.5.2). Voor deze afvalstof geldt dat elke mate van storten te veel is.

<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor deelstroom a onder par II, tenzij het verwerken betreft in een speciaal voor het thermisch verwerken van deze afvalstof vergunde installatie, onder voorwaarde dat dit leidt tot volledige vernietiging van alle infectieuze materialen, lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen.
	Ja	Voor deelstroom b en c onder par II.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Voor deelstroom a en b onder par II, tenzij het verwerken betreft in een speciaal voor het thermisch verwerken van deze afvalstof vergunde installatie, onder voorwaarde dat dit leidt tot volledige vernietiging van alle infectieuze materialen, lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen.
	Ja	Voor deelstroom c onder par II, tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en omdat verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Nee	Voor deelstroom a en b onder par II, omdat deze verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard, behoudens ander afval dan lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten of cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen voor zover hierbij een volledige vernietiging van alle infectieuze materialen plaatsvindt.
	Ja	Voor deelstroom c onder par II, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor deelstroom a onder par II, omdat deze verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard, behoudens ander afval dan lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten of cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen voor zover hierbij een volledige vernietiging van alle infectieuze materialen plaatsvindt.
	Ja	Voor deelstroom b en c onder par II. Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor deelstroom a onder par II. Uitzondering geldt voor het verbranden in een speciaal daarvoor vergunde installatie als vorm van verwijdering onder voorwaarde dat er onderbezetting is van de capaciteit van die speciaal daarvoor vergunde installatie.
	Ja	Voor deelstroom b en c onder par II. Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Voor deelstroom a en b onder par II.
	Ja	Voor deelstroom c onder par II. Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat storten niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [Kra](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

In de bijlage bij dit sectorplan is een overzicht gegeven over de Euralcodes die aan de verschillende afvalstoffen moeten worden toegekend. De afbakening van dit sectorplan is hierop gebaseerd. De basis van dit overzicht is een onderzoek dat in de periode 2004-2006 is verricht naar de afbakening en verwerking van "specifiek ziekenhuisafval". Daarbij zijn onder meer keuzes gemaakt over de Euralcodes die aan de verschillende afvalstoffen moeten worden toegekend. Het sectorplan maakt op basis van de herkomst van de afvalstof, mens of dier, en het risico van de afvalstof onderscheid in de drie categorieën zoals in de afbakening genoemd.

Verordening dierlijke bijproducten

Een belangrijk deel van het afval dat ontstaat bij onderzoek, diagnose, behandeling en preventie van ziekten bij dieren, zoals bloed, excretia vermengd met beddingsafval, proefdieren of delen van proefdieren, moet opgevat worden als niet voor menselijke consumptie geschikte dierlijke bijproducten. Dergelijke bijproducten vallen onder de [Verordening dierlijke bijproducten 1069/2009](#) (hierna te noemen: de Verordening). Deze verordening deelt dierlijke bijproducten in drie categorieën in. De Verordening schrijft voor op welke wijze en door wie de verschillende categorieën mogen worden ingezameld, vervoerd, opgeslagen, gehanteerd, verwerkt en hoe de verwijdering van dergelijk afval moet plaatsvinden. De Verordening werkt onder meer met erkenningen van verzamelcentra, opslagbedrijven en verwerkingsinrichtingen. Een Verordening is rechtstreeks van toepassing in de lidstaat en daarvan kan niet worden afgeweken. Afval dat onder de Verordening dierlijke bijproducten valt, valt onder sectorplan 65 en niet onder dit sectorplan.

Naast de verordening kunnen ook (nog) de [Wet dieren](#) en [Gezondheids- en welzijnswet voor dieren](#) (Gwwd) van toepassing zijn. In de Gwwd is onder andere preventie en bestrijding van dierziekten geregeld. De Gwwd is niet alleen van toepassing op dierlijke afvalstoffen maar ook voorwerpen en producten die in contact zijn geweest met besmettelijke dieren. Op basis van art. 22.1 van de Wm is het LAP niet altijd van toepassing als de Wet dieren van toepassing is voor zover de gedragingen gedekt zijn in de Wet dieren. Deze uitzondering geldt niet voor de Gwwd. Dus zowel de Wet milieubeheer, het LAP als de Gwwd kan van toepassing zijn.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Afval dat vrijkomt bij intra- en extramurale instellingen en thuiszorginstellingen, anders dan afval van de gezondheidszorg en/of verwant onderzoek, vooral kantoor- en kantineafval	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Overige geneesmiddelen	Zie SP18 (KCA / KGA)
Chemicaliën (zowel gevaarlijke als niet gevaarlijke)	Zie SP18 (KCA / KGA) Zie SP67 (Halogeenarme oplosmiddelen en glycolen) Zie SP68 (Halogeenhoudende oplosmiddelen) Zie SP70 (CFK's, HCFK's, HFK's en halonen)
Dierlijke bijproducten	Zie SP65 (Dierlijk afval)
Fotografisch gevaarlijk afval dat vrijkomt in de gezondheidszorg	Zie SP79 (Ontwikkelaar en fixeer) Zie SP80 (Vast fotografisch afval.)
Kwikhoudend (amalgaam) afval dat vrijkomt in de gezondheidszorg, vooral bij tandartspraktijken	Zie SP82 (Kwikhoudend afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 180102; 180103; 180104; 180108; 180202; 180207; 200131.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#))
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#))
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#))
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#))
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#))
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#))

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Afval van gezondheidszorg bij mens of dier valt onder één van volgende categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP³:

- [categorie 36](#): infectieuze afvalstoffen, niet-infectieuze lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen, afkomstig van de gezondheidszorg voor mens of van verwant onderzoek; of
- [categorie 37](#): afval afkomstig van de gezondheidszorg voor mens of dier of van verwant onderzoek, waarvoor – middels decontaminatie conform de 'richtlijn decontaminatie' van RIVM – het infectierisico is verwijderd; of
- [categorie 38](#): infectieuze afvalstoffen, en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen van gezondheidszorg bij dieren of van verwant onderzoek; of
- [categorie 109B](#): overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen](#) afvalstoffen een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen (incl. toelichting op de minimumstandaard)

Een belangrijk doel van het beleid voor dit sectorplan is het voorkomen van een infectierisico in de verwerkingsketen. Dat kan door het afvoeren van afval met een infectierisico (Euralcode 180103) naar een centrale, specifieke verwijderingsinstallatie of door het zodanig verwerken (decontamineren) van deze afvalstoffen dat het infectierisico wordt weggenomen. Het RIVM heeft specifiek voor afval met een infectierisico dat Euralcode 180103 heeft in samenspraak met diverse partijen in het veld de [Richtlijn decontaminatie](#) ontwikkeld (bij deze Richtlijn hoort tevens een [Erratum](#)) waarin de voorwaarden zijn beschreven die aan een vochtig hitte proces moeten worden gesteld. Vanaf 1-1-2007 mag het ziekenhuisafval met een infectierisico ,Eural 180103, worden gedecontamineerd.

Na decontamineren heeft het afval geen infectierisico meer en heeft daardoor dezelfde eigenschappen als overig afval uit de gezondheidszorg van mens en dier (Euralcode180104) en hiervoor geldt dan ook dezelfde minimumstandaard. Het afval mag daarom naar een gewone afvalverbrandingsinstallatie worden afgevoerd, maar ook hoogwaardiger vormen van verwerking zijn toegestaan. Om transparantie en handhaafbaarheid in de verwerkingsketen te waarborgen, is het wel noodzakelijk dat de gedecontamineerde stroom als zodanig in de totale verwerkingsketen herkenbaar blijft. De gedecontamineerde stroom mag dus niet worden gemengd met een andere 180104 stroom die niet eerder infectieus was. Met mengen wordt in het LAP (B.7) verstaan "*het samenvoegen van afvalstoffen die qua aard, samenstelling of concentraties van aanwezige componenten niet met elkaar vergelijkbaar zijn alsook, het samenvoegen van afvalstoffen met niet-afvalstoffen.*" Het gaat bij mengen dus om fysiek samenvoegen. En dit mag niet voor gedecontamineerd afval en een andere 180104 stroom. Dit betekent dat gedecontamineerd afval en een andere 180104 stroom wel gelijktijdig ingezameld en afgevoerd mogen worden zolang de stromen maar apart herkenbaar blijven.

Het gedecontamineerde afval kan onder Euralcode 180104 naar een verwerker worden afgevoerd, met de aantekening dat het om gedecontamineerd afval gaat. Dit moet controleerbaar zijn door de aanwezigheid van indicatorstrips in het afval en/of begeleidingspapieren met een door de afzender ondertekende verklaring en uitdraaien van relevante metingen naar kritische parameters. Gedurende de planperiode van LAP3 wordt – in overleg met inzamelaars en verwerkers – bezien of deze verplichte gescheiden afvoer van gedecontamineerd afval dat valt onder Euralcode 180104 en ander afval dat valt onder Euralcode 180104 gehandhaafd moet blijven.

Decontamineren is alleen toegestaan op stroom 180103. Om ethische redenen mag stroom 180102 (lichaamsdelen en organen) niet worden gedecontamineerd. Deze stroom dient naar een speciaal daarvoor vergunde installatie te worden afgevoerd. De stroom 180108 (cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen) is een risicovolle stroom vanwege de toxische eigenschappen van dit afval. Decontamineren van een dergelijke stroom verandert dit gevaaraspect niet en is dan ook niet toegestaan. Ook deze stroom dient te worden afgevoerd voor verbranden in een specifiek daarvoor vergunde verbrandingsinstallatie.

Stroom 180104 wordt geacht geen risico te omvatten en mag naar een AVI worden afgevoerd, maar ook hoogwaardiger vormen van verwerking zijn toegestaan. De eventuele esthetische aspecten (bijvoorbeeld materiaal met opgedroogd bloed) die samen kunnen hangen met dit afval

spelen beleidsmatig geen rol. Wel is het van belang dat de ontdoeners de juiste Euralcode hanteren. Het is niet juist om dit afval onder een Eural hoofdstuk 20 code af te voeren. Euralcodes van hoofdstuk 20 mogen alleen worden toegepast op afval dat vrijkomt op afdelingen die geen relatie hebben met behandeling, onderzoek en preventie van zieken, zoals kantoorafdelingen, technische dienst, keuken.

Voor deelstroom 1. uit 180103 en voor deelstroom 1. uit 180202 (zie bijlage bij dit sectorplan; alle scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting) zijn verwerkingstechnieken beschikbaar die niet voorzien in het afdoden van micro organismen, maar in het voorkomen van prikaccidenten. Bekend voorbeeld daarvan is een verwerking waarbij naalden in gesmolten kunststof worden opgesloten. Dergelijke technieken mogen ook worden vergund. Deze techniek wordt, voor zover het gaat om de risico's op infectie bij inzameling en transport, beleidsmatig gelijk gesteld aan decontaminatie. Wel geldt nog de eis dat de infectieuze materialen volledig vernietigd moeten worden. Afvoer naar een AVI in plaats van naar een installatie die specifiek is vergund voor het verbranden van afval van gezondheidszorg bij mens of dier (in Nederland is dit alleen de ZAVIN) is dan toegestaan.

Decontamineren is een keuze voor de ontdoener en geen verplichting. Indien een ontdoener het afval met infectierisico (180103) niet wenst te decontamineren, moet het afval worden afgevoerd naar een specifiek daarvoor vergunde verbrandingsinstallatie of naar een vergunde decontaminatie-installatie. Afval met een infectierisico mag niet naar een AVI worden afgevoerd.

Indien een ontdoener niet wenst te decontamineren, mag hij alle stromen, die naar een specifiek daarvoor vergunde verbrandingsinstallatie of naar een vergunde decontaminatie-installatie moeten worden afgevoerd, tezamen afvoeren. Wel dient men zich ervan bewust te zijn dat stroom 4. in 180103 (zie bijlage bij dit sectorplan) op grond van de ADR in een andere verpakking moet worden afgevoerd. Afvalstoffen met Euralcode 180102, 180103, 180108, 180202, en 180207 mogen gemengd onder code 180103 worden afgevoerd naar de Nederlandse verwerker van infectieus ziekenhuisafval. Indien wordt gekozen voor het laten verwerken van deze afvalstromen bij een buitenlandse verwerker, dient de ontdoener zich ervan te vergewissen dat de buitenlandse verwerker al de afzonderlijke samenstellende afvalstromen mag accepteren.

In de afgelopen jaren is het afval dat de ZAVIN zelf niet heeft kunnen verwerken, uitgevoerd naar verbrandingsinstallaties in het buitenland. De verwachting is dat het aanbod aan de ZAVIN zal blijven stijgen en het aanbod dus structureel hoger wordt dan de beschikbare capaciteit. Dat betekent dat transport van dit afval naar het buitenland noodzakelijk blijft.

Het hoogwaardiger verwerken van overig afval uit de gezondheidszorg van mens en dier, bijvoorbeeld als secundaire brandstof, is toegestaan.

Markregulering

Sinds 1-1-2010 zijn de landsgrenzen geopend voor ziekenhuisafval waarvoor vóór die datum capaciteitsregulering gold. Sinds die tijd bestaat er geen reden meer om de capaciteit voor de verbranding van afval van de gezondheidszorg bij mens of dier te blijven reguleren. Het is dan ook na inwerkingtreding van LAP2 toegestaan om verbrandingscapaciteit voor afval van de gezondheidszorg bij mens of dier te realiseren.

Dit beleid wordt in de huidige planperiode gecontinueerd. Het achterliggende idee is om ontdoeners meer keuzemogelijkheden te bieden voor verwerking afval van gezondheidszorg bij mens of dier dat zowel wel als geen infectierisico draagt. Afvoer naar andere verwerkers dan ZAVIN die geschikt zijn om dit afval te verwijderen (buitenlandse verbrandingsinstallaties) is daarmee mogelijk.

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder punt 1. van deze paragraaf is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de

[richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 2, geldt voor afval van gezondheidszorg bij mens of dier een stortverbod.

VI Overige informatie

Ten aanzien van bij de gezondheidszorg voorkomende luiers en ander incontinentiemateriaal wordt opgemerkt dat hierin pathogenen en restanten van (afbreekproducten van) medicijnen kunnen voorkomen. Onbekend is in hoeverre deze stoffen bij (biologische) verwerking worden afgebroken. Daardoor is ook niet bekend of deze stoffen kunnen voorkomen in de producten van de verwerking. Ook zijn de gevolgen van de in het incontinentiemateriaal voorkomende absorptiematerialen voor de aard en kwaliteit van de verwerkingsproducten nog onbekend. In het kader van VANG-HHA wordt voor incontinentiemateriaal een ketenaanpak gevolgd. Mogelijk dat in het kader van de ketenaanpak nieuwe inzichten over de verwerking van incontinentiemateriaal worden verkregen. Voor meer informatie over de ketenaanpak zie [hoofdstuk A.5](#) van het beleidskader.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van welke afzonderlijke afvalstoffen onderscheiden kunnen worden binnen het afval van de gezondheidszorg bij mens of dier.

Onder de tabel is een toelichting opgenomen. Voor een deel van de stromen bevat sectorplan 19 specifiek beleid.

Euralcode	Omschrijving
18.01 Afval van verloskundige zorg en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij de mens en/of verwant onderzoek.	
180102	Lichaamsdelen en organen. (indien dit afval afkomstig is van patiënten met een categorie A ADR infectieziekte zonder toevoeging cultures only dan indelen als 180103) Let op: alle vloeibare excretia vallen onder 180103, alle opgedroogde excretia onder 180104
180103	Afval met een infectierisico: 1. alle scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting; 2. niet opgedroogd bloed en alle niet opgedroogde excretia (bijv. sputum) ongeacht herkomst of soort besmetting; 3. al het afval dat mogelijk besmet is met micro organismen en vrijkomt bij de bewuste vermeerdering van micro organismen in onder meer laboratoria, ongeacht herkomst of soort besmetting; 4. al het afval (ook onder 1, 2, 3) dat in direct contact is geweest met patiënten met een infectieziekte welke voorkomt op de geldende cat. A ADR lijst zonder de toevoeging cultures only. 5. afval van patiënten met een infectieziekte dat niet voldoet aan de criteria onder 1 t/m 4, (o.a. de categorie A ADR lijst met de toevoeging cultures only) maar waarvan op basis van een professionele inschatting bepaald kan worden dat het aannemelijk is dat het afval in de verwijderingsketen een risico vormt.
180104	Afval waarvan de inzameling en verwijdering niet zijn onderworpen aan speciale richtlijnen teneinde infectie te voorkomen (bijvoorbeeld verband, gipsverband, linnengoed, wegwerpkleding, luiers) of afval dat conform de daarvoor geldende bepalingen is gedecontamineerd.
180106	Chemicaliën die uit gevaarlijke stoffen bestaan of deze bevatten
180107	Niet onder 180106 vallende chemicaliën
180108	Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen
180109	Niet onder 180108 vallende geneesmiddelen
180110	Amalgaam uit de tandheelkunde
18.02 Afval van onderzoek en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij dieren (voorzover niet gereguleerd in Verordening 1069/2009 en/of voorzover de Wet dieren niet van toepassing is volgens art 22.1 lid 9 en/of 10 van de Wet milieubeheer.)	
180202	Afval met een infectierisico: 1. scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting; 2. niet opgedroogd bloed en alle niet opgedroogde excretia ongeacht de herkomst of besmetting; 3. al het afval dat mogelijk besmet is met micro organismen en vrijkomt bij de bewuste vermeerdering van micro organismen in onder meer laboratoria, ongeacht herkomst of soort besmetting; 4. al het afval dat in direct contact is geweest met (proef)dieren welke zijn besmet met een infectieziekte welke voorkomt op de geldende cat. A ADR lijst zonder de toevoeging cultures only; 5. afval van (proef)dieren met een infectieziekte dat niet voldoet aan de criteria onder 1 t/m 4, (o.a. de categorie A ADR met toevoeging cultures only) maar waarvan op basis van een professionele inschatting bepaald kan worden dat het aannemelijk is dat het afval in de verwijderingsketen een risico vormt.
180203	Al het afval dat vrijkomt bij de diagnose, behandeling en preventie van ziektes bij de dieren welke niet onder een andere Euralcode kan worden ingedeeld binnen hoofdstuk 1802, waaronder afval dat conform de daarvoor geldende bepalingen is gedecontamineerd.
180205	Chemicaliën die uit gevaarlijke stoffen bestaan of deze bevatten
180206	Niet onder 180205 vallende chemicaliën
180207	Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen

180208	Niet onder 180108 vallende geneesmiddelen
--------	---

Toelichting op de afbakening:

1. De kerndoelstelling van het beleid is het voorkomen van infectierisico in de verwijderingsketen. Dit werkt door in de afbakening van dit sectorplan en de indeling van afvalstoffen in Euralcodes.
2. Omdat het afvalbeheer zowel uit transport als verwerking bestaat, is nadrukkelijk aansluiting gezocht bij de transportwetgeving. Afval dat in de transportketen een infectierisico vormt, mag daardoor niet zonder meer naar een AVI worden afgevoerd.
3. De Eural kent aparte categorieën voor scherpe voorwerpen (180101 en 180201). Alle scherpe voorwerpen worden echter beschouwd als afval met een infectierisico en daarom moeten ze, ongeacht de herkomst of de aard van de besmetting, altijd onder Euralcode 180103 of 180202 worden ingedeeld.
4. Naalden met een aangebrachte beveiligingsmaatregel (verpakking) teneinde na gebruik prikaccidenten te voorkomen moeten als 180103 of 180202 worden ingedeeld. De veiligheidsmaatregel is een beheersmaatregel en mag niet worden gebruikt om de definitie te veranderen.
5. Ook naaldcontainers moeten als 180103 of 180202 worden ingedeeld, want de naald is op het moment van ontdoen een scherp voorwerp met een infectierisico. De container is weliswaar een goede verpakking, maar de verpakking is een beheersmaatregel en mag niet worden gebruikt om de definitie te veranderen.
6. Scherpe voorwerpen die gebruikt worden bij de toediening van cytostatica moeten als 180108 of 180207 worden ingedeeld.
7. In de Eural lijst worden onder code 180102 ook bloedzakjes en geconserveerd bloed genoemd. Alle bloed en excretia welke niet zijn opgedroogd, worden echter beschouwd als afval met een infectierisico en daarom dienen ze, ongeacht de herkomst en de aard van de besmetting, onder Euralcode 180103 te worden ingedeeld.
Bloed en excretia welke direct tijdens het vrijkomen worden geabsorbeerd in specifiek daartoe aangebrachte of toegepaste materialen (zoals pleisters, verbanden, onderleggers, incontinentiemateriaal, gelzakken) waardoor een drup/lekvrije afvoer mogelijk is, mogen als 180104 worden afgevoerd naar een AVI.
8. Op grond van de Wet inzake de bloedvoorziening (Wib) wordt in Nederland één rechtspersoon (op dit moment Sanquin) aangewezen om de taken voortvloeiend uit deze wet uit te voeren. Gezien de bepalingen uit deze wet, is (een deel van) het ontstane bloedafval onvergelijkbaar met bloedafval dat vrijkomt bij de diagnose, behandeling of preventie van ziekten bij de mens. Mede hierom is het verantwoord toe te staan dat een duidelijk omschreven en afgebakend deel van het vloeibare bloedafval dat bij deze rechtspersoon ontstaat, in afwijking van de algemene regel dat al het vloeibaar bloed afval als infectieus moet worden beschouwd, als bedrijfsafval mag worden afgevoerd.
Afvalstoffen bestaande uit delen van het bloedafnamesysteem (monsternamenzak, kunststof afnamenzak, satellietzakken, verbindingsslangetjes en leukocytenfilter, onderdelen van het afereze systeem) die ontstaan tijdens de productie van kort houdbare bloedproducten (bloedcelproducten en quarantaineplasma), en afvalstoffen bestaande uit delen van het bloedafnamesysteem (plasmazakken fractioneringsplasma) die ontstaan tijdens de productie van lang houdbare bloedproducten, mogen als bedrijfsafval worden afgevoerd onder de volgende voorwaarden:
 - 1) De verpakking van het betreffende afval moet aan de buitenzijde visueel herkenbaar zijn aan een kenmerk (logo of naam) als afval van de rechtspersoon belast met de taken voortvloeiend uit de Wib. Dit betekent o.a. dat het afval niet geperst mag worden en niet opgemengd mag worden met ander bedrijfsafval.
 - 2) de rechtspersoon ontdoet zich van het bovengenoemd afval (bijvoorbeeld door afgifte aan een erkende inzamelaar), enkel vanuit de vaste afnamelocaties (centra waar het bloed wordt afgenomen of bewerkt).
 - 3) indien de eenheid (bloedproduct) om kwaliteitsredenen niet wordt vrijgegeven (bijvoorbeeld vanwege een aangetroffen infectie) dient de eenheid beschouwd te worden als infectieus afval en conform de bepalingen uit het sectorplan te worden behandeld.Al het andere vloeibare bloedafval dan wel afval dat geen onderdeel vormt van het bloedafnamesysteem (bijvoorbeeld bloedmonsters in buizen van donoren voor labonderzoek) moeten conform de bepalingen uit dit sectorplan worden behandeld.
9. Minimale hoeveelheden druppelvormige verontreinigingen die zijn achtergebleven in gebruiksmaterialen zoals infuuszakken, potten en slangetjes (op te vatten als aanhangende vloeistoffen) die drup/lekvrij kunnen worden verwijderd, mogen als 180104 worden afgevoerd naar een AVI.

10. Vloeibaar materiaal dat op het moment van verwijderen 'opgesloten' zit (bijvoorbeeld bloed in afgesloten bloedbuizen), mag niet als 180104 worden verwijderd. Omdat niet is te garanderen dat het materiaal in de gehele verwijderingsketen opgesloten blijft, moet dit afval als 180103 worden afgevoerd.
11. Het is niet toegestaan om verpakkingen die als beheersmaatregel voor de transportveiligheid zijn uitgerust met absorberend materiaal, indien deze (opgesloten) vloeibaar materiaal bevatten, als 180104 af te voeren. Ook hier geldt weer dat de verpakking een beheersmaatregel is om lekkage te voorkomen, op het moment van ontdoen is het afval echter vloeibaar.
12. De transportregelgeving ADR bevat een indicatieve opsomming van zogeheten categorie A micro organismen onderverdeeld in micro organismen met of zonder de toevoeging cultures only. Op grond van de huidige definitie (oktober 2006) in het ADR kunnen cultures alleen voorkomen in lab-situaties en niet in afval. Omdat de ADR een dynamisch wetgevingscomplex is, dient een ontdoener altijd uit te gaan van de geldende ADR regelgeving. De lijst is indicatief: als behandelaars twijfels hebben over risico van bepaald afval, moet door deze professionals worden bepaald of al dan niet sprake is van een categorie A stroom.
13. De micro organismen zonder de toevoeging cultures only op de categorie A lijst van de ADR zijn dusdanig risicovol dat om elke vorm van besmetting te voorkomen dit afval extra zorgvuldig moet worden verpakt, vervoerd en verwerkt. In de toedeling van afval als 180103 wordt daarom gesproken over "al het afval dat in direct contact is geweest met patiënten een infectieziekte...". Dit betekent dat alle materialen die in aanraking zijn geweest met dergelijke patiënten als risicovol afval moet worden beschouwd, dus ook pleisters, verband, onderleggers, scherpe voorwerpen, excretia (ook indien opgedroogd).
14. De omschrijving 'cytotoxisch en cytostatisch geneesmiddel' moet ruim worden geïnterpreteerd. Alle materialen die mogelijk besmet kunnen zijn tijdens de bereiding van en de behandeling met cytostatica moeten als 180108 afval worden beschouwd. Dat geldt dus ook voor incontinentiemateriaal, scherpe voorwerpen verbanden en pleisters van patiënten e.d. die zijn behandeld met cytostatica. Het is ter beoordeling van de professionals om te bepalen welke materialen zodanig besmet kunnen zijn dat een afvoer onder 180108 noodzakelijk wordt geacht.
15. Afval van de gezondheidszorg bij mens of dier afkomstig van de afdelingen met patiëntenzorg, -onderzoek en -behandeling en de laboratoria kan niet onder een Eural hoofdstuk 20 code worden afgevoerd, ook indien er sprake is van een stroom die vergelijkbaar is met bedrijfsafval (180104). Euralcodes van hoofdstuk 20 mogen alleen worden toegepast op afval dat vrijkomt op afdelingen die geen relatie hebben met behandeling, onderzoek en preventie van zieken, zoals de administratie, technische dienst en de keuken.

Sectorplan 20 AVI-bodemas

I Afbakening

Voor de definitie van AVI-bodemas sluit dit sectorplan aan bij het [Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen](#). De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
AVI-Bodemas	Bodemas die resteert na verbranding in een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven.
Ketelas al dan niet gezamenlijk afgevoerd met AVI-bodemas	
Na verwerking van AVI-bodemas resterende stromen: <ul style="list-style-type: none"> vrij toepasbare bouwstof; IBC-bouwstof; Halffabricaat t.b.v. vormgegeven bouwstof; Ferro- en non-ferro fractie voor zover bestaand uit minder dan 50 gewichtsprocenten aan ferro en non-ferro; Residu. 	De na verwerking van AVI-bodemas (mogelijk) resterende stromen vallen eveneens onder dit sectorplan. Een ferro en non-ferro fractie valt slechts onder dit sectorplan indien deze bestaat uit minder dan 50 gewichtsprocenten aan ferro en non-ferro. Bij meer dan 50 gewichtsprocenten ferro en non-ferro valt de verwerking van deze fractie onder sectorplan 12 Metalen. Onder residu wordt in dit sectorplan verstaan de fractie die overblijft na het opwerken van de bodemas, waarin het grootste deel van de verontreinigingen van de bodemas is geconcentreerd.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

	<i>Afvalstoffen / deelstroom</i>	<i>Minimumstandaard voor verwerking</i>
a	AVI-Bodemas en ketelas afgevoerd met AVI-bodemas	Maximale afscheiding van ferro en non-ferro metalen door middel van een magneet en Eddy Current of vergelijkbare technieken, uit de gescheiden gehouden AVI-bodemas; en vervolgens opwerken van de ontstane metaalfractie en resterende bodemas volgens minimumstandaard b en c. De hierbij vrijkomende residuen worden verwerkt volgens minimumstandaard d. Opwerking ¹ van AVI-bodemas- kan worden toegestaan onder de volgende voorwaarden (cumulatief): 1. Maximaal 15% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij een AVI vrijkomende bodemas (incl. metalen) mag als residu van het opwerkingsproces worden gestort. 2. Minimaal 50% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij de AVI vrijkomende bodemas (betrokken op de hoeveelheid na afscheiding van metalen) nuttig wordt toegepast buiten IBC-toepassingen.
b	de van metalen ontdane fractie van a	Recycling met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none"> het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (paragraaf B.7.5.4

¹ In deze minimumstandaard wordt met 'opwerkingsproces bedoeld "het geheel van installaties die AVI-bodemas verwerken conform de green deal".

		<p>beleidskader);</p> <ul style="list-style-type: none"> de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (hoofdstuk B.12, paragraaf B.12.9.2 beleidskader).
c	ferro en non-ferro metalen van a of b	<ul style="list-style-type: none"> Verder opwerken gericht op het terugwinnen van de metaalfractie t.b.v. recycling. Bij > 50 gewichtspercenten metalen in de afvalstof: verwerken conform de bepalingen uit sectorplan 12 (metalen).
d	Residu van het opwerkingsproces van b	<ul style="list-style-type: none"> Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. Nuttige toepassing is nadrukkelijk niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie. Uitzondering hierop betreft recycling (bijvoorbeeld metaal terugwinning) onder voorwaarde dat via de residuen geen diffuse verspreiding van de zware metalen plaatsvindt en de zware metalen ook niet worden verdeeld over een substantieel groter volume. Daarnaast mag brandbaar residu worden verwijderd door verbranden.

In de vergunning van de AVI wordt een sturingsvoorschrift opgenomen, waarin staat dat de AVI-bodemas moet worden afgegeven aan een of meerdere opeenvolgende vergunninghouders die de bodemas verwerken volgens de minimumstandaard uit sectorplan 20, waarbij:

1. Maximaal 15% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij de AVI vrijkomende bodemas (incl. metalen) als residu mag worden gestort.
2. Minimaal 50% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij de AVI vrijkomende bodemas (betrokken op de hoeveelheid na afscheiding van metalen) nuttig wordt toegepast buiten IBC-toepassingen

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Tijdens de planperiode wordt de uitvoering van de Green Deal "Verduurzaming nuttige toepassing AEC-bodemas" gevolgd. De bedoeling is dat op termijn alle AVI-bodemas wordt opgewerkt tot een vrij toepasbare bouwstof. De minimumstandaard zal hier dan ook op termijn op worden aangepast.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstoffen van dit sectorplan.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	<ul style="list-style-type: none"> Voor deelstroom a, b en c als bedoeld onder par II, tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland (beleidskader hoofdstuk B.13, par. B.13.5.2). <ul style="list-style-type: none"> Voor deelstroom a geldt dat meer dan 15% (gewichtsperscentage droge stof) storten in ieder geval te veel is. Voor deelstromen b en c geldt dat elke mate van storten te veel is. Voor deelstroom d onder par II, tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (beleidskader par. B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor deelstroom a, b en c als bedoeld onder par II, omdat recycling mogelijk is. Overbrenging voor opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is ook niet toegestaan aangezien recycling mogelijk is en, gelet op het gestelde in B.12.2, sprake is van storten.
	Ja	Voor deelstroom d onder par II, tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (beleidskader par. B.13.5.2).
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor deelstroom a, b en c als bedoeld onder par II, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor deelstroom d als bedoeld onder par II.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten	Nee	Voor deelstroom a, b en c als bedoeld onder par II, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor deelstroom d als bedoeld onder par II, tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor deelstroom a, b en c als bedoeld onder par II, op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is. Voor deelstroom d als bedoeld onder par II, op grond van nationale zelfverzorging. Onder dit verbod valt ook overbrenging t.b.v. opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie de toelichting op het sectorplan en zie beleidskader B.13.5.5.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstoffen van dit sectorplan.
t.b.v. recycling	Ja	Voor deelstroom a, b en c als bedoeld in par II, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	Voor deelstroom d onder par II, omdat recycling conform de minimumstandaard niet is toegestaan.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor deelstroom a, b en c zoals bedoeld in par II, omdat recycling mogelijk is; Voor deelstroom d onder par II, omdat nuttige toepassing conform de

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

		minimumstandaard niet is toegestaan.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor deelstroom a, b en c zoals bedoeld in par II, omdat recycling mogelijk is..
	Nee	Voor deelstroom d, zoals bedoeld in par II, omdat deze verwerking conform de minimumstandaard niet is toegestaan.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Nee	Voor deelstroom a, b en c zoals bedoeld in par II, omdat recycling mogelijk is.
	Nee	Voor deelstroom d, zoals bedoeld in par II, omdat deze verwerking conform de minimumstandaard niet is toegestaan.
t.b.v. storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor deelstroom a, b en c zoals bedoeld in par II, op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is; • Voor deelstroom d onder par II, op grond van nationale zelfverzorging.

IV Overwegingen bij de afbakening

Onder de reikwijdte van dit sectorplan valt AVI-bodemas, en alle fracties die vrijkomen bij de ver-, of opwerking van AVI-bodemas. De mogelijke fracties zijn genoemd in paragraaf I.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Uit bodemas afgescheiden metalen	Zie SP12 (Metalen)
AVI-vliegas	Zie SP21 (AVI-vliegas)
As van slibverbranding	Zie SP22 (Assen van slibverbranding)
Reststoffen van kolencentrales	Zie SP23 (Reststoffen van kolengestookte energiecentrales)
Afval van biomassaverbranding en specifieke bijstookinstallaties voor biomassa	Zie SP24 (Reststoffen van energiewinning uit biomassa)
Rookgasreinigingsresidu	Zie SP26 (Rookgasreinigingsresidu)
Reststoffen van afvalverbranding anders dan in AVI's, slibverbrandingsinstallaties of energiecentrales	Zie Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 190111; 190112.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

AVI-bodemas valt onder categorie 69A of 69B van bijlage 5 van het LAP³:

bodemas die resteert na verbranding in een roosteroven of wervelbedoven binnen een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de [Wet milieubeheer](#).

Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

AVI-bodemas wordt gerecycled in betonproducten, grond-, weg- en waterbouwkundige werken als aanvul-, ophoog- en funderingsmateriaal en als steunlaagmateriaal op stortplaatsen. Toepassing van AVI-bodemas in grootschalige werken verdient milieuhygiënisch, economisch en beheersmatig gezien de voorkeur. Fluctuaties in de afzet worden opgevangen door opslag bij een aantal AVI's en intermediairs.

De minimumstandaard voor AVI-bodemas, alsook van de bij de verwerking van AVI-bodemas ontstane deelstromen (behalve het residu) is recycling. In de opwerkingsinstallatie vindt kwaliteitsverbetering plaats van AVI-bodemas. Van kwaliteitsverbetering is op basis van de Regeling storten als enige vorm van afvalbeheer in ieder geval sprake in geval van:

- maximale afscheiding van ferro en non-ferro metalen;
- en
- beperking van de uitloging van verontreiniging zodat toepassing als niet-vormgegeven bouwstof mogelijk is, of
 - het terugbrengen van niet-minerale delen met het oog op gebruik als toeslagmateriaal in beton, asfalt of andere producten, of
 - productie van een immobilisaat dat voldoet aan de eisen voor een vormgegeven product.

De ferro- en non-ferrometalen, zoals aluminium, koper, messing, zink en roestvaststaal, dienen na de verbranding uit de bodemas te worden afgescheiden t.b.v. recycling voor zover dit praktisch en economisch haalbaar is. Voor een maximale afscheiding is de inzet van geavanceerde technieken nodig waarbij de bodemas gescheiden wordt gehouden van ander afval. Bij het afscheiden van metalen kan het nodig zijn dat de bodemas wordt verkleind en gezeefd. Het is echter niet haalbaar om door verwerking in een puinbreker en/of sorteerinstallatie metalen maximaal af te scheiden. Het (voor zover praktisch en economisch haalbaar) afscheiden van de metalen is ook een vereiste op grond van de BREF Afvalverbranding. In de Green Deal "Verduurzaming nuttige toepassing AEC-bodemas" die 7 maart 2012 is ondertekend zijn de sector en de overheid overeengekomen dat van de non-ferro metalen ten minste 75% van de fractie > 6 mm wordt afgescheiden⁴. Voor de fractie < 6 mm wordt nog nagegaan welke technieken goed zouden kunnen werken en wat haalbaar is.

Onder recycling van het van metalen ontdane AVI-bodemas valt zowel 'toepassing als IBC-bouwstof', 'inzet als toeslagmateriaal' als 'inzet als vrij toepasbare bouwstof' mits de betreffende bouwstoffen niet worden ingezet ter opvulling van mijnen, groeves, etc. Een vrij toepasbare bouwstof voldoet aan de eisen voor een vormgegeven of een niet-vormgegeven bouwstof als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit. Deze minimumstandaard is in overeenstemming met de Green Deal "Verduurzaming nuttige toepassing AEC-bodemas". In de minimumstandaard is opgenomen dat het storten van een residu dat ontstaat bij het opwerken tot een vrij toepasbare bouwstof mogelijk is. Zie voor deze Green Deal ook paragraaf VI van dit sectorplan.

Recycling op een stortplaats is alleen mogelijk met:

- AVI-bodemas dat is opgewerkt tot een bouwstof die voldoet aan het Bbk; en
- de bouwstof wordt ingezet voor de realisatie van bepaalde voorzieningen op die stortplaats (bijv. bovenafdeklaag) en
- de betreffende voorzieningen niet met ter verwijdering aangeboden stortmateriaal kunnen worden gerealiseerd omdat ze bijvoorbeeld niet worden aangeboden.

In alle andere gevallen is sprake van storten.

Uiteindelijk kan een residu resteren bij de opwerking van AVI-bodemas. De minimumstandaard voor het residu wat overblijft bij de opwerking van AVI-bodemassen is storten. Bij deze minimumstandaard is aangegeven dat wegens het risico op diffuse verspreiding van specifieke verontreinigingen nuttige toepassing niet is toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie. Recycling (bijvoorbeeld metaalterugwinning) is wel mogelijk onder voorwaarde dat via de residuen van het recyclingproces geen diffuse verspreiding van de zware metalen plaatsvindt en de zware metalen ook niet worden verdeeld over een substantieel groter volume. Het storten van het residu

⁴ In de oorspronkelijk Green Deal was sprake van > 6 mm. Na een tussentijdse evaluatie van de Green Deal zijn partijen overeengekomen dit bij te stellen tot > 5,6 mm en RVS mee te tellen bij de non-ferro fractie.

dat vrijkomt bij de kwaliteitsverbetering van AVI-bodemas is in overeenstemming met de Regeling storten als enige vorm van afvalbeheer.

Verder zijn ten aanzien van de recycling van AVI-bodemassen de volgende bepalingen van belang:

- *Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof:*

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor [hoofdstuk B.7](#), paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.

Vooralsnog valt AVI-bodemas in het [Besluit bodemkwaliteit](#) in veel gevallen onder de zogenaamde IBC-bouwstoffen. Dit zijn niet-vormgegeven bouwstoffen die alleen mogen worden toegepast met isolatie-, beheers- en controlemaatregelen (IBC-maatregelen), omdat het toepassen zonder deze maatregelen leidt tot teveel emissies naar het milieu. In het kader van bovengenoemde Green Deal zal het Bbk overeenkomstig worden aangepast.

- *Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen:*

In het beleidskader [hoofdstuk B.12](#), paragraaf B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf B.12.9.2 van het beleidskader.

- *Opvulling, storten of nuttige toepassing?*

Voor AVI-bodemas is de minimumstandaard gericht op recycling. Opvulling moet meestal, gelet op het gestelde in het Arrest Edilizia, gezien worden als storten. Zie ook de uitleg daarover in beleidskader § B.12.2. In elk geval is opvulling dus laagwaardiger dan de minimumstandaard en daarom niet toegestaan, ook niet de export daartoe omdat recycling mogelijk is. Bovendien geldt voor overbrenging voor storten het principe van nationale zelfvoorziening.

- *Besluit stortverbod buiten inrichtingen*

De [Wet milieubeheer](#) bevat een verbod om afvalstoffen op- of in de bodem te brengen buiten inrichtingen (artikel 10.2). Op grond van het [Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen](#) is AVI-bodemas hiervan uitgezonderd wanneer sprake is van toepassing overeenkomstig het Besluit bodemkwaliteit. Het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen stelt daarbij overigens nog wel voorwaarden ten aanzien van verontreiniging met vliegassen en een minimale opslagperiode voorafgaand aan de toepassing.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREF waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het

bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening:

Afvalstoffen	BREF	BBT	Specifieke eis BREF*
Ferro-/non-ferro-fractie	Afvalverbranding	12, 52	Na de verbranding uit de bodemas afscheiden t.b.v. recycling voor zover praktisch en economisch haalbaar
Bodemassen/vliegassen van afvalverbranding	Afvalverbranding	50	Aparte behandeling van bodemas en vliegassen en andere rookgasreinigingsresiduen, om contaminatie van bodemas te vermijden en de mogelijkheid voor nuttige toepassing van bodemas te verhogen
Bodemassen van afvalverbranding	Afvalverbranding	53	Zorgen voor toepasbaarheid door behandeling van bodemas (hetzij on-site, hetzij off-site) door een geschikte combinatie van: a. droge bodemasbehandeling, met of zonder rijping b. natte bodemasbehandeling, met of zonder rijping c. thermische behandeling d. zeven en vermalen

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 23a, geldt voor AVI-bodemas een stortverbod. Voor deelstromen of residuen van de mechanische en fysische verwerking van AVI-bodemas geldt ook een stortverbod, tenzij sprake is van deelstromen of residuen die zijn vrijgekomen bij de kwaliteitsverbetering van AVI-bodemas. In de Regeling storten als enige vorm van afvalbeheer is opgenomen wanneer sprake is van kwaliteitsverbetering. Als aan deze eisen niet wordt voldaan, mag een deelstroom of residu van de verwerking AVI-bodemas niet worden gestort.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Op 7 maart 2012 is de Green Deal "Verduurzaming nuttige toepassing AEC-bodemas" ondertekend. Het doel van de partijen die de Green Deal hebben ondertekend is om de categorie IBC-bouwstoffen in 2020 te laten vervallen. Momenteel wordt het Besluit Bodemkwaliteit aangepast zodat vanaf 1 januari 2020 AVI-bodemas verplicht moet worden opgewerkt tot vrij toepasbare bouwstof en dus niet meer onder IBC criteria mag worden toegepast.

Verwacht wordt dat de partijen zich hiertoe zullen inspannen. Bij volgende wijzigingen van het LAP en dit sectorplan zal de minimumstandaard aangepast worden aan de dan actuele situatie. Bedoeling is dat dan aan de minimumstandaard kan worden toegevoegd dat vanaf 1 januari 2020 de uit de opwerkingsinstallatie komende stroom - buiten de 15%(gewichtsperscentage droge stof) te storten residu- volledig nuttig toepasbaar moet zijn buiten IBC criteria (dus als 'niet IBC-bouwstof').